
מגיע לכל הבתים
בשבוע הקרוב
בחינם!
עיתון לשבת
25 שנה
שבת בית
בשבת
בשבת
בשבת

בס"ד

מכירה וקנייה של רכבים חדשים ויד שניה מכל הסוגים
בשיתוף פעולה עם כל חברות הרכבים הגדולות בארץ

ליווי אישי והכוונה • מינימום מחיר, מקסימום שירות

תנאי מימון נוחים • אפשרות עד 100% מימון • טרייד אין לכל הרכבים • קילומטראז' נמוך
כל הרכבים שמורים ומטופלים • חיסכון לצרכן ומחירים מיוחדים • רכישות רכבים

ביטוח במקום במחירים הזולים בארץ!!!

חדש! ליסינג תפעולי לרכבים 22/23 במחירים הזולים בארץ

קיה קרניבל 2021,
יד 01, דגם EX,
טסט 7/27, מצב מצוין,
7 מקומות!! 45.000 ק"מ
135,000 ש"ח.

ג'אקו 8, 2026,
יד ראשונה, 1000 ק"מ,
7 מקומות, היבריד
פלאג אין, טסט 5/27,
212,000 ₪

סזוקי קרוס אובר 2018,
יד 01, 132,000 ק"מ,
טסט 01/27,
היסטורית טיפולים מלאה
אחרי טיפול,
52,000 ₪

יונדאי i10, 2018,
יד 1 פרטי, 99,000 ק"מ,
טסט 3/27,
54,000 ₪

יונדאי i10, 2017,
יד 01, 87,000 ק"מ,
מנוע 1.25 אוטומט,
טסט 8/27,
33,000 ₪.

טויוטה קורולה 2021, CW,
יד ראשונה, היבריד,
126,000 ק"מ, טסט 6/27,
69,000 ₪.

קיה פיקנטו 2020,
יד 02, 73,000 ק"מ,
אוטומט רגיל (לא רובוטי)
טסט 3/27, 55,000 ₪
(מחירון 64,000 ₪)

טויוטה אוריס 2018,
יד 01, 130,000 ק"מ,
טסט 5/27, אחריות סוללות
63,000 ₪

קיה נירו 2021,
יד 01, היבריד פלאג אין,
76,000 ק"מ, 89,000 ₪
(מחירון 110,000 ₪)

יונדאי אילנטרה 2022,
יד 1 פרטי, היבריד סופרים
(גג נפתח) 88,000 ק"מ,
טסט לשנה, 105,000 ₪
מחירון 130,000 ₪

ע.נ.ח

צביקה טבת 052-2557776 יאס אישי ואדיב

אוניברסיטת
אריאל
בשומרון

אנחנו כאן בשביל עתיד הרפואה בישראל

תוכנית שש-שנתית חדשה ללימודי רפואה (M.D) באוניברסיטת אריאל

- מצוינות אקדמית
- רפואה אנושית
- טכנולוגיה רפואית מתקדמת

16.9-1.10.26 תקופת הרישום לשנת הלימודים הקרובה

להרשמה
***3387**

הענקת התואר מותנית באישור המועצה להשכלה גבוהה

סורגדור. **הכי בטוח** למשפחה שלכם

מחירים מיוחדים לקבוצות רכישה

מחלקת ברזל

סורגים | מעקות | דלתות | שערים | משרביות | קונסטרוקציות | פרויקטים

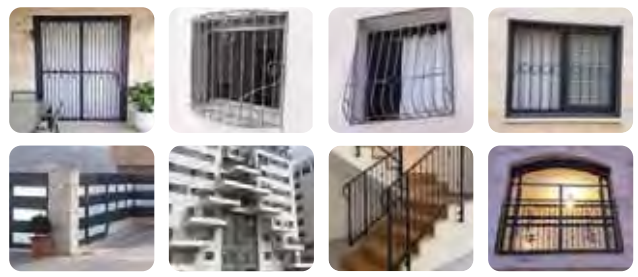

מרפסות תלויות מתקפלות ומרפסות קבועות על עמודים

פטנט מהפכני עם כבל פלדה בטיחותי!

בליווי מהנדס צמוד! בטיחות ואיכות - מעל הכל

מחלקת אלומיניום

חלונות | חלונות בלגיים | דלתות | מעקות | תריסים | זכוכית | בניה קלה

פרגולות אלומיניום מודולרי / מתכוונן

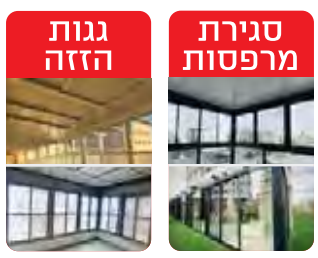

סגירת מרפסות

גגות הזזה

שיטות איטום מהמתקדמות ביותר! אחריות על נזילות

Gilizi

אחריות מלאה עד 8 שנים

עמידה בתקנים המחמירים ביותר

גימור מוקפד איכותי ובטיחותי

לפגישת ייעוץ ללא התחייבות התקשרו:

1-700-555-055

soragdoor@soragdoor.com

סורגדור

תעשיות מתכת ואלומיניום

בטיחות מדור לדור!

ב"ה

הֲשִׁיבֵנוּ ה' אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה

מאות ילדי ישראל השבויים בכפרים הערביים גדלים
בניתוק מוחלט מהיהדות
חייבים להחזיר אותם לחיק עם ישראל!

"אין מצוה גדולה כמו פדיון שבויים" (רמב"ם)

יד לאחים

לתרומות למצוות פדיון שבויים:
יד לאחים *9234

אתר יד לאחים:
www.yadleachim.co.il

יד לאחים - ת.ד. 551 בני ברק ח-ן בנק הדואר 440-22-44 | עפ"י פסק הרבנים ניתן לתרום מכספי מעשר • התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46

BOPO תאגיד

המכללה האקדמית
הרצוג
מיסודן של מכללות ליפשיץ והרצוג
אלון שבות ▪ ירושלים ▪ מגדל עוז

עשינו לך את זה זריז

מסטודנטית למחנכת בשנתיים בלבד

לימודים בקמפוס
יום בשבוע בלבד
במשך שלוש שנים

ובשנה השלישית את כבר מחנכת במערכת החינוך

יום היכרות
כ"ד בתשרי
5.10.26

הרצוג. לדעת. לחנך.

להרשמה: 077-9915237 או היכנסו לאתר המכללה: herzog.ac.il

כוסות יהלום (ארוז 40)

3 חב' ב- 10.90₪

קערות קריסטל

השני ב- 20% הנחה

צלחות עלי דקל

השני ב- 40% הנחה

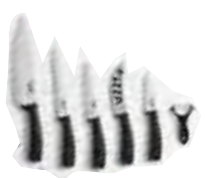

סט סכינים מהודר

ב- 39.90₪

נרות נשמה

8 יח' ב- 10₪

מיכל 1 ליטר+ מכסה

9 יח' ב- 13.90₪

צלחות נייר

השני ב- 20% הנחה

מגוון מפות שולחן

החל מ- 4.90₪

דלי מגבונים

ב- 12.90₪

סכו"ם ורסאי/וינטג' (אר' 10)

3+1 מתנה

רדיד אלומינים כוכבים גדול

ב- 19.90₪

תבניות 105

20 יח' ב- 11.90₪

תבנית זכוכית עם מנשא

ב- 79.90₪

מפיות בייסיק

3 חב' ב- 9.90₪

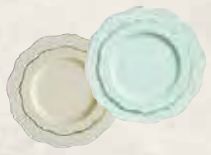

מארז צלחות ליסה

ב- 9.90₪

סכו"ם מדיום (אר 40/50)

3 חב' ב- 9.90₪

מיקסר/קוצץ מזון אלחוטי

ב- 34.90₪

מגבוני בייבי

5 חב' ב- 10₪

פריטי חג מיוחדים

קישוטי סוכה מהודרים

מפיות חג

ראנרים לחג

השני ב- 40% הנחה

צלחות חג

השני ב- 40% הנחה

גרילנדות

4+1 מתנה

ערכת פעילות לסוכות

ב- 39.90₪

דגלים לשמחת תורה

5 יח' ב- 10₪

מנגל חד פעמי גדול

ב- 24.90₪

חדש!

סט סכו"ם צבעוני (100 חלקים)

ב- 19.90₪

חברי מועדון
נהנים יותר!

פתוח במוצ"ש

פעמית סטור
מארחים ומנצחים

אתר פעמית סטור אונליין בכתובת: www.peamitstore.co.il

תל אביב יגאל אלון 110 מחלקת OUTLET בגזוזה סגור מוצ"ש	פתח תקווה פינטו 20	חולון המלאכה 18 סגור מוצ"ש	בני ברק רבי עקיבא 74 סגור מוצ"ש	בני ברק כהנמן 92 סגור מוצ"ש	נתניה גיבורי ישראל 24 אזה"ת פולג	חיפה המסילה 22 תל חנן סגור מוצ"ש	בית שמש סאן מול שד' האמוראים 2 סגור מוצ"ש	בית שמש קניון נעימי קומה 0 סגור מוצ"ש
ירושלים בית הדפוס 7 גבעת שאול סגור מוצ"ש	ירושלים יד חרוצים 13 סגור מוצ"ש	מודיעין מתחם ישפרו סנטר סגור מוצ"ש	נתיבות שדרות ירושלים 17 סגור מוצ"ש	באר שבע גרנד קניון קומה 2-	באר שבע מתחם B7 סגור מוצ"ש	"BIG" קריות צ. קריית אתא	חנות אונליין www.peamitstore.co.il	

1-700-502-401 | שעות פתיחה א'-ה' 9:30-21:00 יום ו' 8:30-14:00. מוצ"ש 45 ד' מצאת השבת ועד 23:00. התמונות להמחשה בלבד.מוצרים שבמבצע מינימום 2,000 יח' במלאי מכל מוצר. המחירים חושבו לאחר הנחות ומבצעים, המכירה במארזים שלמים. תוקף המבצע - 17.09-17.10/2025 או עד גמר המלאי. היות והמחירים עשויים להשתנות מסניף לסניף, מחיר לפני הנחה מוצג בסניפים. יתכנו מבצעים ומחירים שונים בין הסניפים לאתר האינטרנט. הצטרפות לחברות מועדון ללא חיוב. החברה רשאית להפסיק או לשנות את המבצעים בכל עת ט.ל.ח.

המכללה האקדמית
הרצוג
מייסודן של מכללות ליפשיץ והרצוג
אלון שבות ▪ ירושלים ▪ מגדל עוז

מובילים בחינוך?

בואו להשפיע!

עם הניסיון שצברת והעשייה שהוכחת, הגיע הזמן להשפיע
תואר שני בניהול וארגון מערכות חינוך
ההזדמנות שלך להשפיע מבפנים

בואו להרחיב דעת ולרכוש כלים שיצמיחו אתכם לתפקידי מנהיגות
להובלת מוסדות חינוך, צוותים וקהילות במציאות חינוכית דינמית ומשתנה

- החזרי שכ"ל לזכאים
- לימודים בבוקר או בערב
- הלימודים מתקיימים בירושלים
- מלגה נוספת עד 9,000 ש"ח למורים*

הלימודים יתקיימו במתכונת היברידית
פעם בחודש מהקמפוס

להרשמה: 077-9915237 או היכנסו לאתר המכללה: herzog.ac.il

*ע"פ תנאי הזכאות

יש דברים שרק המדבר יודע להצמיח
והשנה אנחנו חוגגים אותם יחד!

פסטיבל
חקלאות
מגילות – ים המלח

יום רביעי י"ט תשרי (30.9.2026) חול המועד סוכות | 13:00-20:00

יום שלם של חקלאות, חוויה ומשפחה בלב הנוף של ים המלח

יוצאים לשטח
סיורים חקלאיים בין השדות והמטעים
סיורי ספארי מודרכים • סיורים ברכבים פרטיים

טועמים ומכירים את האזור
יריד חקלאות ותוצרת מקומית
דוכנים • טעימות • יצירה מקומית

והילדים? הולכים ליהנות!
מתנפחים • משחקים • סדנאות
פעילויות לכל המשפחה

וכשתהיו רעבים...
מתחם פוד-טראק לאורך היום

על הבמה
להקת שלווה

להקת שלווה במופע חי
בסימן שוויון, השראה והכלה

שטח המועצה האזורית מגילות ים המלח
הכניסה בהרשמה מראש | מספר המקומות מוגבל
עלות כניסה 10 ש"ח, ו-5 ש"ח תוספת להצטרפות לסיור

בואו לגלות מה צומח בין הים למדבר
סרקו להרשמה

עמנואל שילה

eshilo777@gmail.com

מינימום של הכרת הטוב

בהישגים שהביאו בקדנציה הנוכחית, מפלגות הימין האידאולוגי שירתו את בוחריהן מעל ומעבר. כדי שהחלטות קריטיות שהתקבלו בממשלה הזאת לא יישארו על הנייר, הן חייבות לקבל חיזוק נוסף בקלפי לקדנציה הבאה

צילום: הלל בן אור, פלאש 90

חלום שהפך למציאות. שרים ואישי ציבור בטקס החזרה ליישוב כדים בצפון השומרון

1 המאבק על הקמתם מחדש של יישובי צפון השומרון, שהוחרבו בהחלטת ממשלת שרון בקיץ 2005, החל עוד בשנה הראשונה שלאחר הגירוש. בגלל קרבתו היחסית ומעוד סיבות התמקד המאבק ביישוב החרב חומש, בניהולו של מטה הפעילים המסורים 'חומש תחילה'. לאחר שהחזרה לחומש סומנה כמטרה, הוחל במסע ציבורי ממושך של עליות אל חורבות היישוב, חלקן בקבוצות קטנות וחלקן בצעדות ועצרות המוניות שהתקיימו בקרבת הבריכה שנצבעה בכתום והפכה לסמל המאבק. עם הזמן התגבשה קבוצת הרבנים והלומדים של ישיבת חומש, שהייתה חוד החנית של המאמץ והדרישה להקים את היישוב מחדש. במשך שנים ארוכות סבלה הישיבה מרדיפה שלטונית ומפינויים חוזרים והרס של תשתיות המגורים המאולתרות שהקימו התלמידים ותומכיהם בעשר אצבעות. אחרי כל פינוי הם חזרו והקימו מחדש את המבנים הדלים שסייעו להם להיאחז במקום בתנאים חלוציים כמעט בלתי־אפשריים.

לאורך השנים נעשו ניסיונות שונים מצד מפלגות הימין, כולל האגף הימני בליכוד, לתקן את העוול והאיוולת של הגירוש. יוזמות פרלמנטריות שונות חתרו לבטל את חוק ההתנתקות בצפון השומרון, שכצפוי הפך לאחר עקירת ההתיישבות והסתלקות כוחות צה"ל לחממת טרור מסוכנת, שבמרכזה בירת הטרור בעיר ג'נין. כל הניסיונות לא הניבו תוצאות עד שקמה הממשלה הנוכחית, ממשלת הימין על־מלא, ובחלוף 18 שנים מהגירוש הפכה את החלום למציאות. חוק ההתנתקות המחפיר, שהגדיר כל נוכחות של יהודים בצפון השומרון כבלתי־חוקית, נמחק מספר החוקים של מדינת ישראל.

התוצאה המיידית הייתה הכשרת הנוכחות היהודית שכבר הייתה קיימת בחומש. אבל אם חשבתם שבזה זה ייגמר - הצחקתם את בצלאל סמוטריץ', אורית סטרוק, לימור סון הר־מלך (מגורשת מחומש) ויוסי דגן (מגורש משא־נור). במהלך מהיר של החלטות ממשלה ועבודה בשטח חזרו יהודים להקים מעפר את חורבות שא־נור, ובקיץ הנוכחי עלו גרעיני התיישבות של עשרות משפחות צעירות גם ליישובים החרבים גנים וכדים. אבל הממשלה הזאת לא הסתפקה בתיקון החורבן שהיה והחליטה על הקמת יישובים חדשים, ובסך הכול על קרוב ל־20 יישובים יהודיים בצפון השומרון. מי היה מאמין שמהפכה כזאת תתרחש בקדנציה אחת?

בכנס של העיתון 'בשבע' שנערך לאחרונה בירושלים דיבר מנהיג ההתיישבות הוותיק פנחס ולרשטיין, לשעבר יושב ראש ומנכ"ל מועצת יש"ע ובמשך שנים רבות ראש מועצת בנימין, על התפעמותו מהמהפך הלא ייאמן הזה בצפון השומרון. בשנים האחרונות יכולותיו וניסיונו של ולרשטיין מושקעים בעיקר בפיתוח ובשיקום יישובי עוטף עזה. בהתבטאויותיו הציבוריות הוא אימץ טון ממלכתי ופייסני, ודור ההנהגה החדש של מפלגות הימין והרשויות המוניציפליות ביהודה ושומרון הוא לא בדיוק כוס התה שלו. ובכל זאת, ולרשטיין אמר שאם תהיה סכנה שסמוטריץ' לא יעבור את אחוז החסימה, הוא יקבל את הקול שלו רק בזכות ביטול ההתנתקות בצפון השומרון.

2 למעשה, שורת ההישגים של הממשלה הזאת בתחום ההתיישבות ארוכה הרבה יותר. כל אחד מההישגים הבאים הוא חלום שהיה בבחינת לא ייאמן עד הקדנציה הזאת.

עשרות מאחזים בהתיישבות הצעירה, שלא הוסדרו חוקית במשך הרבה מאוד שנים, זכו בקדנציה הזאת לאישור רשמי וסמל יישוב. בכך הוסרה מעל ראשם חרב הפינוי המשפטית, זו שגדעה את קיומם של היישובים מגרון ועמונה ושכונות כמו דריינוף וגבעת האולפנה בבית־אל ונתיב האבות בגוש עציון.

פרט לכך התקבלו בממשלה החלטות על בניית עשרות יישובים חדשים. עד לאחרונה הקמה של יישוב חדש ביהודה ושומרון ברשות ובסמכות הייתה אירוע נדיר של פעם בשנים רבות. זוכרים את המאבק העיקש כדי שיותר באופן חריג להקים את היישוב אביתר? זוכרים איך נאבקו מפוני עמונה כדי שבאופן יוצא מן הכלל יוחלט להקים למענם את היישוב החדש עמיחי? היום הקמת יישוב חדש היא לא אירוע. כל שבוע יש אחד כזה, לפעמים שניים ואפילו שלושה. לאחרונה נחנך בבקעת הירדן מושב בשם בתרון, לאחר 20 שנה שבהן לא הוקם בישראל מושב חדש.

ביישובים הקיימים אושרה בקדנציה הנוכחית בניית עשרות אלפי יחידות דיור. זאת לאחר שבימיהן של הממשלות הקודמות הותרו לבנייה אלפים בודדים של דירות בשנה, בקצב שלא נתן מענה למגורים אפילו למי שנולדו וגדלו ביישובים.

במסגרת מפעל החוות, שקיבל תנופה אדירה בקדנציה של הממשלה הזאת, הוקמו עשרות רבות של חוות חדשות שהחזירו לשליטת ישראל מאות אלפי דונמים, בעיקר בשטחי C, שהרשות הפלשתינית שמה לה למטרה להשתלט עליהם. אתרים ארכאולוגיים כמו עתיקות סבסטיה, בריכות שלמה, ארמונות החשמונאים ביריחו, מזבח יהושע בהר עיבל ועוד נכסי צאן ברזל של העם היהודי שהופקרו בהסכמי אוסלו להרס וביזה, חזרו להיות מושגחים ומטופלים ביד דואגת תחת ממשלת הימין על־מלא.

עורקי תחבורה כדוגמת ציר 60 מטופלים ומורחבים בקצב מהיר וכבישים עוקפי כפרים ערביים נסללים, כדי לאפשר תחבורה נוחה ומהירה שהיא תנאי להמשך הפיתוח המואץ.

ולבסוף, לאחר שנים של היסוס והשתהות הוחלט על פיתוח ובינוי של אזור E-1 שיחבר את מעלה אדומים לירושלים, יחצוץ יבשתית בין רמאללה, בית לחם ומזרח ירושלים, ויפריע פיזית בשטח למימוש חזון המדינה הפלשתינית. כאן לא מדובר בעוד יישוב או שכונה, אלא במהלך אסטרטגי שקובע עובדות מדיניות ותורם להסרת איום המדינה הפלשתינית.

3 אנשים הגונים ובעלי שכל ישר מחוץ למגזר הדתי־לאומי לא מצליחים להבין איך נבחרי ציבור שמימשו את ערכיהם וקיימו את הבטחותיהם לבוחרים באופן כה מזהיר, לא זוכים לתגמול הולם של תמיכה שמשתקפת בסקרים. צריך להבין שחלק לא מבוטל מההישגים המדוברים זקוקים לעוד קדנציה אחת לפחות כדי להפוך מתוכנית שאושרה בממשלה לעובדה בשטח. אם חלילה תעלה כעת ממשלת שמאל, עשרות יישובים ורבבות יחידות דיור שאושרו בקדנציה הזאת עלולים להישאר על הנייר.

מי שיש לו מינימום של הכרת הטוב יתקשה שלא להרגיש מחויב לתגמל בקלפי על נאמנות אידאולוגית ועבודה מסורה שהניבו את כל זה. מי שער לאיום הקיומי הנשקף מחזון המדינה הפלשתינית, ומי שבמשך עשרות שנים ערך ההתיישבות עמד במרכז עולמו האידאולוגי והמעשי, לא יוכל להתעלם מהצורך להבטיח שמה שתוכנן והחל להתבצע בממשלה הזאת יושלם ויהפוך לעובדה תחת הממשלה הבאה. וכן, גם חלום השיבה לגוש קטיף יכול להפוך למציאות.

זה לא אומר שאין צורך לצרף לקואליציה מפלגות נוספות. אפשר ואפילו כדאי להרחיב את הממשלה. אבל מפלגות הימין האידאולוגי, הציונות הדתית ועוצמה יהודית, חייבות להגיע חזקות לממשלה הבאה. אם בסיבוב הקודם הן קיבלו ביחד 14 מנדטים, בבחירות הקרובות המספר הזה צריך רק לעלות.

כל הניסיונות לא הניבו תוצאות עד שקמה הממשלה הנוכחית והפכה את החלום למציאות. חוק ההתנתקות המחפיר, שהגדיר כל נוכחות של יהודים בצפון השומרון כבלתי־חוקית, נמחק מספר החוקים של מדינת ישראל

בשבע
קבוצת התקשורת הגדולה בישראל לציבור הדתי

מו"ל: בשבע השבועון לציבור הדתי בע"מ **יו"ר מועצת המנהלים בערוץ 7:** יעקב כ"ץ (כצל"ה) **יו"ר קבוצת בשבע:** דודו סעדה **עורך ראשי:** עמנואל שילה **סמנכ"ל:** דודי פינקלר **סגנית עורך:** חגית רוזנבאום **עורך אקטואליה ואתר בשבע:** יוני רוטנברג **מנהל מכירות:** מאיר מלמד **מנהלת סטודיו:** סגולי קירשנבוים **סטודיו:** חגית שחור, רעות מליחי, סמדר בן טוב **מנהל דיגיטל:** מאיר פריאנטה **רכזת מערכת:** שירה נחום **עורכות לשון:** אפרת פוקס, אפרת אורנשטיין **מנהלת הפקה:** שמרית שמח **מוקד הפצה:** 03-9185555

המערכת אינה אחראית לתוכן המודעות

מערכת ומחלקת מודעות | טלפון: 03-9185553 פקס: 03-9237777 כתובת למשלוח דואר: ת"ד 3631 קריית אריה פ"ת 4959258 אתר: **be7.co.il** | הפצה: בר הפצות

"ועשית הישר והטוב"

(דברים ו' י"ח)

בית למסורתיים ולציונות הדתית

ישר! עם איזנקוט.

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

מחסני חשמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

מכירת חגים

בסניפים ובאתר *5018

מסך 65″
Hisense
65U72Q
65"
SMART TV
Mini LED
4K ULTRA HD
2,390 ₪
במקום 2,790 ₪

JVC
CITYLIGHT
SMART TV
4K ULTRA HD
במקום 1,690 ₪
1,490 ₪
70"
LT-70N7175
במקום 1,990 ₪
1,790 ₪
75"
LT-75N7175

מסך 58″
SAMSUNG
UE58U8000F
58"
SMART TV
Crystal UHD
4K ULTRA HD
1,490 ₪

מסך 50″
TCL
50P79L
50"
NEW
SMART TV
P79L
4K ULTRA HD
1,489 ₪
במקום 1,690 ₪

מסך 43″
ELECTRA
ELN43VS
43"
SMART TV
4K ULTRA HD
690 ₪
במקום 799 ₪

מסך 65″
SAMSUNG
QE65S85H
מבצע ללא מע"מ
65"
SMART TV
OLED
4K ULTRA HD
4,990 ₪
במקום 6,290 ₪

מסך 65″
SAMSUNG
UE65M70H
מבצע ללא מע"מ
65"
SMART TV
Mini LED
4K ULTRA HD
2,534 ₪
במקום 2,990 ₪

JVC
מסך מגע חכם נייד על גלגלים 32″
LT-PM325105 FHD
כולל מצלמת רשת
2,490 ₪

מקרן וידאו חכם
הקרנה בגודל של עד 130 אינץ'
Home Cinema F300
299 ₪
במקום 349 ₪

Lenovo
מחשב נייד
IdeaPad Slim 3
15IRH10
83K100TMIV
Core i5-13420H
256GB SSD
8GB RAM
1,798 ₪
במקום 1,990 ₪

SAMSUNG
Galaxy S26 Ultra 256GB
3,299 ₪

SAMSUNG
GALAXY A37
SM-A376B/DS
128GB
6GB RAM
במקום 1,069 ₪
969 ₪

KiDi Watch
שעון טלפון חכם לילדים
Hello 4G
כפתור SOS לשיחות חירום
הגדרת הורים באפליקציה
שיחות קוליות למספרים מוגדרים מראש
אפשרות האזנה מרחוק לנעשה בסביבת השעון
79 ₪
במקום 149 ₪

Canon
מדפסת הזרקת דיו משולבת
PIXMA MG2551S
99 ₪
במקום 169 ₪

Canon
מצלמה דיגיטלית קומפקטית
Canon IXUS 285 HS A
כולל עברית
3 שנות אחריות
1,399 ₪
במקום 1,599 ₪

JBL
בידורית ניידת
PartyBox Encore Essential 2
777 ₪
במקום 799 ₪

SAMSUNG
טאבלט סמסונג
Galaxy Tab S10 FE 10.9
SM-X520
128GB
1,399 ₪

SAMSUNG
טאבלט סמסונג
Galaxy TAB A11 Plus
128GB
X230
779 ₪

amazon
קורא ספרים אלקטרוני
Amazon Kindle Gen 11
16GB
469 ₪

roborock
ערכת אביזרים מתנה!
שואב אבק רובוטי שוטף
Saros 20 Sonic
3,690 ₪
במקום 4,590 ₪

DREAME
שואב אבק ומקרצף רובוטי
Dreame D20 Ultra
במקום 1,890 ₪
1,690 ₪

ANKER
שואב אבק רובוטי 3 ב-1
Anker Eufy E20 Omni
במקום 1,999 ₪
1,190 ₪

tineco
שואב ושוטף חכם אלחוטי
S9 Artist Steam Pro
במקום 2,690 ₪
2,390 ₪

SENSOR
שואב אבק ציקלון
SN-VC-CY1200
במקום 249 ₪
129 ₪

Tefal
מגהץ קיטור טפאל
SV6116
הספק 2200W
משאבת מים 5.3 בר
349 ₪
במקום 499 ₪

SENSOR
מצנן אוויר מיני
SE-4R
במקום 249 ₪
129 ₪

SENSOR
מאוורר 3 ב- 1
SE-724
99 ₪

Gold Line
קטלן יתושים כולל שתי נורות UVA אולטרה סגולות איכותיות
הספק 2X8W
ATL-734
69 ₪

SENSOR
מאוורר עמוד 16″
SE-718
59 ₪

SAMSUNG
מקרר 4 דלתות מקפיא תחתון סמסונג
646 ליטר
RF72DG9620SR
במקום ~~11,990 ₪~~
9,690 ₪
+ ברים ויצרן קרח אוטומטי
פיקוד שבת
5 שנות אחריות (1+4) בתוספת 99 ₪

SHARP
מקרר שארפ מקפיא עליון
315 ליטר
SJ-S430-SS
במקום ~~2,190 ₪~~
1,990 ₪

אלקטרה
מקרר הפוך מקפיא תחתון אלקטרה
293 ליטר
EL35DI
במקום ~~1,990 ₪~~
1,450 ₪
10 שנות אחריות (1+9) בתוספת 99 ₪
גימור נירוסטה

מזגנים

ELECTRA AIR | TORNADO | Haier | TADIRAN | TCL | ELCO | SENSOR | SAGA

מזגן נייד החל מ- 689 ₪
1.25 כ"ס החל מ- 777 ₪
2 כ"ס החל מ- 1,390 ₪
2.5 כ"ס החל מ- 1,990 ₪

אינטגרלי מלא
BOSCH
מדיח כלים אינטגרלי 13 מערכות כלים בוש
SMV4HAX07E
במקום ~~3,590 ₪~~
2,980 ₪
5 שנות אחריות (1+4) בתוספת 199 ₪
תוצרת גרמניה
סט סירי סולתם במתנה! בשווי 749 ₪

AMCOR
מקפיא 7 תאים אמקור
7 תאים
TMF725DHW
1,490 ₪

אלקטרה
מכונת כביסה פתח עליון אלקטרה
7 ק"ג
EL10070
במקום ~~1,345 ₪~~
1,295 ₪

AEG
כיריים אינדוקציה
חד פאזי
אינדוקציה
תוצרת גרמניה
במקום ~~2,390 ₪~~
1,880 ₪
TN64IA041B

Sauter
כיריים גז זכוכית 4 להבות סאוטר
זכוכית
SHG318B
749 ₪
במקום ~~1,280 ₪~~

תנור אפייה משולב כיריים גז 4 להבות
Apetito 02ET
1,390 ₪

SAMSUNG
מכונת כביסה פתח חזית סמסונג
9 ק"ג
WW90CGC045AE
במקום ~~2,390 ₪~~
1,990 ₪

אלקטרה
מכונת כביסה פתח חזית אלקטרה
8 ק"ג
EL80
995 ₪
במקום ~~1,190 ₪~~

Electrolux
תנור אפיה בנוי אלקטרולוקס
תוצרת גרמניה
במקום ~~2,190 ₪~~
1,990 ₪
EOH6201X

אלקטרה
מטבח חוץ 4 להבות + כירת צד כולל כיור וברז ELECTRA
תפוקת חימום כוללת: 48,000BTU
מידות: 1160X557X2746 מ"מ
2,590 ₪
במקום ~~3,990 ₪~~

ELECTRA PRO
גריל מקצועי חשמלי לצלייה + כיסוי מדפי צד מתקפלים
זוג פלאנצ'ות בתוספת של 99 ₪
עוצמתי במיוחד 3000 וואט
KYS-203A
1,290 ₪
במקום ~~1,490 ₪~~

אלקטרה
בצבעים קרם/שחור
מכונת קפה טוחנת אלקטרה
EM3601
קילו פולי קפה + כד חלב נירוסטה מתנה!
599 ₪
במקום ~~990 ₪~~

NESPRESSO
מכונת קפה נספרסו Vertuo Pop
249 ₪
במקום ~~449 ₪~~

אלקטרה
גריל חשמלי AIR FRY אלקטרה
SC30
במקום ~~799 ₪~~
599 ₪

SENSOR
מיקרוגל 20 ליטר
SE-20LMW
179 ₪
במקום ~~229 ₪~~

KENWOOD
מיקסר קנווד קערת נירוסטה 1000 וואט
KHM505
690 ₪
במקום ~~990 ₪~~

ELECTRA PRO
מעבד מזון אלקטרה
1300W
שחור/לבן/כסוף
HGM-417A
קערה בנפח 2.5 ליטר
במקום ~~799 ₪~~
599 ₪

NINJA
מכונת ברד ומשקאות קפואים
Slushi FS301
במקום ~~899 ₪~~
799 ₪

אלקטרה
מכונת קרח מיכל מים בנפח 4.5 ליטר אלקטרה
HZB-20SA
תפוקת קרח של עד 20 ק"ג למשך 24 שעות
599 ₪
במקום ~~699 ₪~~

SENSOR
מעבד מזון
SN-30.1B
139 ₪
במקום ~~199 ₪~~

BRAUN
מכשיר להסרת שיער
PL5210 Silk expert Pro 5
1,290 ₪
במקום ~~1,690 ₪~~

PHILIPS
מכונת גילוח חשמלית לשימוש יבש
S1134/00
109 ₪

SENSOR
בלנדר שייקר טאץ'
SE-101T
119 ₪
במקום ~~199 ₪~~

SENSOR
מיחם חשמלי נירוסטה מהודר לשבת 40 כוסות
SN-40C
119 ₪
במקום ~~149 ₪~~

SENSOR
קומקום חשמלי נירוסטה
SN-1800
19 ₪
במקום ~~49 ₪~~

שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-21:30 שישי וערב חג: 09:00-15:00 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 23:00

בתוקף עד- 20.9.26 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם | ט.ל.ח. | מינימום מלאי 10 יחידות, בכפוף לתקנון המופיע בחנויות | התמונות להמחשה בלבד | המחיר הקודם של המוצר שבמבצע היה בתוקף לפחות יום

אבישי גרינצייג
gravishai@gmail.com

לא בטוח צודקים, בוודאי לא חכמים

התוכנית המשפטית של מפלגת הציונות הדתית היא גרסה נוספת של הרפורמה המשפטית שנכשלה, והסרטון שהוצמד אליה מוכיח שלא הפיקו שם לקחים באשר לדרך היעילה והצודקת להעביר רפורמה כזאת

צילום: יונתן זינדל פלאש 90

הפגיעה בציבור הליברלי פוגעת בסוף גם ביכולת להעביר רפורמה. יושב ראש ועדת חוקה שמחה רוטמן

כבר תקופה ארוכה אני מסרב לפרסם ציטוטים בשם בכירים, גורמים וסביבת פלונים אלמונים. צריך להיות בציטוט ובנסיבות שלו משהו חריג כדי שאפרסם אותו כך. העולם מורכב ממיליארדי אנשים. מדינתנו הקטנה מורכבת ממיליוני אנשים. גילדת עורכי הדין מורכבת מעשרות אלפי אנשים. מה המשמעות של פרסום בשם "גורמים" כשהציבור לא יודע בכלל מיהו אותו גורם? כלומר, ברוב גדול של המקרים אין לדיווח של ציטוט כל משמעות, אלא אם אני יודע מי הגורם המצוטט. אם אני קורא ציטוט של "גורם משפטי בכיר" תוקף לדוגמה את חבר הכנסת שמחה רוטמן, אין בכך שום עניין לציבור כשאינו יודע אם מדובר בשופט בית משפט עליון, ביועץ משפטי לממשלה או בשר המשפטים, או אולי סתם בפנסיונר עם עודף זמן פנוי. אני לא יכול לדעת אם מדובר בגורם שבדרך כלל תומך ברוטמן, או בגורם שמתנגד תדיר לעמדותיו. אני לא יודע אם יש לאותו גורם אינטרס, ואם כן - מהו. אני לא יודע בכלל אם אותו גורם אומר את מה שהוא אומר מתוך ידיעה ובקיאות בפרטים, מתוך הערכה, השערה, או שזה סתם הגיג תלוש.

בקרב כתבים מקובל לפרסם ציטוטים בשם "גורם במערכת הפוליטית". אין ייחוס יותר טיפשי מזה. אם מישהו תוקף את נתניהו וטוען משהו, זה לא משנה אם מדובר בחבר מפלגתו או ביריב פוליטי שלו? מה בכלל אני אמור לעשות עם ציטוט כזה? איך אני בכלל יכול לדעת שיש אדם כזה ושזו לא המצאה ממוחו הקודח של העיתונאי שלא הצליח להביא סיפור מהוגן, והחליט לפרסם משהו בשם גורם ערטילאי, וכך איש לא יוכל להפריך את הפרסום שהרי אף אחד לא עומד מאחוריו?

השבוע נזכרתי בציטוט מצחיק. ימים ספורים לפני מתקפת חמאס, הוקדש שער העיתון של ידיעות אחרונות לציטוט הבא: "בכיר בעולם הנוצרי: ממשלת ישראל מגנה בחצי פה במקום לפעול נגד הפגיעה בנו".

בעולם יש כ־2.4 מיליארד נוצרים שמחולקים לאין־ספור תתי מגזרים ותתי תתי מגזרים, יבשות, מדינות ואמונות. מה זה בכלל אומר "בכיר בעולם הנוצרי"? אתם מבינים שבעצם קיבלתם כותרת של שום דבר? אם לא הייתה פורצת בינתיים מלחמה, אולי הכותרת של הימים הבאים הייתה תגובה של גורמים בעולם היהודי.

לפני שנתיים הייתה לי מיני־מריבה עם לשכת שר מסוים. הוא נהג להוציא תגובות והודעות לעיתונות בשם "סביבתו", ואני סירבתי לשתף פעולה עם הנורמה הזאת. כשהוא שלח את ההודעה, אני פרסמתי כך: "לשכת השר בשם סביבת השר". באיזשהו שלב ואחרי כמה התחכמויות שלי, הפסקתי לקבל ממנו את ההודעות האלה. או שהצלחתי לשכנע אותו שזה דבילי ומופרך, או שהוא פשוט הוציא אותי מרשימת התפוצה של ההודעות האלה. אין לי מושג.

בשורה התחתונה - תרבות הפרסומים בשם "גורמים" היא רעה חולה בתקשורת הישראלית (אולי גם העולמית, אני לא מספיק עוקב). לעניות דעתי - עיתונאים צריכים לצמצם את השימוש בזה למינימום של המינימום וכשאין ברירה אחרת.

נזכרתי בכל העניין בעקבות פרסום מצחיק של עמיתי אביעד גליקמן, כתב לענייני משפט של חדשות 13. יושב ראש הציונות הדתית בצלאל סמוטריץ' וחבר מפלגתו, יושב ראש ועדת חוקה שמחה רוטמן, השיקו את התוכנית המשפטית שלהם לכנסת הבאה. במסגרת ההשקה, הם פרסמו סרטון AI מטופש שבו רואים את נשיא בית המשפט העליון יצחק עמית ואת שופטת בית המשפט העליון דפנה ברק־ארז מפגינים וחוסמים את הכביש במחאה נגד סמוטריץ', עד שעוצרים אותם וגוררים אותם מהכביש. הסרטון כאמור מטופש ועם הרבה טעם רע. על כך אכתוב בהמשך. מטבע הדברים התעוררה סערה. אביעד גליקמן דיבר עליה בתוכנית של ערוץ 13. למגישה מוריה אסרף אמר גליקמן כך: "אני יכול להגיד לך שבכירים במערכת המשפט אמרו לי מפורשות שזה אפילו עובר את גבול ההסתה". חלפה בסך הכול שעה, וגליקמן פרסם כך בחשבון הטוויטר שלו: "גורמים בכירים במערכת המשפט: מדובר בסרטון מזעזע על גבול ההסתה". בשעה 18:00 הבכירים במערכת המשפט חשבו שהסרטון עובר את גבול ההסתה, ובשעה 19:00 הם חושבים שזה על הגבול? אני בספק רב אם יש "בכירים" שעומדים באמת מאחורי אחד מהציטוטים הללו. אבל זו דוגמה נהדרת לאבסורד של פרסומי ציטוטים של גורמים עלומים (שאיכשהו כמעט תמיד הופכים ל"רבים" - "גורמים",

> המסר הזה נכון גם לנבחרינו. קודם כול תקדמו את פתרון הקשיים של האזרח הקטן. תתמקדו בזה. אם הציבור ירגיש שאתם מסייעים לו ומייעלים את המערכת - הוא יסכים ללכת איתכם כברת דרך גם בסוגיות הפוליטיות והרגישות, אפילו אם דעתו הפוליטית שונה

השנה זוכים לחיים
בזכות הצלת חיים של תינוק!

94,348 ילדים

290 בחודש
פניות לועדת הסיוע

21 בחודש
השמות במסגרת "אמהות בצמיחה"

180 בחודש
ערכות לידה

3,500 בחודש
סל מזון למשפחה

אפרת
אגודה למתן יעוץ וסיוע לנשים הרות במצוקה (ע"ר)
כתובתנו החדשה: רבי ישראל נג'ארה 59, ירושלים

www.efrat.org.il
מוקד תרומות: 3042*

אבישי גרינצייג
gravishai@gmail.com

"בכירים").

לפני שנה פנו אליי מדובר צה"ל ורצו להכניס תגובה לכתבה שלי. השבתי שבשמחה. הם רצו שאכתוב זאת בשם "גורם צבאי". סירבתי. מה זה אומר בכלל גורם צבאי? יש אין־ספור חיילים וגורמים צבאיים. אם צה"ל כגוף רוצה לעמוד מאחורי הציטוט הזה - בשמחה. אם יש קצין מסוים שרוצה לעמוד מאחורי הציטוט הזה - גם בשמחה. אבל "גורם צבאי"? אני לא מוכן. אני מודע לכך שלכתב צבאי יש קושי יותר גדול לסרב לתכנים כאלה, וכך גם לכתב מדיני על פרסומי "גורם מדיני", "גורם ישראלי" וכו'. אבל חייבת להיות דרישה מהשטח, מהציבור - להפסיק עם הנורמה הזאת, ולשמור אותה רק למקרי קצה של ענייני סודות המדינה וביטחון המדינה, חשיפת שחיתויות או מידע עובדתי שמוסר הגורם. אבל סתם דעות והגיגים? או בשמך, או תודה אבל לא תודה.

וזה עוד לפני שדיברנו על החשש שהתממש בפרשת קטארגייט, כאשר מתוך לשכת ראש הממשלה יצאו מסרים בשם גורמים כאלה ואחרים, ובפועל מדובר היה במסרים בשליחות מדינת קטאר.

קודם תשחקו, אחר כך תלמדו

ועכשיו לתוכנית של רוטמן וסמוטריץ'. לאלברט איינשטיין מיוחסת האמירה הבאה: "אי שפיות היא לעשות את אותו הדבר שוב ושוב, ולצפות לתוצאות שונות". אומנם איינשטיין לא באמת אמר את המשפט הזה, אבל זה עדיין ציטוט יפה. אז חבל שהוא לא אמר את המשפט הזה, וחבל שסמוטריץ' ורוטמן לא מיישמים אותו.

אני מתקשה להבין איך אפשר להיות כל כך אטום. לראות את הכישלון של הניסיון להעביר את הרפורמה ב־2023, ולחזור עליה במלוא הכוח בשלהי 2026 וכהבטחה לארבע השנים הבאות. את מי הסרטון של עמית וברק־ארז עצורים ונגררים מהכביש אמור לשכנע? אני בספק רב אם זה הסתה או על גבול ההסתה. זה בעיקר מופת של טעם רע. למה הרפורמה נכשלה ב־2023? כי חלק גדול מדי ומשמעותי מדי מהציבור הרגיש שרומסים אותו. זה לא באמת קשור לגלנט או לביטן או לחבר כנסת כזה או אחר. אם לא היה גלנט, זה היה מישהו אחר. השיטה הכוחנית הזאת נכשלה. יותר מדי הופחדו ופחדו מהממשלה הזאת ומכוונותיה. חלק מזה היה קמפיין שקרי, אבל חלק מזה היה חשש אמיתי, ואם להיות כנים - אפילו מוצדק. במקום להפיק לקחים - חוזרים על אותה טעות, ולוחצים על דוושת הגז.

בתום ארבע שנות ממשלת "ימין מלא מלא" כוחו של הייעוץ המשפטי התחזק. כוחו של בית המשפט העליון התחזק. זו איוולת לחזור על אותה שיטה שוב, ולצפות לתוצאה אחרת. אבל האמת שזה לא רק עניין של סגנון או נימוסים והליכות.

בעיניי חלק מאוד משמעותי מהכשל של קידום הרפורמה נגע בכך שהיא לא עסקה בכלל בחיים עצמם. בכשלים שמולם ניצב האזרח הקטן מול מערכת המשפט. בסחבת ובעינוי הדין שנגרמים לאזרחים בהליכים אזרחיים ובהליכים פליליים. הרפורמה לא עסקה בכלל בכלל בנושאים האלה. הרפורמה לא טיפלה בבעיות האקוטיות והכרוניות של מערכת המשפט בנוגע לשירות שהיא נותנת לאזרח, והיא גם לא התיימרה לטפל בכך. הרפורמה עסקה רק במתח בין הרשויות, ולא במתח בין האזרח לבין המערכת. זו הייתה טעות קריטית, ולדעתי היא משקפת את הלך הרוח של חברי הממשלה היוצאת. הרבה יותר מדי עיסוק בעצמם והרבה פחות עיסוק בציבור עצמו ובבעיותיו.

צילום מסך

רוב הציבור נחשף לסרטון, ולא לתוכן התוכנית המשפטית. סרטון התעמולה של מפלגת הציונות הדתית

למגישה מוריה אסרף אמר גליקמן כך: "אני יכול להגיד לך שבכירים במערכת המשפט אמרו לי מפורשות שזה אפילו עובר את גבול ההסתה". חלפה בסך הכול שעה, וגליקמן פרסם כך בחשבון הטוויטר שלו: "גורמים בכירים במערכת המשפט: מדובר בסרטון מזעזע על גבול ההסתה". בשעה 18:00 הבכירים במערכת המשפט חשבו שהסרטון עובר את גבול ההסתה, ובשעה 19:00 הם חושבים שזה על הגבול? אני בספק רב אם יש "בכירים" שעומדים באמת מאחורי אחד מהציטוטים הללו

לפני 20 שנה שמעתי מהרב אבידן חזני שליט"א אמירה יפה בשם רבותיו בישיבת הר עציון. "כשתקימו משפחה וייוולדו לכם ילדים, תשחקו איתם ותלמדו איתם תורה. אבל קודם כול תשחקו איתם". אני מקווה שאני זוכר נכון את הציטוט, אבל על כל פנים - הכוונה הייתה שאבא לא יכול לצפות שהבן ילך בדרכו הרוחנית אם הוא לא מקפיד לבנות בצורה בריאה את הקומה הראשונה והבסיסית. אברך ששקוע כל היום בלימוד תורה, עלול לפספס את הקומה הזאת ולראות בה "ביטול תורה" - אבל בלעדיה לא יהיה כלום. המסר הזה נכון גם לנבחרינו. קודם כול תקדמו את פתרון הקשיים של האזרח הקטן. תתמקדו בזה. אם הציבור ירגיש שאתם מסייעים לו ומייעלים את המערכת - הוא יסכים ללכת איתכם כברת דרך גם בסוגיות הפוליטיות והרגישות, אפילו אם דעתו הפוליטית שונה. אל תפחידו אותו. אל תדלגו על השלב הזה. אני מניח ש־99 אחוז מהציבור בכלל לא יודע מה התוכנית של סמוטריץ' ורוטמן, כי כולם נחשפו רק לסרטון האינפנטילי שנוצר באמצעות בינה מלאכותית. מפלגת הציונות הדתית יכולה להאשים בעניין הזה רק את עצמה.

לגופו של עניין, התוכנית עצמה עוסקת בעיקר במתח בין הרשויות, ועוסקת קצת ורק בסיסמאות בבעיות של האזרח מול המערכת. הכנסת היוצאת הוכיחה לנו שבדרך הזאת לא מרוויחים כלום, אלא בדיוק להפך. הפוליטיקאים יאשימו כאמור את גלנט או את ביידן ואולי את יושב ראש ההסתדרות ואת יושב ראש ועד עובדי רשות התעופה. אולי הם אחראיים וגם אשמים - אבל בדרך הזאת הפוליטיקאים של האגף הימני ימשיכו להשקיע פול גז בניוטרל. במקרה הטוב, הרכב לא יזוז בכלל. במקרה הרע, הרכב יידרדר לאחור. שמאי הזקן לימד אותנו "אמור מעט ועשה הרבה". המשך דבריו במסכת אבות רלוונטי לא פחות: "והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות".

אני לא בטוח שהסרטון של גרירת יצחק עמית ודפנה ברק־ארז עולה בקנה אחד עם הדרכת שמאי הזקן. אני לא חושב שהיא מעליבה או פוגעת ספציפית בהם. ייתכן שהיא דווקא מועילה להם ציבורית. היא פוגעת בציבור שרואה בהם מגיני הדמוקרטיה ושלטון החוק, ואין שום סיבה לפגוע בהם ולהפחיד אותם. אם הציונות הדתית לא תהיה ערה לפגיעה בהם, גם מצביעיה ייפגעו מכך. דברי חכמים בנחת נשמעים. לפני שהחזן ניגש לתפילת מוסף בראש השנה וביום כיפור, לפי מנהג יוצאי מדינות אשכנז הוא אומר "וקבל תפילתי כתפילת זקן ורגיל, ופרקו נאה וזקנו מגודל, וקולו נעים, ומעורב בדעת עם הבריות".

לא יזיק לכולנו להיות יותר מעורבים בדעת עם הבריות. ולא רק עם הסביבה שגם ככה תומכת בנו. גמר חתימה טובה.

הביתה
שבים לאחיזת המולדת

סוף עידן אוסלו?

בשלוש השנים האחרונות מדינת ישראל מנהלת מלחמה קשה ורבת־חזיתות. נלחמנו בעזה, בלבנון, בסוריה, מול איראן ובזירות נוספות. שילמנו מחיר כבד, וגילינו פעם אחר פעם את המחיר של תפיסות ביטחוניות שהתקבעו למציאות קיימת והתקשו לזהות בזמן את גודל האיום.

בזמן המלחמה בחזיתות אחרות בחרה מדינת ישראל להתייחס ליהודה ושומרון כזירה משנית.
הגיעה העת לשינוי עמוק ביהודה ושומרון.

הגיע הזמן להשתחרר מקונספציית אוסלו!

הצעד הבא צריך להיות שיבה אל השטחים הפתוחים ביהודה ושומרון,
ללא החלוקה המלאכותית בין A, B ו־C. לא עוד לראות את השטח דרך הקווים שסומנו לפני יותר משלושה עשורים, אלא להתחיל לעצב מציאות חדשה – מציאות שבה עם ישראל שב אל ארצו ונוכח בה.

אנו מבקשים כי תתנו לציבור תשובות:
מה התכנית שלכם להתיישבות בשטחים הפתוחים A ו B?
האם תבטלו את הסכמי אוסלו?

חתמו עכשיו על אמנת "שבים הביתה" >> סרקו את הברקוד<<

יוני רוטנברג
yoniro770@gmail.com

סיכון מחושן

מחקר חדש של שני חוקרים ישראלים מראה: חיסוני הקורונה גרמו לתחלואה חמורה בישראל, ודווקא בקרב אוכלוסיות בריאות ← משרד הבריאות העביר את הממצאים בזמן אמת למרכז האמריקני לבקרת מחלות, אבל שם בחרו להתעלם ← האם הלהיטות לחיסונים הייתה שווה את הסיכון – ואת הפגיעה החמורה בחירות שלנו?

צילום: אבשלום ששוני, פלאש 90

◄ הנתונים החריגים לא גרמו לרשויות להאט את מבצע החיסונים. מבצע החיסונים נגד קורונה בישראל, למצולמים אין קשר לנאמר בכתבה

כן, אני יודע. לאף אחד אין חשק לחזור ולעסוק בתקופה האפלולית והמודחקת שקברה שנתיים מחיינו. אף אחד לא רוצה לחזור אחורה, לימי הקורונה, ולנבור בהחלטות שהתקבלו, בנתונים שהתבהרו בדיעבד, ובשיפוט לאחור לצורך למידה והתייעלות לקראת מגפה נוספת שלא תבוא. אדייק את עצמי: כמעט אף אחד. למעט שני חוקרים ישראלים עקשנים, שפרסמו השבוע מחקר שכן מצריך תשומת לב מצידנו.

מדובר בחוקרים ד"ר יעקב אופיר מאוניברסיטאות אריאל וקיימברידג', וד"ר יפה שיר־רז מאוניברסיטת חיפה. מחקר שלהם התפרסם השבוע בכתב עת מדעי בשם EXCLI, והוא חושף מידע חשוב על חיסוני הקורונה שניתנו בישראל במהלך אביב 2021. אני לא אעשה כאן את ההצגה שאני מבין גדול בנבכי האקדמיה העולמית, אבל לפחות לפי בדיקות ההדיוט שלי מדובר בכתב עת שהקהילייה האקדמית העולמית רוחשת לו כבוד, הוא יוצא לאור על ידי מכון לייבניץ הגרמני, והמאמרים בו מתקבלים אחרי ביקורת עמיתים ובאחוז סינון גבוה.

מה שמעניין במחקר הזה הוא שלמרות שמדובר במחקר אקדמי, במהותו הוא דומה מאוד לתחקיר עיתונאי. הוא מבוסס, באופן די חריג למחקרים מן הסוג הזה, על הדלפה של מקור בתוך משרד הבריאות הישראלי. אותו מקור העביר כמה קובצי אקסל אותנטיים שנוצרו במשרד בתקופה שבין מרץ למאי 2021, תקופת המעקב הראשונית אחרי מבצע החיסונים נגד הקורונה בישראל. החוקרים מבססים את האותנטיות של הקבצים הללו בכמה דרכים: הם מראים כיצד שם המשתמש שרשום במערכת כמחבר המסמך הוא אכן שמה של בעלת תפקיד בכיר ורלוונטי במשרד הבריאות, הם מראים כמה עריכות מתועדות שמעידות על עבודה מתמשכת ולא פיברוק סתמי, הם מראים כיצד המידע בקבצים מוצלב באופן מושלם, ומוסיפים עוד כמה סימנים שעל פניו מניחים את הדעת. את זהות המקור עצמו הם מן הסתם לא חושפים, וזו נקודת תורפה של המחקר.

אז מה בעצם הסיפור? נזכיר את מה שרציתם לשכוח. בתחילת 2021 ראש הממשלה נתניהו מכריז בדרמטיות שישראל תהיה הראשונה להתחסן נגד הקורונה, ולצאת מהמגפה ששיתקה את המדינה כמעט שנה. הסיבה שדווקא מדינה קטנה וביישנית כמו ישראל זכתה לקדימות בחיסון שהעולם כולו חיכה לו היא היותה מעבדת ניסויים אולטימטיבית. כלומר, בלחץ הזמן והדחיפות של המגפה, החיסון שפיתחה חברת התרופות פייזר לא יכול היה לעבור את כל השלבים בקצב האיטי של הרגולציה השגרתית במינהל המזון והתרופות האמריקני (FDA), ולכן עשו לו מין קיצור דרך. ועם זאת, גם אחרי הניסוי הראשוני שהראה בטיחות מסוימת של החיסון, היה צורך בקבוצת ניסוי גדולה יותר ומתועדת כדי להבטיח שלא נעשה כאן צעד שיגרום נזק גדול יותר מהנגיף עצמו לכל העולם. ישראל, שמתאפיינת באוכלוסייה קטנה יחסית, בגבולות סגורים הרמטית ובתיעוד רפואי מלא לכל אזרח על פי החוק, הייתה פלטפורמה מושלמת. על פניו, ווין־ווין סיטואיישן.

הסיפור שהכרנו עד היום היה די אופטימי: החיסונים הפחיתו דרמטית את התחלואה, לא גרמו נזקים משמעותיים, והפיילוט הוכרז כהצלחה. אומנם, זה לא היה סופה של הקורונה. היא למדה להתגבר וחזרה בווריאציות שונות. מדוע התפוגגה בסופו של דבר? איני יודע, ואני בספק אם יש מי שיודע להסביר באופן מוכח, אבל כך היא דרכו של הטבע. מגפות באות - וגם הולכות. אך האם זה הסיפור האמיתי? החוקרים אופיר ושיר־רז מבקשים להוסיף כמה סימני שאלה על פי המסמכים שהודלפו אליהם.

קשר ישיר לדלקת בשריר הלב

מתברר שבחודשים שאחרי המנה השנייה של החיסון, זרמו דווקא נתונים מדאיגים ממשרד הבריאות אל ארגוני הפיקוח על תרופות באירופה ובארצות הברית. בעוד שתופעות לוואי שונות הן דבר טבעי, ובמינונים נמוכים אין דרך לקשור ביניהן ובין החיסון, הייתה תופעה אחת שהתבלטה באופן מדאיג, ועוד בקבוצת אוכלוסייה שבה לא ניתן לטעות בכך שמדובר בתוצאה של החיסון. במסמך שהודלף תועד שבתוך תקופה קצרה מאוד מאז תחילת מבצע החיסונים, בערך חודשיים, כבר נרשם מספר די מבהיל של 64 מקרי מוות של מחוסנים ו־157 אשפוזים. מדובר במקרים שבהם אין רקע רפואי אחר שיכול להסביר את התופעות בסבירות גבוהה יותר מהחיסון עצמו.

מה שהתבלט עוד יותר בתוך הנתונים האלה הוא תופעת לוואי חמורה בשם מיוקרדיטיס, כלומר דלקת בשריר הלב. זה מסוכן כמו שזה נשמע. הדלקת גורמת לקושי בתפקוד הלבבי, להפרעות קצב ולקשיי נשימה. יש לה כמובן הופעות קלות יחסית, אבל בתיעוד של משרד הבריאות מופיעים גם מקרי מוות שמקושרים באופן ישיר לדלקת הזאת. בסך הכול, מסכמים במשרד הבריאות, מתוך 157 אשפוזים של מחוסנים לקורונה, 65 מקרים אובחנו כמיוקרדיטיס שמקושר ישירות לחיסון.

משרד הבריאות אינו מתרשל בשלב זה, ומעביר במרץ 2021 את הדיווח בתוספת אזהרה למרכז לבקרת מחלות הפדרלי של ארצות הברית (CDC), שאמון על בדיקת הבטיחות של חיסון פייזר. ומה

> הגילוי המרעיש הוא האחוזים הגבוהים של מיוקרדיטיס מתוך כל האשפוזים, ובעיקר בפלח אוכלוסייה מסוים מאוד. נתוני משרד הבריאות, ככל שהמסמך אכן אותנטי, מדברים על 250 מתוך 531 האשפוזים שבהם סיבת האשפוז היא דלקת בשריר הלב. כמעט מחצית. ככל שיורדים בגיל, המיוקרדיטיס הופך נפוץ יותר, וכשמדובר בגברים צעירים זו כבר תופעה של ממש

עושים פקידי ה־CDC וה־FDA עם האזהרה? לפי המחקר של אופיר ושיר־רז, הם מכווצים מעט את המספר ל"כ־40 מקרים של מיוקרדיטיס", וטוענים שלא סופק להם מידע נוסף ומועיל מעבר למספר הזה.

משרד הבריאות אינו מוכן שהאחריות תיפול עליו.

יריד הספרים

במחסני סטימצקי לב הארץ!

חול המועד סוכות

25.09-02.10.26

10-40 ₪

ו' 09:00-13:00 | א'-ה' 09:00-20:00

INBAR MERHAV @ HAVAS

סטימצקי מאז 1925

ספרים זה סטימצקי

*כפוף לתקנון. חניה חינם לבאי היריד.

א. תעשייה לב הארץ, שדרות הדקלים, ראש העין. חפשו ב- waze: יריד הספרים של סטימצקי

יוני רוטנברג
yoniro770@gmail.com

בשביל שבפעם הבאה לא נגיע למצב שבו שוללים כל זכות מאנשים שמעיזים לבחור אחרת מהמלצות משרד הבריאות, והם מוצאים את עצמם נזרקים ממקום העבודה, מחנויות או מבתי הכנסת בהיעדר תו ירוק – חייבת להתנהל חקירה שקופה ומפורטת של כל ההחלטות שהתקבלו במשרד הבריאות מול נתוני האמת בחלוף חמש שנים

צילום: תומר נויברג, פלאש 90

מתגאה באלרמיזם, אבל נכשל בשני המבחנים הגדולים. ראש הממשלה נתניהו

הוא מדייק ומעבה את הנתונים, ומעביר כחלוף שבועיים מסמך מסודר ומלא. גם זה אינו מניע את ה־CDC לפעולה, והוא מסתפק בהוראה לכל המשתמשים בחיסון להעביר לו מידע לגבי בעיות לבביות בקרב מחוסנים. מבצע החיסונים בישראל ובמדינות נוספות בעולם שהצטרפו נמשך כסדרו. ולא רק נמשך כסדרו: החיסונים מורחבים גם לגילים צעירים יותר, כולל ילדים. במקביל, הציבור נקרא לקבלת מנה שלישית של החיסון, אחרי שנתוני התחלואה מוכיחים שרמת היעילות של הנוגדנים ירדה.

בינתיים, הנתונים ממשיכים להיאסף לטבלת האקסל של משרד הבריאות. הופעת המיוקרדיטיס שומרת על עקביות, ועולה במקביל למבצעי חיסונים מוגברים. אם נסכם את נתוני הטבלה כולה, הרי שמתחילת הספירה בחודש מרץ 2021, ועד המועד האחרון המתועד בה - מאי 2022 - נרשמו 531 מקרים של אשפוז בעקבות תופעות לוואי מהחיסון. ושוב: תופעות שמיוחסות ישירות לחיסון, ובדרגת חומרה שהצריכה אשפוז בבית חולים. מקרי המוות מסתכמים ב־62, כאשר 53 מתוכם הם מחוסנים מעל גיל 50.

אבל הגילוי המרעיש, שלכאורה היה צריך להדליק את כל הנורות האדומות, הוא האחוזים הגבוהים של מיוקרדיטיס מתוך כל האשפוזים, ובעיקר בפלח אוכלוסייה מסוים מאוד. נתוני משרד הבריאות, ככל שהמסמך אכן אותנטי, מדברים על 250 מתוך 531 האשפוזים שבהם סיבת האשפוז היא דלקת בשריר הלב. כמעט מחצית. אבל כאן יש גם הפתעה: ככל שיורדים בגיל, המיוקרדיטיס הופך נפוץ יותר, וכשמדובר בגברים צעירים זו כבר תופעה של ממש. מתוך 211 מאושפזים מתחת לגיל 30, 151 הגיעו לבית החולים עם מיוקרדיטיס בעקבות החיסון. בחישוב מהיר - 71 אחוזים.

הדוח של משרד הבריאות העמיק אפילו יותר, וניסה לבודד מקרים טהורים של תגובה לחיסון. הוא מצא כי ל־134 מהמאושפזים הצעירים היה עבר רפואי נקי לחלוטין, ועדיין, 99 מתוכם לקו בדלקת שריר הלב. והפאנץ': 90 מתוך 99 הצעירים, הבריאים, שלקו בדלקת שריר הלב אחרי החיסון - הם גברים. כלומר, בידי משרד הבריאות היו סימני אזהרה בוהקים לגבי קבוצה מאופיינת מאוד, שגם הסיכון שלה למות מקורונה אפסי. כל המידע הזה הועבר לרשויות המפקחות בארצות הברית ובאירופה בזמן אמת.

ומה הייתה תגובתם? ביולי 2021 מפרסם ה־CDC הודעה לתקשורת, ובה הוא טוען שמקרי המיוקרדיטיס שהתגלו בעקבות החיסון הם קלים יחסית וניתנים לטיפול בלי התערבות חמורה מדי. ואז מגיעה הקביעה הנחרצת: "היתרונות של החיסון גוברים על הסיכונים, לכל האוכלוסיות שלהן הומלץ להשתמש בחיסון". הקביעה הזאת לא שונתה עד היום, ומנות של חיסוני קורונה המשיכו להינתן בקופות החולים השונות עד שכבר הפכו ללא רלוונטיות.

הנתונים החריגים של משרד הבריאות הישראלי לא גרמו לרשויות לנקוט פעולה או אפילו להשהות מעט את מתן החיסונים לצורך מחקר.

פגיעה קשה בזכויות האזרח

אז מה יש לנו במחקר הזה ומה אין? נתחיל במה אין. אין פרופורציות. אין טווח ארוך. אין מסקנות סופיות. ואת זה לא אני אומר, אלא החוקרים בעצמם. הקבצים רבי הערך שהודלפו להם מתארים רק התבססות של תופעת לוואי מטרידה ומובהקת, תוך כדי מבצע החיסונים והבחינה שלו במקביל. החוקרים טוענים שזהו דגל אדום מספיק כדי שהרשויות בחו"ל ובישראל יעצרו את החיסונים, לפחות בקרב גברים בני פחות מ־30 בלי מחלות רקע. בטענה הזאת יש על פניו היגיון רב, מפני שככל שידוע לנו (והנתונים, לצערנו, אינם שקופים לציבור) אין תיעוד של מקרי מוות ישירים מקורונה, כלומר בלי מחלות רקע, בגילים אלה.

ובכל זאת, אין בנתונים הללו די כדי לקבוע אם החיסון בטוח או לא. כדי לקבוע זאת צריך תיעוד מדויק של כל המחוסנים, עם פילוח של גיל, חומרת המחלה, עבר רפואי והדבקה קודמת, ולעומתם בלתי מחוסנים עם נתונים דומים. זה מחקר שאני לא מתיימר אפילו לומר מה המתודה שלו, בטח שלא לבצע אותו. אבל אופיר ושיר־רז אומרים בצורה ישירה: משרד הבריאות אינו מוכן לספק את הנתונים האלה, ולכן איננו יכולים לתת תמונה מלאה על הבטיחות של החיסונים לעומת התועלת שלהם, לפי סוגי האוכלוסייה השונים. וזו, כשלעצמה, שערורייה בעיניי.

אבל מה כן אפשר להגיד בעקבות המחקר, מלבד השאלות שמעלים שני החוקרים? בשביל זה אזכיר לכם עוד פרטים שבוודאי רציתם לשכוח מהתקופה ההיא. משנכנס מבצע החיסונים נגד הקורונה לתוקף, מדינת ישראל קיבלה החלטה שהיא כופה את אזרחיה לעשות את החיסון. אתם יכולים להציג את זה איך שתרצו, לתרץ ולהיתמם, אבל תקנות התו הירוק שנקבעו כמחייבות ואף נאכפו, העמידו כל אזרח בפני בחירה בין החיסון לשלילת החירות. לא תצליחו לשכנע אותי שזו לא כפייה ופגיעה קשה בזכויות האזרח.

ההצדקה לכך, בזמנו, הייתה עת החירום הנוראית שפקדה אותנו ואת העולם כולו. נניח לרגע בצד את הנחת המוצא הזאת, שבעיניי נתונה לוויכוח. הבה נתייחס רק לשאלת החיסון או שלילת החירות. האם למדינה יש זכות חוקתית לכפות אדם בן 25, בריא כשור, שהסיכון שנשקף לו מהקורונה אפסי ולעומת זאת הסיכון מהחיסון עצמו קיים (בלי שנדע בדיוק באיזו מידה) - לעשות בעצמו את החיסון? האם כאשר על כף המאזניים עומדים ליחיד שני צדדים בריאותיים כמעט שקולים, שתי בחירות הגיוניות ולגיטימיות לכל הפחות, יש למדינה זכות לכפות אותו לבחור באחת מהן בצורה שרירותית שכזו? אני הקטן איני יודע להכריע אם משרד הבריאות קיבל את ההחלטות הנכונות מבחינה אפידמיולוגית, אבל כאזרח אני בהחלט יודע שמידתיות, שמירה על זכויות וחופש הפרט לא היו כאן בשום צורה.

ייתכן שהכול היה בשוגג, או שבלהט התקופה אי אפשר היה להפעיל שיקול דעת. אני מוותר על משפטי ראווה וחבל תלייה. כל העניין הוא הפעם הבאה, ומן הסתם תהיה כזאת. יקראו לה אמבה אוכלת מוח, עכברת, שפעת חריפה או אבולה. הרי אזהרות היפוכונדריות מבית משרד הבריאות אנחנו פוגשים כאן מדי חודש. בשביל שבפעם הבאה לא נגיע למצב שבו שוללים כל זכות מאנשים שמעיזים לבחור אחרת מהמלצות המשרד, והם מוצאים את עצמם נזרקים ממקום העבודה, מחנויות או מבתי הכנסת בהיעדר תו ירוק, חייבת להתקיים חקירה שקופה ומפורטת של כל ההחלטות שהתקבלו במשרד הבריאות מול נתוני האמת בחלוף חמש שנים. לשקול בצורה אמיתית, וחשופה לחלוטין לציבור, אילו מההחלטות היו מוצדקות ואילו לא, בשקלול הפגיעה בזכויות והסכנה הקיומית שנשקפה או לא נשקפה. ואת ההחלטות לגבי מדיניות טיפול במגפה, עם כל הכבוד לפקידים במשרד הבריאות, צריכים בסופו של דבר לקבל נבחרי הציבור שלנו. אלו שאמורים לייצג את האינטרסים שלנו כאזרחים.

ומילה לסיום על הטרגדיה של ביבי. מה מאפיין את ראש הממשלה שלנו, שאנחנו מכירים כל פרט בו כבר 30 שנה, יותר מאשר אלרמיזם קיצוני? רק לאחרונה הוא התפאר בכך, כשאמר בריאיון: "אתם מכירים אותי, אתם יודעים מה הייתי עושה אם היו מעירים אותי באותו לילה". בנוהג שבעולם, אדם שקיצוני בתכונה מסוימת, עיתים הוא נשכר מכך ועיתים הוא נפגע מכך. נתניהו, בשני המבחנים הגדולים שלו, הצליח להיכשל עם האלרמיזם משני הכיוונים: בקורונה, כשהיה צריך למתן אותו, מנגנון ההתרעה שלו פעל ביתר עוצמה ורמס את זכויות הפרט. אבל בערב השבעה באוקטובר, כשנדרשו חיישנים מוגברים, ראש הממשלה המשיך להזרים דולרים לחמאס לצורכי הרגעה.

בס"ד

הֶעָרֵב

פדיון כפרות שלך שיכריע את הכף

הענק סעודת חג לילד רָעֵב - והוא יהיה לך עָרֵב

לשנה טובה בריאות, נחת ופרנסה!

אלפי מנות משביעות ומזינות שנעניק בשליחותך
לאלפי ילדים ממשפחות נזקקות המתמודדות עם מחסור באוכל.
הם הערבים שלך לגמר חתימה טובה!

	ערב ומוצאי יו"כ	חג הסוכות	אושפיזין בחוה"מ	כל חודש תשרי
סעודה לילד	₪ 120	₪ 720	₪ 70	₪ 1440
סעודה למשפחה	₪ 720	₪ 4320	₪ 360	₪ 8640

בית התבשיל
שלא ישאר יהודי רעב

הלא תפרוס לרעב לחמך
מאז תשמ"ה

התרומות מוכרות לצרכי מס (סעיף 46)

תרום כעת למען ילד רעב
שיהיה לו חג שמח, ושבע!

1800.35.05.35

מבצע שיווקי

חגית רוזנבאום

Hagitr72@gmail.com

◄ תוכנית שרירותית לעיר ערבית שתבלע את כביש 6 ותתחבר לעכו. סטרוק בסיור בצפון

צילום: דוברות הרשות

ייהוד הוא לא מילה גסה

יישובים יהודיים בגליל יורחבו לפי צפי גידול האוכלוסייה, יישובים ערביים לפי ההתפרסות בשטח. נשמע מופרך? זו הייתה מדיניות ממשלתית ארוכת שנים, עד שהשרה אורית סטרוק ואנשי משרדה הצליחו לעצור אותה, בינתיים ← והבני"שים מגבעתי שסירבו לעלות לנמ"ר עם פרמדיקית שבו לתפקידיהם. כעת מצפים באיגוד ישיבות ההסדר שצה"ל יפיק לקחים וימנע את הסערה הבאה

"יש קונה עולמו בשעה אחת", אמרו חכמינו בפתגם שהולם את ימי התשובה הללו. אבל לפעמים יש גם מי שקונה את עולמו בוועדה אחת. הדיון שנערך ביום שלישי שעבר בוועדה המחוזית לתכנון ובנייה הביא להישג חשוב של עצירת כיבוש ערבי נוסף באדמות הגליל בהיקף "מפלצתי", כפי שמגדירה שרת ההתיישבות אורית סטרוק. עבודת הכנה מאומצת לדיון הביאה להחלטה דרמטית, שמשנה במשהו את אזימוט ההתאבדות הקבוע של ועדות התכנון והבנייה בגליל ובנגב.

הנקודה על המפה היא ג'דיידה־מכר - מועצה מקומית בגליל המערבי, מזרחית לעכו. כיום מדובר ביישוב קטן יחסית שבו מתגוררים 20 אלף תושבים ב־5,000 יחידות דיור. חישוב מהיר מלמד שמדובר בכארבע נפשות למשפחה בממוצע, פיזור מרווח בהחלט ביחסי אוכלוסייה־מגורים.

חזרה לאחור, אי שם לימי ממשלת אולמרט. שר הפנים דאז מאיר שטרית מחליט שיש צורך להקים בגליל עיר ערבית חדשה. מה הצורך? על מה התבססה ההחלטה? לא ברור, שכן הנתונים לא הצביעו על שום צורך דמוגרפי או על צפיפות אוכלוסין שמחייבת בניית עיר. לאחר התנגדויות רבות שינה שטרית את המתווה, ובמקום עיר חדשה הוחלט להרחיב את שטחי ג'דיידה־מכר ולהפוך אותה לעיר. סדרי הגודל המדוברים היו הפיכת המקום הקטן לעיר של 120 אלף תושבים - פי שישה ממספר התושבים הקיים, והגדלת שטחו ל־12 אלף דונם.

אם ההחלטה הזאת נשמעת לכם מטורפת, אתם צודקים. אבל הנה החלק המטורף יותר: התוכנית הזאת, כמו שאר תוכניות התכנון והבנייה בישראל, כפופה מאז 2005 (ממשלת שרון, להזכירכם) לתוכנית תמ"א (תוכנית מתאר ארצית) 35, תוכנית שכל כולה אנומליה. בין העקרונות המובילים אותה נמצא למשל עקרון השוויון, על זה הדרך: צמצום היישובים היהודיים בגליל ובנגב באמצעות מניעת התרחבות והקמת יישובים חדשים, לעומת שיטת תכנון משונה שמעניקה הגדלה לא פרופורציונלית ליישובים הערביים באותם אזורים.

השרה סטרוק מסבירה כי בשיטת התכנון הממשלתית המקובלת, ישנו עיקרון אחיד שמאפשר הגדלת יישובים לפי צפי האוכלוסייה בהתאם לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - חישוב של כמה ילדים נולדו ביישוב מסוים, ובהתאם לכך כמה יחידות דיור יידרשו לו בעתיד. "אבל ביחס ליישובים הערביים הוקמה שיטה אחרת: לא לפי צפי לידה אלא לפי צפי שימוש בקרקעות". ובמילים אחרות: אם למוחמד מתחשק לגור בבית צמוד קרקע ולא בבנייה רוויה, הצורך הזה יובא בחשבון בתכנון שטחי העיר העתידית. גם אם מוחמד רוצה להתרחק מהשכן הטרדן שלו מוסא, ולבנות על שטח שיאפשר לו מרחב גדול יותר - גם זה יובא בחשבון על חשבון המשאב היקר בישראל - קרקעות. "זו הסיבה שהיישובים הערביים בגליל גדלו בצורה חסרת פרופורציה לחלוטין", אומרת סטרוק.

שרת ההתיישבות אורית סטרוק: "בוועדה המחוזית לתכנון ובנייה שאלנו: לצורך מי אתם בונים את כל יחידות הדיור בעיר החדשה? הרי לאוכלוסייה המקומית אין צורך ביחידות דיור נוספות. השיבו לנו שזה יישוב קולט, יבואו אליו משפחות ממקומות אחרים. שאלנו: אם כך, מאילו יישובים ערביים יגיעו המשפחות הנקלטות? כי ביישובים האלה לא יהיה ניתן לאשר התרחבות ובנייה"

סכנה אסטרטגית בלב הגליל

לאור הנתונים הללו, עוד בשלב ההסכמים הקואליציוניים דרשה סטרוק - דרישה שהתקבלה, ולאחר מכן עברה בחקיקה - שנציגי משרדה יהיו נוכחים בדיוני הוועדות המחוזיות לתכנון ובנייה, כך שיתאפשר להם להיאבק בשתי המגמות: צמצום היישובים היהודיים והרחבת היישובים הערביים. כאמור, ביום שלישי בשבוע שעבר התקיים דיון בוועדה המחוזית לתכנון ובנייה במחוז הצפון, בנוגע לתוכנית של השר שטרית לגבי הרחבת ג'דיידה־מכר ממועצה מקומית לעיר. סטרוק מסבירה כי אישור של תוכנית כזו יש בו משום סכנה אסטרטגית, כפשוטו: השטחים שאליהם

חגים עם חב"ד

בי תשרי

תורמים ומתברכים

תרמו פדיון כפרות לבית חב"ד עבור כל המשפחה

תהיו שותפים מלאים בזכויות מעשי החסד

ותזכו לחתימה טובה ולשנה מלאת שפע וברכה

שמרנו לכם מקום

בתי חב"ד מזמינים אתכם

לתפילות יום הכיפורים

בבית הכנסת הפתוח

יש מקום לכוווולם • הדרכה למתפללים
מקומות לגברים ולנשים

גם מצווה גם צדקה

ברכישת ארבעת המינים באתר חב"ד ישראל, אתם מרוויחים פעמיים.

גם מקיימים את המצווה בהידור, וגם מסייעים לפעילות התורה, החסד והקירוב של בית חב"ד

למידע המלא היכנסו לאתר
'חב"ד ישראל' ובואו לחגוג איתנו!

chabadisrael.co.il
חב"ד**ישראל** >> הכתובת שלך לכל עניין יהודי

גמר חתימה טובה

לשנה טובה ומתוקה!

צעירי אגודת חב"ד
כל הלב לכל אחד

חגית רוזנבאום
Hagitr72@gmail.com

צילום: ארן בן טקוה, פלאש 90

"הסוגיות הללו מטלטלות את הצבא, יש סימנים שהחלו לעשות שינויים משמעותיים". הפגנת תמיכה בחיילי גבעתי

תתרחב ג'דיידה־מכר יהפכו אותה לעיר מפלצתית בגודלה, שתבלע לתוכה את כביש 6 צפון המתוכנן להגיע לשם, ותגיע גם לעיר עכו ממערב.

כדי לעצור את הסכנה נערכו נציגי משרד ההתיישבות היטב לדיון, בעזרת גופים נוספים כמו 'לב בגליל'. הנציגים התקילו את אנשי הוועדה בשאלות שלא ציפו להן, והם התקשו לספק תשובות משכנעות. "שאלנו אותם: לצורך מי אתם בונים את כל יחידות הדיור בעיר החדשה? הרי לאוכלוסייה המקומית אין צורך ביחידות דיור נוספות. השיבו לנו שזה יישוב קולט, יבואו אליו משפחות ממקומות אחרים. שאלנו: אם כך, מאילו יישובים ערביים יגיעו המשפחות הנקלטות? כי ביישובים האלה לא יהיה ניתן לאשר התרחבות ובנייה, שכן מספר התושבים בהם ירד". סטרוק מזכירה בהקשר זה את הירידה הדרמטית בילודה בקרב האוכלוסייה הערבית בשנים האחרונות, שמעמידה כל משפחה על 4-5 נפשות בממוצע, מה שמוריד את צורכי הבנייה ביישובים הערביים.

"ביקשנו מהם את שמות יישובי המוצא של הנודדים לג'דיידה־מכר, כי יישובי המוצא יקטנו, ולכל הפחות לא יגדלו. לא היו להם תשובות. הם הודיעו שהדיון נדחה, ולהערכתי יימשך רק אחרי הבחירות. לעת עתה קידום התוכנית המפלצתית נעצר, וזה הישג יפה", מסכמת סטרוק בסיפוק.

הסיפור הזה הוא חלק מהגשמת החזון הכולל של סטרוק ומפלגתה, שעליו הם מתכוונים לשים דגש חזק בקדנציה הבאה - ייהוד הנגב והגליל. בקדנציה הזאת היא הספיקה גם לשים תמרור עצור נוסף, כאשר הכניסה להחלטת ממשלה בנוגע להרחבת היישובים הדרוזיים פסקה שקובעת כי היישובים יורחבו לפי צפי אוכלוסייה ולא לפי צפי שימוש בקרקע. מדובר בהחלטה רלוונטית רק לתוכניות עתידיות של יישובי מיעוטים בגליל.

"תם עידן מלחמת השוחות", היא מצהירה, "אחרי הבחירות נדרוש לידינו את הסמכויות של מינהל התכנון ורמ"י, כפי שדרשנו וקיבלנו בקדנציה הזאת את סמכויות התכנון במינהל האזרחי ביהודה ושומרון. בלי סמכויות, לעולם נישאר במלחמת שוחות. ניקח את הסמכויות וניאבק מהיסוד כדי לשנות את שיטת התכנון והבנייה, שתהיה שוויונית, ציונית ולאומית ותאפשר ליישובים היהודיים לגדול".

צעדים בוני אמון עם צה"ל

סערת מעצרם של לוחמי גבעתי שסירבו להיכנס לנמ"ר עם פרמדיקית לכאורה חלפה - הלוחמים שבו ללחימה ללא סנקציות נוספות והשתלבו בחזרה בפעילות הגדוד. הסערה הזאת אולי מאחורינו, אבל גורמים ששוחחנו עימם מעריכים כי בואה של הסערה הבאה הוא עניין של זמן.

בצה"ל אומנם חשו היטב את הלחץ והביקורת הציבורית החריפה בעקבות הפרשה, וגורם בעולם הישיבות יודע לספר כי "הסוגיות הללו מטלטלות את הצבא מאוד. יש פה מגמות מעורבות. המ"פ התנהג כמו ברזין והוצא נגדו מכתב חריף. מאידך כל זה קרה כיוון שלא טרחו להסדיר את הדברים עד עכשיו, ולכן זה צפוי לקרות שוב. עם זאת, אני רוצה לקוות שהם הבינו, כי יש סימנים שהחלו לעשות שינויים משמעותיים. למשל, הוחל בפתיחת יעדים לבני ישיבות לתפקידים שהיוו עד כה מוקדי חיכוך בשל שיבוצים של נשים. לאחרונה נפתח לבני ישיבות גבוהות יעד של מדריכי חי"ר, ובקנה מתוכננות גם הכשרות למדריכי כושר ופרמדיקים".

על הדהוד האירוע בחטיבות האחרות, מספר הגורם כי מפקד חטיבה סדירה אחרת הורה למפקדים בחטיבה: "תעשו הכול שזה לא יקרה אצלנו, שלא תהיה התנגשות עם הבני"שים". "הם מבינים שאלו החיילים הכי טובים, שלא באים לריב וזה לא עניין למשמעת", אומר הגורם.

ומה בנוגע למ"פ שחולל את כל האירוע? לאחר ששיקר ללוחמים באירוע קודם, והעניש אותם כשסירבו להיכנס לנמ"ר עם פרמדיקית, גברה הדרישה למצות עימו את הדין על התנהלותו חוצת הגבולות. כרגע נראה כי בצה"ל לא ממהרים לנקוט צעדים חריפים שירתיעו את המפקדים הבאים בתור, ומסתפקים בהליכים מינוריים שנועדו לצאת ידי חובה.

באתר 'בשבע' חשף השבוע אסף משניות כי לאחר לחצים כבדים שהופעלו על צה"ל, הן בתקשורת, הן בישיבות ההסדר ובאיגוד ישיבות ההסדר והן ברבנות הצבאית, הוחלט לפתוח נגד המ"פ בהליך משמעתי פיקודי לאור התנהלותו. בתחילה ניסו בצה"ל להגן על המ"פ, ולדחות את הדרישות להעבירו מתפקידו כמפקד בחטיבה. ביום חמישי שעבר נערכה שיחת בירור פיקודית עם מח"ט גבעתי, ולפי המידע שהגיע לאתר 'בשבע' התקבלו החלטות בנוגע למ"פ. בצה"ל מסרבים לחשוף את מהות ההחלטה.

אפרת לופו מ'פורום נשות לוחמים למען קדושת המחנה' שתחת ארגון 'חותם' ליוותה את מאבקם של הורי הלוחמים, והפורום בראשותה פועל למתן רוח גבית ללוחמים. היא מבקשת לחזור ולחזק את הלוחמים על החלטתם, שעליה שילמו בימי מאסר. לדבריה, "כדי שאירוע כזה לא יחזור על עצמו, הלוחמים צריכים להמשיך לשמור על ההלכה ולא להכיל שום חילול שבת וכדומה שהוא לא לצורך ביטחוני. בנוסף לכך, לא מכילים שום הפרה של פקודת השירות המשותף. כל חייל שעושה את זה שומר עלינו מעשית ורוחנית. כשמונעים בעיות קטנות כביכול, זה עוזר למנוע בעיות גדולות יותר. צריך לחזק את העוז בנפש בידיעה שאולי יידרש מחיר של עוד כמה מעצרים, אבל לזכור שיש רווח לאומי".

לופו הייתה שותפה בקמפיין שהעלה למודעות את המקרה, ולדבריה "חשיפת מקרים כאלה מסייעת גם לעתיד, כי היא סוללת את הדרך לחיזוק הגיבורים הבאים, שידעו לעמוד על שלהם. אנחנו ב'פורום נשות לוחמים למען קדושת המחנה' עשינו קמפיין גיוס למענק של אלף שקלים ליום מעצר. זה ביטוי ציבורי של הערכה למסירות. הכסף יוענק למשפחות הלוחמים בטקס הוקרה גדול שמתוכנן ללוחמים אחרי החגים ברבנות הראשית".

ניסינו לשוחח עם הורי הלוחמים ששוחררו, אך הם מעדיפים לשמור בשלב זה על שתיקה תקשורתית כדי לא לפגוע בצעדי האמון שמנסים לבנות כעת בצה"ל. כך למשל, לפני כמה ימים דווח בתקשורת על ניסיון להביא פרמדיק גבר שיחליף את הפרמדיקית בפלוגה.

ראש מטה איגוד ישיבות ההסדר, אורי פינסקי, אינו יודע לומר אם ימוצה הדין עם המפקדים. "אני שומע אמירות שהנושא ייבדק ויהיו בירורים", הוא אומר, "אני לא יודע מה יהיה, אבל במכתב שהוצאנו מטעם האיגוד דרשנו שהדין ימוצה עם מי שצריך ותהיה בדיקה של הנושא. בנוסף לכך הבהרנו כי עמדתנו, שאותה אנו מביעים כל השנים, היא שאנו מצפים שצה"ל יפתור בעיות כאלה מראש, שיעמיד את פקודת השירות המשותף על מקומה הנכון ויקפיד שהיא תבוצע. שצה"ל יקפיד על כל נושא הפרמדיקים, העירוב בכלים סגורים, במוצבים קטנים, דברים שאסורים לפי הפקודה אבל קורים בפועל. צה"ל צריך להיערך בהתאם כדי שזה לא יקרה".

פינסקי משדר גם אופטימיות זהירה: "אנחנו שומעים אמירות חשובות של הרמטכ"ל ובכירים בצה"ל שהם עובדים על זה, מנסים לצמצם את החיכוך. אנחנו דורשים שזה יקרה ובהקדם, ומקווים שיופקו לקחים בצה"ל והסיפור לא יישנה. צריך להדריך מפקדים כדי שזה לא יקרה בשטח, וגם להיערך לזה מראש".

אפרת לופו, 'פורום נשות לוחמים למען קדושת המחנה':
"כדי שאירוע כזה לא יחזור על עצמו, הלוחמים צריכים להמשיך לשמור על ההלכה ולא להכיל שום חילול שבת וכדומה שהוא לא לצורך ביטחוני. בנוסף לכך, לא מכילים שום הפרה של פקודת השירות המשותף. צריך לחזק את העוז בנפש בידיעה שאולי יידרש מחיר של עוד כמה מעצרים, אבל לזכור שיש רווח לאומי"

אכלוס מיידי

לחיות בטוף

לשלם פחות

דירות ענקיות ביישוב עלי

החל מ- 1,550,000 ₪

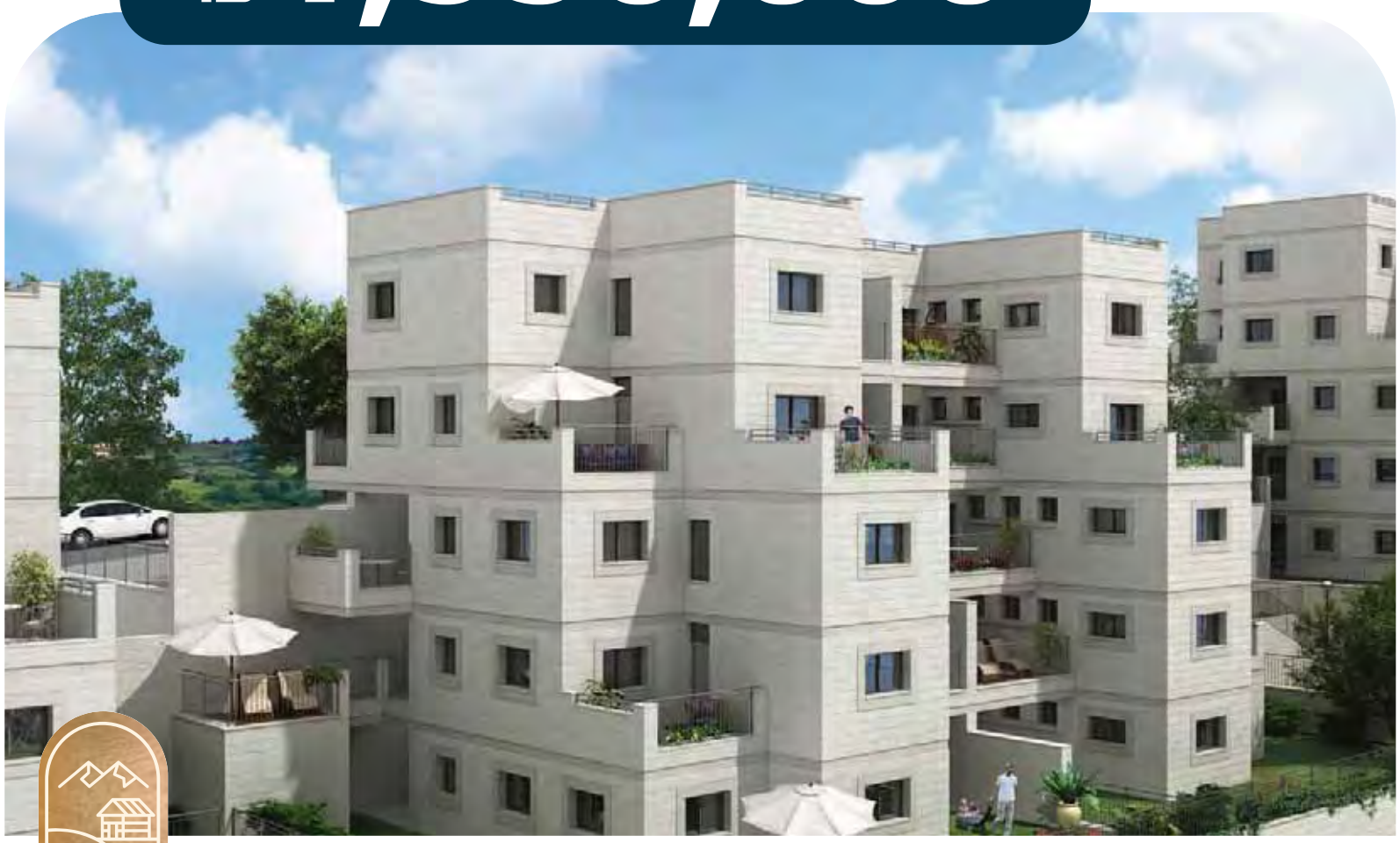

כל הזכויות שמורות

טוֹף עֵלי
כמה טוב שבאת הביתה

החברה לפיתוח מטה בנימין

052-7-710-710

עמיאל ירחי

אין ניצחון מוחלט

גם בשמאל וגם בימין מפנימים שאף גוש לא יגיע ל־61 מנדטים, ונערכים למלחמה על ממשלת מיעוט בראשות נתניהו מכוח האינרציה, או בראשות איזנקוט בתמיכה שקטה של המפלגות הערביות. ממשלת אחדות? לא על הפרק ← והשריונים של בן גביר מלמדים שהוא פונה למצביעי ליכוד – וזה דווקא משרת מאוד את נתניהו

אזרח הממוצע שתלה שלט של איזנקוט על המרפסת, הפגין לפני שלוש שנים בקפלן נגד הרפורמה ובבחירות הקודמות הצביע ליאיר לפיד, או השכן שלו מלמטה, שמשתף פוסטים נגד בג"ץ, אוהב את ששון שאולוב והצביע בבחירות הקודמות לליכוד - כל אחד מהם צופה ברוב סקרי הטלוויזיה ומתוסכל. הרי אם הוא איש ימין, הוא רוצה ניצחון מוחץ של נתניהו. אם הוא איש שמאל, הוא רוצה ניצחון שימחץ את נתניהו. אבל כמעט מדי ערב הוא נוחל אכזבה. הבחירות מתקרבות, והמועמד שלו לראשות הממשלה לא מגיע בסקרים ל־61 מנדטים. על המרקע שלושה גושים: נתניהו, אופוזיציה וערבים, אבל אף לא ממשלה ברורה אחת.

בראיונות, איזנקוט ובנט עוד מוכרים את האשליה המושלמת: נתאמץ ונגיע. מי שמעז לומר בקול שראש הגוש עירום ו־61 רחוקים מלהיות ריאליים, מושתק מיד ומכונה תבוסתן. עד הרגע האחרון צריך למכור את הסיפור שהניצחון מעבר לפינה. איך? נתחיל הכי חזק, ולאט לאט נגביר. המציאות, איך לומר, שונה. גוש המרכז רחוק כמה מנדטים מ־61 אצבעות ציוניות, המספר שבכירי הגוש נשבעו שרק איתו יקימו ממשלה.

גם נתניהו מצוי בבעיה דומה. מלבד בסקר ערוץ 14 הוא אינו מחזיק ב־61 מנדטים בסקרים. ממשלת הימין שהוקמה בבחירות הקודמות לא תשחזר את ההישג, ואם וינטר או סמוטריץ' לא יעברו את אחוז החסימה הסיכויים עוד יקטנו במידה רבה.

וכך, למרות שהמספר 61 הפך למילה נרדפת לממשלה, הוא נדחק הצידה בבחירות המוזרות שלפתחנו, כי להפתעת האזרח הקטן אלו לא בחירות על ראשות הממשלה, אלא על ראשות ממשלת המעבר. לא על המפתחות לבלפור, שכהונת המנצח הזמני תסתיים לפני שישופץ, אלא על המפתחות לאאודי A8 סקיוריטי, הלימוזינה החדשה של ראש הממשלה.

נתניהו ואיזנקוט מבינים שיתקשו להגיע אל ה־61 הנכספים ומתמקדים בקרב בלימה קשה, מלוכלך, שמצריך התחפרות בבייס ומשמעת שיא, כי הקרב איננו עוד על המנדט ה־61, אלא על חברו הזוהר הרבה פחות, המנדט ה־55. ופה, חברים - אני מתנצל לרגע על המתמטיקה - זהו החישוב שעושים בכירים בליכוד: נניח שגוש נתניהו משיג רק 55 מנדטים, על פניו הפסד מהדהד. אבל בהנחה הרווחת שהמפלגות הערביות ישיגו ביחד 12 מנדטים, המשמעות היא שיימצאו רק 53 חברי אופוזיציה שיצביעו בעד ממשלה בראשות איזנקוט. נתניהו ממשיך לכהן כראש ממשלת המעבר, מרוויח זמן יקר עם טראמפ אחרי בחירות האמצע בארצות הברית, ויכול לנסות לרשום הישג מדיני כל הדרך לבחירות 2027, כאשר הכאוס באופוזיציה בעקבות ההפסד נמשך. ואז, או אז, מקווים בליכוד לגנוב מפלגה מהצד השני ברוטציה אחרי הבחירות השניות - כי הרי כבר לא יהיה מנוס מממשלת אחדות.

איזנקוט חושש מעריקים

גם אצל איזנקוט, מי שעיניו בראשו מבין שהבטחה ל־61 לא מציאותית. "ננסה להביא עריקים מגוש נתניהו", התבטא אחד מאנשי המפלגה השבוע בהשלמה עם המצב בסקרים, "אבל לא ננהל שום שיח עם המפלגות הערביות", הוסיף מיד, מרחיק עצמו מפגישה משותפת עם אנשי הרשימה המשותפת. כדי להבין את התוכנית של יושב ראש "ישר!", צריך "לסגור מעגל", כפי שעושים בגופי הביטחון. מעגל שנפתח בכנס פעילים קטן בפתח תקווה שקיים ראש השב"כ לשעבר יורם כהן, מספר 2 של איזנקוט, שם הודיע חגיגית: "אם לא נקבל 61 אבל נהיה רוב, נקים ממשלת מיעוט בתקווה שחלקים מהאופוזיציה יצטרפו". מעגל שנסגר ברמז עבה של חבר הכנסת אחמד טיבי, שהצהיר: "אחרי הבחירות נעשה דברים שלא עשינו כדי שנתניהו לא יהיה ראש ממשלת מעבר". כלומר - נתמוך בממשלת איזנקוט בהימנעות. ואם לחזור למתמטיקה, איזנקוט צריך שהגוש שלו יסיים עם 54 מנדטים בלבד. במקרה כזה, גם אם גוש נתניהו יסיים במספר זהה, הוא יוכל לשלוף את הג'וקר: אם תרחיש פוליטי. זו הסיבה שהמועמדים שבחר נבדקו היטב והוא נערך אף להחתימם על קוד אתי של ערכי המפלגה. במילים אחרות: להחזיר נוהג ישן נושן מהכנסת, מעין מכתב התפטרות במקרה של כאבי בטן, כזה שיבטיח לאיזנקוט שאנשיו נאמנים להחלטות שיקבל. ההכנות של איזנקוט מאחורי הקלעים, התדרוכים והכנת הקוד האתי, מלמדים שראשי הגושים מבינים שהחלום לזכות ב־61 מנדטים הולך ומתרחק. האזרח הממוצע יגלה שבבחירות 2026, כמו בחזיתות שנפתחו במלחמה, אין ניצחון מוחלט.

צילום: גילי יערי, פלאש 90

◄ בונה על הערבים, על סגלוביץ' ועל נאמנות מוחלטת של חברי הרשימה שלו. איזנקוט

יואב סגלוביץ', בכיר המשטרה לשעבר שנכנס למפלגת רע"מ, יצביע בעד ממשלת המיעוט של איזנקוט, ובהישענות על המפלגות הערביות, הרמטכ"ל לשעבר יקבל את המפתחות לאאודי המפורסמת.

את התוכנית של איזנקוט להדחת נתניהו יכולים למנוע שני תרחישים שנבחנים בליכוד בשיחות פנימיות, רחוקות מאור הקמפיין שמשדר את המסר שהניצחון המוחלט בהישג יד אם רק כולם יצאו להצביע. בתרחיש הראשון, שלושת חברי בל"ד ברשימה המשותפת, ובראשם סמי אבו שחאדה, יצביעו נגד מינויו של הרמטכ"ל לשעבר לתפקיד ראש הממשלה ולא יסכימו להימנע. בתרחיש השני, להבדיל אלף אלפי הבדלות, חברים בתוך מפלגתו של איזנקוט יסכלו את המהלך. שניים מהשמות המסומנים כפוטנציאליים לכך הם האח והאם השכולים - אליסף פרץ ושירה שפירא. איזנקוט מצידו רוצה רשימה של נאמנים, חיילים שילכו אחריו בכל

> בליכוד בוחנים שני תרחישים. בתרחיש הראשון, שלושת חברי בל"ד ברשימה המשותפת, ובראשם סמי אבו שחאדה, יצביעו נגד מינויו של הרמטכ"ל לשעבר לתפקיד ראש הממשלה ולא יסכימו להימנע. בתרחיש השני, להבדיל אלף אלפי הבדלות, חברים בתוך מפלגתו של איזנקוט יסכלו את המהלך. שניים מהשמות המסומנים כפוטנציאליים לכך הם האח והאם השכולים – אליסף פרץ ושירה שפירא

נתניהו ובן גביר משתפים פעולה

לכל המתמטיקה הזאת, ממשלות המעבר, האזרח המאוכזב שמעריץ את ששון שאולוב והמפתחות לאאודי - יש פתרון: ממשלת אחדות. פתרון פשוט כל כך. מפלגות אחדות וגופי אחדות קמו פה מאז פרוץ המלחמה כל רבעון, כולם צעקו "אחדות", ואת כולם נשא הרוח כשהבינו שבגוש האחדות צריך, לא עלינו, להתאחד.

בארון המפלגות נותר רק אחד מהטרנד האופנתי ההוא, בני גנץ. הוא סירב לפנות את המקום הראשון, ואט אט כולם פינו את מקומם ואנשיהם פנו אליו, מרועי קונקול מ'המילואימניקים' ועד עליזה בלוך מהמפלגה של גלעד ארדן. הנוסחה שהוא מציע ברורה: תצביעו לי, ונכפה ממשלת אחדות רחבה. ואכן, פה ושם יש גם מי שמתוסכלים מחוסר ההכרעה בגושים ורוצים להצביע ל'כחול לבן', אפילו אם תהיה זו הצבעת מחאה. הבעיה היא שכמו מכנסיים רחבים שיצאו מהאופנה מזמן, לא ברור אם צריך אותם בשביל הפרויקט הציוני. הרי אם למרות כל נדרי ואסרי ושבועי וחרמי יחליטו איזנקוט ונתניהו להקים ממשלת אחדות יום אחרי הבחירות, לצרף את סמוטריץ' ודרעי מפה ובנט וליברמן משם, הם יוכלו להקים את אותה ממשלה גם בלי 'כחול לבן'.

בסופו של דבר יש דילמה אחת, טען באוזניי אדם שעסק במלאכת השריונים למפלגה שהוא חבר בה, אחרי שסרק מספר מועמדים שלא מבייש מלהקת ב'דה ווייס'. הדילמה: האם להביא אנשים מעומק הבייס כדי להעלות את שיעורי ההצבעה, או לשריין מועמדים שונים מאופי הרשימה הקיימת כדי לקרוץ לקהלים נוספים.

כדי להמחיש את הדילמה, אפשר להסתכל על הפער בין השריונים של סמוטריץ' ובין אלו של בן גביר. הראשון פרץ את גבולות הרשימה שלו ושריין מג"ד במילואים, אלוף חילוני ואישה מהפריפריה שאינה נחשדת בחרד"ליות. השני הקצין את המפלגה שלו למחוזות העוצמה היהודית, שריין את טלי גוטליב, את מנכ"ל המפלגה ואת יועצו המשפטי. עוצמתי כל כך עד שאפילו חבר הכנסת צביקה פוגל, שנדחק החוצה, טען כי היה "ממלכתי" מדי, טיעון משכנע כמעט כמו אדם שנזכר שהוא צמחוני באמצע סעודה דשנה בסטקייה.

הנישה שתפס בן גביר, שהתרחק מהבייס ביהודה ושומרון לטובת חלוקת כלי נשק בפריפריה, מחייבת אותו להילחם עם נתניהו על מצביעים, על הליכודניקים שנאמנים כל כך לנתניהו עד שמסתבר שהם בכלל צריכים להצביע לעוצמה יהודית. נתניהו ילך עם איזנקוט, מזהיר אותם בן גביר, אירוע שצריך לומר שהוא מנותק מהמציאות - לא בגלל החתן אלא בגלל הכלה. בשיחה עם מצביעים פוטנציאליים באינסטגרם נשאל נתניהו השבוע על הסיכוי שישתף פעולה עם ליברמן. "זה הוא שמחרים אותנו", הסביר נתניהו, וזו הסיבה גם להודעה החריפה יחסית שהוציאה לשכתו נגד יושב ראש עוצמה יהודית: "מספיק עם הבלוף".

אבל "הבלוף" לא ייעלם מהר כל כך. בן גביר, שנחלש בסקרים, זקוק נואשות למצביעי ליכוד ניציים. נתניהו, שרוצה להגדיל את הגוש, שמח להתרחק מבן גביר כדי להחזיר מצביעי ימין מאוכזבים שעזבו לטובת מפלגות האחדות. אז ההצגה, שכוללת פושים באתרי החדשות שמחדדים את המסרים, משרתת את שני הצדדים. אנחנו רק נזכיר שברגע האמת בבחירות הקודמות היו בגוש לא מעט שיתופי פעולה להבאת מצביעים, ובגוש הימין יש מי שמשוכנע שכך יהיה גם הפעם.

מועצה אזורית שומרון

האגף לתרבות יהודית יוצרים חיבור לנשמה

אמנה

תכנית ההתחברות

חוזרים הביתה לצפון השומרון

צעדת השומרון

גנים • כדים • נעה

רביעי, י"ט תשרי, חוה"מ סוכות, 30.9.26

9:00 | תפילת הלל מוזיקלית בנעה
ומפגש מקומי עם קפה ומאפה בגנים

החל מ– 11:00 | **צעדה מצומת גנים ליישוב כדים**

אורך הצעדה כ 1.7 ק"מ, משפחתי מתאים לעגלות

הפעלות לילדים במהלך כל האירוע

13:00 | במה מרכזית
מופע לילדים – תאטרון אפי hour

מופע מרכזי **ביני לנדאו**
מארח את **שיר דוד גדסי**

דוכני מזון במקום

16:00 | סיום הארוע

הגעה דרך מעבר גלבוע

סוכה מרכזית במקום	שאטלים חזרה לצ. גנים לאורך כל האירוע.	הצעדה מתקיימת בליווי ואישור צה"ל	חניה מסודרת בצומת גנים

לגנים | כדים | נעה

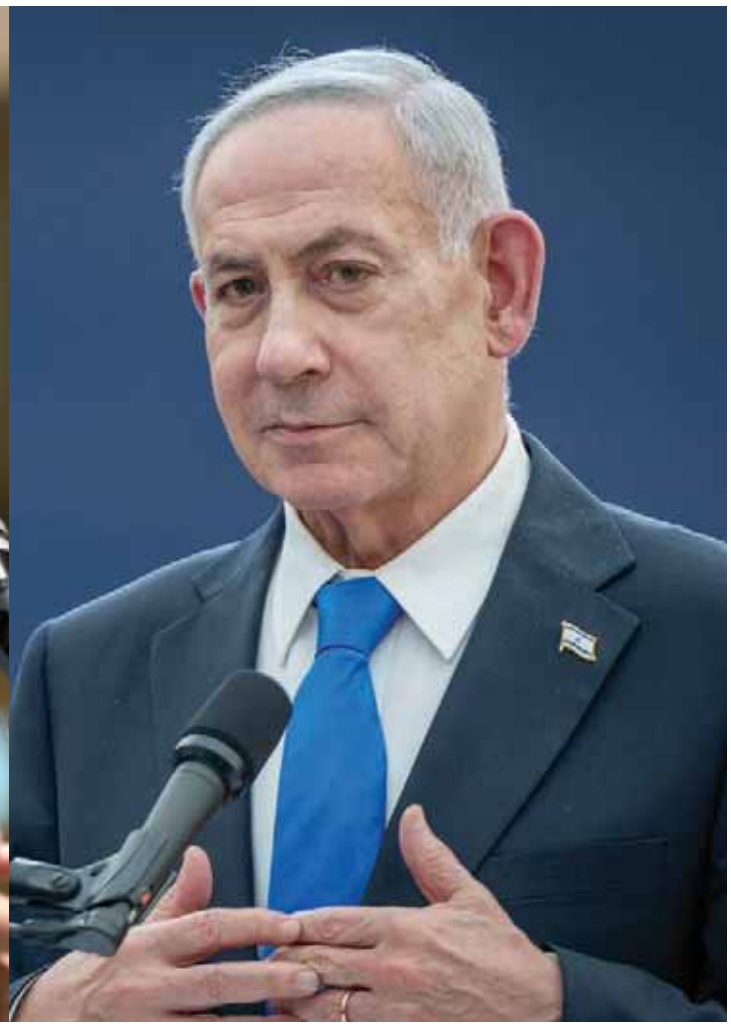

לאיזנקוט יש יתרון, כי הוא יכול לחבור לח"כים הערבים. נתניהו ואיזנקוט

צילום: יונתן סינדל, פלאש 90

צילום: יוסי זמיר, פלאש 90

משחקים על תיקו

כמו בכדורגל, שני הגושים הפוליטיים מתקשים להשיג הכרעה ומתחילים לתכנן את ההארכה ◄ איזנקוט יכול להסתמך על המפלגות הערביות, אבל עשוי להיתקל בהתנגדות של ליברמן ובנט. נתניהו ישמח לממשלה עם חלקים ממפלגת 'ישר!', אבל לא יכול ולא רוצה לתת לאיזנקוט רוטציה ◄ ומבחינת ליברמן פחות עקרוני מי יהיה בהרכב ומה תהיה הטקטיקה, העיקר שהפעם הוא יהיה ראש הממשלה

אסף משניות

עד לפני שבועות ספורים נדמה היה שרק תרחיש מאוד בלתי סביר ימנע מגדי איזנקוט להיכנס ללשכת ראש הממשלה. ברוב הסקרים מפלגתו, 'ישר!', לא רק הייתה הגדולה ביותר במספר המנדטים, אלא שגוש האופוזיציה גם הגיע ל־61 מנדטים, או היה על סף הנתון שמבטיח ממשלה. אלא שמאז הרבה השתנה במפת המנדטים, ונדמה כי המומנטום של האופוזיציה אבד. נכון להיום, ברוב הסקרים מצב הגושים עומד על תיקו סטטיסטי, כאשר בלי המפלגות הערביות אף אחד מהצדדים אינו מצליח להתקרב לרוב בכנסת. הסקרים החריגים היחידים הם של שלמה פילבר בערוץ 14, שנותן לקואליציה הנוכחית רוב גם בכנסת הבאה.

הסיבה לירידה במנדטים של מחנה האופוזיציה והעלייה הקטנה של מחנה נתניהו מורכבת משתי סיבות. הראשונה היא איחודן של המפלגות הערביות לרשימה המשותפת בתוספת צירופו של יואב סגלוביץ' לרע"מ, מה שהגדיל את המפלגות הערביות בסקרים לסביבות 12 מנדטים, נתון שיא בשבילם מזה עשור. הסיבה השנייה היא המעבר העקבי של וינטר בסקרים, שמסתמן כמי שמצליח להעביר קולות מגוש לגוש. לצד זאת, וינטר, שהחל את דרכו לפני כשלושה שבועות עם שמונה מנדטים בחלק מהסקרים, נמצא היום על ארבעה בלבד, ובסקר ערוץ 14 מתחת לאחוז החסימה.

בנוסף לשתי המפלגות הללו, שמזוהות פוליטית באופן מובהק, רגע לפני סגירת הרשימות הוצגה מפלגתו החדשה של יועז הנדל, 'המילואימניקים', שתרוץ ביחד עם ירון זליכה והמפלגה הכלכלית שבמסגרתה הוא מתמודד, ועם חברת הכנסת לשעבר ד"ר עינת וילף. בכל סקרי השבוע האחרון, למעט ערוץ 14 כמובן, הרשימה עומדת על ארבעה מנדטים. מדובר בארבעה מנדטים שלא הצהירו עם מי הם ישבו בכנסת הבאה. לפי הנתונים, רוב מצביעי הרשימה הזאת מגיעים ממחנה האופוזיציה.

מצב הסקרים הוביל את המערכת הפוליטית בשבוע האחרון לסערות שרודפות זו אחר זו, משני המחנות הפוליטיים. במחנה איזנקוט מנסים כל העת למנוע את הפגיעה האלקטורלית בשל הדיווחים ההולכים וגוברים על כך שאם איזנקוט לא יצליח להשיג 61 מנדטים, הוא יפנה לעזרתן של המפלגות הערביות על מנת להקים ממשלה.

ביום רביעי השבוע פרסם פרשן חדשות 12 מוחמד מג'אדלה כי ראשי רשויות בדואים בדרום הארץ טוענים כי יש להם הבטחה מפורשת מאיזנקוט שרע"מ תהיה חלק מהממשלה הבאה, אם הוא ירכיב אותה. הפרסום המדובר הוביל לגל של תגובות נגד, הן ממחנה הימין, כולל מפלגתו של וינטר, והן מאיזנקוט עצמו. בנאום שנשא ברמת גן אמר הרמטכ"ל לשעבר כי מדובר ב"דיווח שקרי. אני לא מבטיח לאף ראש מפלגה מקום בממשלה הבאה. אני כן אפנה לכל מי שמוכן להסכים על שלושת העקרונות הבאים: מדינת ישראל היא מדינה יהודית בעלת רוב יהודי מוצק, נאמנות לערכי מגילת העצמאות, והכרה בחובת שירות המדינה בגיוס לצה"ל, שירות לאומי או אזרחי".

> בשבועות האחרונים קיים ליברמן כמה שיחות עם מקורביו, שבהן אמר כי לאחר הבחירות הוא מתכנן לחזור למחנה הימין ולתת לנתניהו להרכיב ממשלה. התמורה לכך תהיה ממשלת רוטציה כשליברמן מקבל את כהונת השנה האחרונה כראש הממשלה. נתניהו צפוי להיות בשנה הזאת כבר בן 80, והתכנון הוא שיפרוש מהחיים הפוליטיים במקרה כזה

הטענות שעל פיהן איזנקוט ישתמש ברע"מ או אפילו ברשימה המשותפת על מנת להשיג את הרוב הדרוש להשביע ממשלה לא החלו השבוע, כמובן. הן מלוות את איזנקוט מרגע כניסתו למערכת הפוליטית, בעקבות הצהרותיו כי ידע להקים ממשלה "גם בלי 61". בתרגום חופשי של הדברים מדובר בממשלת מיעוט, שהדרך היחידה להשביע אותה היא בסיוען של המפלגות הערביות, או בהצבעה בעדה או בהיעדרות מההצבעה, מה שיבטיח לה רוב. נזכיר, החוק אינו מחייב להשביע ממשלה ברוב של 61, אלא ברוב רגיל.

זו לא הייתה הסערה היחידה סביב איזנקוט ומפלגתו השבוע. סערה נוספת נסובה סביב הסכם העודפים שחתמה המפלגה עם מפלגת 'הדמוקרטים' של יאיר גולן, שחלק מחבריה הביעו תמיכה ביוצרי הסרט 'נז"א' שמכפיש את צה"ל וטוען כי ישראל מבצעת רצח עם מכוון בעזה. הסרט היה בלב סערה ציבורית לאורך הימים האחרונים, בעקבות זכייתו בפסטיבל ונציה, שם גם זכה למחיאות כפיים שנמשכו יותר מ־20 דקות.

יש לציין כי הפסטיבל עוין את ישראל כבר שנים ארוכות. כמו כן, שני היוצרים זכו בפרס האוסקר לפני

בראשית

קהילת מגורים חדשה לבני 65+

בית פתוח בחגי תשרי

הרב יוסף צבי רימון

יום שלישי| 15.9 | 16:30

יד ה' במלחמת התקומה

מבט אמוני מרומם - הרב יוסף צבי רימון
רב המועצה האזורית גוש עציון וראש בית המדרש "מכון לב"

יותם קופרשמיד

יום ראשון | 27.9 | 16:30

סוכות

שמחת בית השואבה עם הקלידן והזמר יותם קופרשמיד

ד"ר חנן גפני

יום שלישי| 15.9 | 19:00

סדרת מחשבת ישראל
שיח על מקורות, ערכים ומשמעות
עם ד"ר חנן גפני

ד"ר חנן גפני

יום שלישי | 29.9 | 19:00

סדרת מחשבת ישראל
שיח על מקורות, ערכים ומשמעות
עם ד"ר חנן גפני

הרב עמיר ברגר

יום שלישי, 22.9 | 19:00

סדרת מחשבת ישראל
שיח על מקורות, ערכים ומשמעות
עם הרב עמיר ברגר

האחים אסנר

יום רביעי | 30.9 | 12:00

סוכות

שרים את חגי תשרי

שנה טובה מתחילה בבראשית

בראשית, קהילת מגורים חדשה לבני 65+ בהרי ירושלים, פותחת השנה את דלתותיה לחגי תשרי.
בואו להינות מהסוכה הגדולה של הבית. מבית הכנסת המרשים. מהאווירת החג שממלאת כל פינה.
חברים, דיירים ובני משפחה שמגיעים לחג מתארחים בדירות האירוח, נהנים ממרכז המשחקים לנכדים, או מהבריכה החצי אולימפית
וחוגגים יחד איתנו ארוחות חג - בסוכה הגדולה והמשותפת של הבית, או בסוכות הפרטיות שעל המרפסות.
בואו להינות מאוויר ירושלים הצלול, מהטבע שמסביב, ולהכיר את הקהילה שלנו מקרוב ולחגוג איתנו את חגי תשרי.

חובה להירשם מראש

***2349** | **בראשית** | **בראשית, הרי ירושלים**

צילום: אבשלום ששוני, פלאש 90

◄ מצד אחד איבה לנתניהו, מצד שני הבנה שלראשות הממשלה מגיעים מהימין. ליברמן

שנתיים על סרט אחר שיצרו, שגם הוא מכפיש את ישראל, הפעם בנוגע לאחיזתה ביהודה ושומרון. הסרט 'נז"א' אומנם מביא את עדויותיהם של 24 חיילים לכאורה ביחידת 8200, אך אינו מספק שום ראיה לטענותיהם. למרות זאת, רבים במפלגת 'הדמוקרטים' הביעו תמיכה ביוצרי הסרט, וגם יושב ראש המפלגה, יאיר גולן, לא יצא נגדם אלא העדיף להוציא סרטון שתוקף דווקא את נתניהו בטענה כי "הוא מעדיף שנדבר על כל נושא אחר מאשר על מחדל 7 באוקטובר". יש לציין כי עומרי רונן, מועמד המפלגה ואיש 'אחים לנשק', תקף נחרצות את הסרט.

בעקבות הסכם העודפים בין 'ישר!' ל'דמוקרטים', החל הליכוד להריץ קמפיין שקורא לאיזנקוט לבטל את ההסכם, בטענה שמדובר במפלגה שפוגעת בחיילי צה"ל. איזנקוט התעלם מהקמפיין, אך המטרה של הקמפיין לא הייתה להוביל לביטול ההסכם, אלא לקשור את איזנקוט עם הסרט שמעורר את זעמו של רוב הציבור הישראלי.

ליברמן מכחיש שיחבור לנתניהו

אירוע נוסף סביב הקמפיין של איזנקוט חשף כנראה את החששות הכבדים בקרב מי שמוביל את מחנה האופוזיציה. מדובר בדרישה מחברי רשימתו של איזנקוט לחתום על מכתב נאמנות למפלגה. בתחילה ניסו במפלגה להחתים את חברי הרשימה על מסמך שאמור להיות מחייב מבחינה משפטית וימנע מהם להתפצל, אך לאחר הזעם במפלגה על ההצעה - שמראש נתונה תחת בעיות חוקיות רבות - הוחלף הפורמט ל"קוד אתי שמחייב את החברים ברשימה לפעול לפי החלטות הסיעה".

החשש של איזנקוט הוא מחברי רשימה שלא יהיו מוכנים להרכיב ממשלה בתמיכת המפלגות הערביות. איזנקוט חושש למעשה מהאירועים שליוו את מפלגתו הקודמת של ראש הממשלה לשעבר נפתלי בנט, כאשר השר עמיחי שיקלי - אז חבר כנסת במפלגתו של בנט - סירב להצטרף לממשלה בתמיכת רע"מ. בהמשך גם עידית סילמן וניר אורבך פרשו מהממשלה בנסיבות דומות, מה שהוביל לנפילתה.

אחד האנשים שהביעו בקולם התנגדות נחרצת למהלך שבו תורכב הממשלה בעזרת רע"מ הוא חבר הכנסת חילי טרופר, שהצטרף לאיזנקוט יחד עם אנשיו, ענת שפירא ואליסף פרץ, רגע לפני סגירת הרשימות. מלבדם, יש ברשימה עוד דמויות שעשויות לסרב לצעד שכזה.

פרט לכך, אצל איזנקוט חוששים מאירוע חמור מבחינתם לא פחות, וכנראה שאף יותר: עריקת חלק מחברי הרשימה, לאחר הבחירות, לסיעה נפרדת שתיכנס לממשלה בראשות נתניהו, ולמעשה תשלים לו ל־61 חברי כנסת. התרחיש המדובר נמצא על השולחן, בעיני צוותו של יושב ראש 'ישר!', במקרה שבו הגוש שבראשותו לא יצליח להרכיב ממשלה. על כן, ככל שהירידה בסקרים הולכת ונמשכת, כשאיזנקוט עצמו איבד בשבועות האחרונים כארבעה מנדטים, התרחיש הזה הופך ליותר ויותר ריאלי בקרב אנשיו.

כדי להתמודד עם האירוע, בכירי מפלגתו של איזנקוט מדברים בימים האחרונים שוב ושוב על כך שהם לא פוסלים ישיבה בממשלה עם מפלגות מהקואליציה, ובראשן הליכוד והציונות הדתית. מספר 2 ב'ישר!', ראש השב"כ לשעבר יורם כהן, אומר שוב ושוב בתקופה האחרונה כי הוא לא פוסל שהליכוד והציונות הדתית יהיו חלק מהממשלה שיקימו, בתנאי שיסכימו לתנאי היסוד של המפלגה. שאול מרידור, דמות בכירה נוספת במפלגה, דיבר גם הוא על שותפות עתידית עם 'הציונות הדתית', בכפוף לאותם תנאים.

יש לציין שכדי שהתרחיש הזה יהיה אפשרי, איזנקוט צריך להסכים להיות בממשלת רוטציה עם נתניהו, כאשר הוא השני ברוטציה, לאור העובדה שלנתניהו אסור לכהן כשר בשל המשפט שמתנהל נגדו. בעיה נוספת שאיזנקוט עשוי להיתקל בה היא העובדה שלפחות ברמה ההצהרתית, חלק משותפיו מתנגדים לממשלה כזאת. בנט, לדוגמה, החל ביום רביעי לנהל קמפיין על כך שהוא אינו מוכן לשבת תחת נתניהו, אפילו לא ברוטציה.

מנגד, במחנה הימין שורר כאוס לא פחות גדול. נתניהו מנהל בתקופה האחרונה קמפיין נגד שתי מפלגות בגוש: מפלגותיהם של וינטר ובן גביר. בליכוד התקבלה ההחלטה לעשות ככל האפשר על מנת להוריד את וינטר מתחת לאחוז החסימה, לאחר שהאחרון סירב להצטרף לאיחודים השונים שהוצעו לו רגע לפני סגירת הרשימות.

בליכוד חוששים כי וינטר לא יהיה מחויב למחנה הימין לאחר הבחירות. החשש בליכוד איננו מהליכה עם איזנקוט, נוכח הדם הרע בין השניים עוד מימי שירותו הצבאי של וינטר, אלא מכך שווינטר יחבור לליברמן וייצור גוש שבאמצעותו יושב ראש 'ישראל ביתנו' יוכל לסחור עם הצדדים הפוליטיים. ליברמן עצמו אינו מסתיר את רצונו לכהן כראש הממשלה, ואף אומר במפורש כי ידרוש את התפקיד גם אם לא יהיה לו מספר גדול של מנדטים.

לפי מידע שהגיע ל'בשבע', ואנו מפרסמים אותו כאן לראשונה, בשבועות האחרונים קיים ליברמן כמה שיחות עם מקורביו שבהן אמר כי לאחר הבחירות הוא מתכנן לחזור למחנה הימין ולתת לנתניהו להרכיב ממשלה. התמורה לכך תהיה ממשלת רוטציה כשליברמן מקבל את כהונת השנה האחרונה כראש הממשלה. נתניהו צפוי להיות בשנה הזאת כבר בן 80, והתכנון הוא שיפרוש מהחיים הפוליטיים במקרה כזה.

ב'ישראל ביתנו' מכחישים כי ליברמן מתכנן לפעול בכיוון הזה. בתגובה לשאלתנו, אומרים במפלגה את הדברים הבאים: "לא יקרה. נתניהו הוא האחראי לטבח 7 באוקטובר, ליברמן שנים הזהיר אותו מפני מדיניות ההסדרה שמימנה את חמאס. ובנוסף לזה, נתניהו לא עומד בקווי היסוד שלנו - ועדת חקירה ממלכתית לטבח 7 באוקטובר, גיוס לכולם, לימודי ליבה לכולם ועוד".

הכבש בסולחה של נתניהו

וינטר וחברי מפלגתו מדגישים שוב ושוב כי הם חלק בלתי נפרד ממחנה הימין. במטרה לשכנע את קהל הבוחרים הפוטנציאלי שאכן כך הדבר, מלבד הצהרותיו של וינטר על כך שימליץ על נתניהו, חברי מפלגתו הולכים להתראיין במעוזי הימין בתקשורת, בדגש על ערוץ 14.

מבחינתו של וינטר הקמפיין של מפלגתו מתמקד במתקפה על הליכוד מימין, באמירות כי נתניהו לא עמד ביעדי המלחמה שהוא עצמו הציב. כך למשל הוציא וינטר ביום רביעי השבוע הודעת תגובה לשר הביטחון ישראל כ"ץ, שתקף את וינטר ואמר כי המדיניות של הממשלה היא זאת שתוביל להכרעת חמאס, וכן לביצוע תוכנית ההגירה מעזה.

וינטר בתגובה חשף כי כ"ץ הציע לו לעמוד בראשות מנהלת ההגירה, הצעה שווינטר הסכים לה, ואז

צילום מסך

אריק בלומברג, יועץ תקשורת ואסטרטג פוליטי: "איזנקוט לא יסכים לרוטציה ויעדיף בחירות חוזרות. דווקא ליברמן כן יכול להסכים להצעה שכזאת, שתסייע לו להגשים את החלום שלו שהוא מדבר עליו בגלוי כל הזמן. הוא גם יוכל להסביר לבוחריו שהוא עשה את זה כדי לוודא שנתניהו מסיים את הקריירה הפוליטית שלו"

בס"ד

מחאה

על כבודו של תלמיד חכם

השומע בביזיון תלמידי חכמים ושותק - נענש,
כדברי ר' אלעזר בר' שמעון בגמרא (בבא מציעא פ"ד).
וידועים דברי חז"ל על המבזה תלמיד חכם.

הגאון הפוסק הרב דב ליאור שליט"א אינו צריך חיזוק, הסכמה או אישור על גדולתו בתורה.
כבר העידו גדולים על גדולתו, צניעותו ומידותיו הטובות.

צר לנו מאוד על הדברים שנאמרו בפני קהל רב, דווקא לפני הימים הנוראים,
בזמן שכולם נזהרים בכל דיבור ומעשה.

אנו חותמים דברינו בצער,

מבלי שניכנס לשאלה האם מותר או אסור להיכנס להר הבית.

הרב יעקב אריאל | **הרב יהודה עמיחי** | **הרב שמואל אליהו** | **הרב איסר קלונסקי**

הרב אליעזר איגרא
דיין בבית הדין הגדול

הרב חננאל אתרוג
ראש ישיבת שבי חברון

הרב שלמה בנימין
ראש ישיבת לב לדעת

הרב בן ציון אלגזי
ראש ישיבת רמת גן

הרב נעם ולדמן
ראש ישיבת ניר קרית ארבע

הרב ישראל אריאל
ראש מכון המקדש

הרב דוד פנדל
ראש ישיבת שדרות

הרב שלמה קריספין

הרב אליקים לבנון
ראש ישיבת ההסדר אלון מורה

הרב מאיר בראלי
רב הישוב עשהאל

הרב אריאל בראלי
רב היישוב בית אל

הרב עמי דנינו
ראש ישיבת ההסדר
אורות יעקב לשעבר

הרב אברהם הרשקוף

הרב שמעון כהן
ראש מוסדות בית מוריה

הרב ראובן נתנאל
רב היישוב עצמונה לשעבר

הרב יואל פרידמן
עורך "אמונת עתיך"

הרב שמואל נחושתן
רב מושב תקומה

הרב יגאל הדאיה
יד בנימין

הרב אברהם ואזאנא
ישיבת הר הבית

הרב מאיר כהן
ראש ישיבת חלוצי דרור

הרב יואל מנוביץ
ראש ישיבת ההסדר הגולן

הרב יהודה סדן
מכינת בני דוד עלי

הרב ערן פרינס
ראש ישיבת אור עציון

הרב יאיר שחור
רב הישוב מעלה לבונה

הרב יוסף צבי רימון
רב גוש עציון

הרב שאול דוד בוצקו
ראש ישיבת היכל אליהו

הרב אביב גמליאל
ראש ישיבת הסדר שילה

הרב ר"מ הכהן
ראש ישיבת עתניאל

הרב שלמה וייס
ראש אולפנת אבן שמואל

הרב יועזר אריאל
דיין בבית הדין האזורי
בטבריה וצפת (לשעבר)

הרב ניר מס
ראש ישיבת "לב תל אביב"

הרב דני סטיסקין
רב היישוב מעון

הרב מנחם פרל
ראש מכון צומת

הרב אלישיב בלוך
מרבני ישיבת ההסדר בית שאן

הרב אליהו בלום
ראש ישיבת נהריה

הרב אייל גריינר
ראש ישיבת טפחות

הרב דוד אביחיל
ראש ישיבה גבוהה ברמות

הרב ירחמיאל וייס
ראש ישיבת ירושלים לצעירים לשעבר

הרב משה ביגל
רב היישוב מיתר

הרב הלל מרצבך
יד בנימין

הרב מיכאל אהרונוב
ראש ישיבת הסדר מעלה אפרים

רשימה חלקית

יוחננוף
סופרשוק לכולם

חוגגים סוכות ב-
14.9-3.10.26

גרייגוס* 1 ליטר
₪129.90

רוסקי סטנדרט* 1 ליטר
₪79.90

פינלנדיה* 1 ליטר
מוגבל ל-3 יח'
~~₪79.90~~
₪69.90

בקרדי בריזר
4 ב- ₪30

טקילה קלאס אזול רפוסדו*
750 מ"ל
מוגבל ל-2 יח' בקנייה מעל 99 ₪
~~₪699~~
₪599

בלאק לייבל* 1 ליטר
מוגבל ל-2 יח' בקנייה מעל 99 ₪
~~₪139.90~~
₪99.90

גלנפידיך* 1 ליטר
~~₪189.90~~
₪149.90

גלנליווט*
700 מ"ל
מוגבל ל-2 יח' בקנייה מעל 99 ₪
~~₪129.90~~
₪99.90

סטלה שישייה
330 מ"ל
~~₪34.90~~
₪24.90

סכך מהדרין לסוכה 1.05x3.10 מטר
₪69.90
בסניפים נבחרים בלבד

מיטה מתקפלת מרופדת איכותית*
₪99
~~₪119~~
בסניפים נבחרים בלבד

סוכה 3x3 מטר מודולרית מתקפלת כולל בד*
(לא כולל סכך)
₪199
~~₪249~~
בקנייה מעל 75 ₪ בסניפים נבחרים בלבד

מנגל ענק*
₪69.90

שולחן מתקפל*
₪79.90
~~₪99.90~~
מוגבל ל-3 יח'

כיסא פלסטיק איכותי
₪19.90

סניפים בפריסה ארצית

אזהרה: צריכה מופרזת של אלכוהול מסכנת חיים ומזיקה לבריאות!

הצטרפו חינם
עוד היום למועדון
הנאמנות שלנו

נקניקיות עוף/וינר טירת צבי
1 ק"ג

~~29.90~~ ₪
19.90 ₪

המבורגר/קבב/נקניקיות מרגז** סדרת הקציבה יוחננוף

*הזול מביניהם
**כשרות רבנות

מתנה* **2+1**

פילה סלמון קפוא*

~~69.90~~ ₪ לק"ג
49.90 ₪ לק"ג

חומוס אסלי יוחננוף
700 גרם

~~10.90~~ ₪
7.90 ₪

סלטי אחלה
350-500 גרם

2 ב- 20 ₪

קטשופ אסם
מוגבל ל-2 יח'

~~10.90~~ ₪
7.90 ₪

צ'יפס יוחננוף 2 ק"ג

~~24.90~~ ₪
19.90 ₪

קרמבו
8 יח'

9.90 ₪

מיקס חטיפים עלית
390 גרם

2 ב- 50 ₪

מארזי צ'יטוס
עשירייה

2 ב- 22 ₪

תפוצ'יפס MAX צ'ילי למון גראס/מייפל חריף
45 גרם

5 ב- 10 ₪

מארז תפוצ'יפס
6 x 40 גרם

~~14.90~~ ₪
11.90 ₪

סוכריות טופי לוקיטוס
500 גרם

~~18.90~~ ₪
9.90 ₪

מגבות נייר גליל כפול סנו סושי 12=6

~~24.90~~ ₪
17.90 ₪

פריגת
1.5 ליטר

2 ב- 12 ₪

פחיות קולה/זירו תריסר
330 מ"ל

~~26.90~~ ₪
19.90 ₪

פחיות שוופס מוגז/מוגז עדין
רביעייה,
330 מ"ל

2 ב- 18 ₪

גרעיני תירס מתוק יוחננוף
550 גרם

2 ב- 10 ₪

שקיות אשפה ענקיות גופיה יוחננוף
25 יח'

~~12.90~~ ₪
7.90 ₪

מפות ניילון הנמל
שישייה/שמינייה

2 ב- 12 ₪

כוסות גבוהות חד פעמי
60 יח', 250 מ"ל

3 ב- 12 ₪

צלחות חד פעמיות שווה
100 יח'/1 ק"ג

2 ב- 24 ₪

רוסטר תבניות חד פעמיות אלומיניום חזקות!

3 ב- 25 ₪

KPLN

*מינימום 2 יח'/ק"ג במלאי, בסניפים נבחרים. המבצעים בתוקף בין התאריכים 14.9-3.10.26 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם. ייתכן שוני בין חנויות הרשת לגבי המחיר הקודם של כל מוצר לפיכך ייתכנו מקרים בהם המחיר הקודם בחנות מסוימת יהיה נמוך יותר מהמחיר במודעה, והוא אינו בגדר מבצע בחנויות כאמור. כן, בחנויות בהן מדובר במחיר מבצע, המחיר הקודם בחנות יוצג על המוצר או בסמוך לו. אין מכירה סיטונאית. התמונות להמחשה בלבד. טל"ח. לפרטים נוספים ניתן לפנות לקשרי לקוחות בטלפון: 053-7002121. פרטים נוספים באתר: www.yochananof.co.il ובפייסבוק יוחננוף - סופרשוק לכולם.

תיאר מה התרחש באותה מנהלת הגירה: "קראת לי להקים את מנהלת ההגירה. זה התפקיד היחיד שהוצע לי והסכמתי לו ישר, כי באמת האמנתי ואני מאמין שאין הכרעה בלי הגירה מרצון. אבל דרשתי סמכויות, אמיתיות. הגשתי לך תוכנית מפורטת כיצד יש לבצע. ברחת. מנהלת הקמת, הגירה לא עשית ואפילו לא התחלת. היה לך צ'ק פתוח מהממשל האמריקאי וזרקת אותו לפח".

נכון לעכשיו וינטר מצליח לעמוד מול הניסיונות של נתניהו להוריד אותו מתחת לאחוז החסימה. אחת הסיבות האפשריות לכך היא העובדה כי הטענות שמעלה וינטר נגד הממשלה הן טענות שנשמעות כבר תקופה ארוכה במחוזות הימין הישראלי.

המתקפה הנוספת של נתניהו מופנית כלפי 'עוצמה יהודית'. באופן רשמי נתניהו חוזר שוב ושוב על כך ש"ממשלת האחדות הלאומית" שהוא רוצה להקים תתבסס על הקואליציה הנוכחית, בתוספת שותפות חדשות. אלא שאצל בן גביר כבר תקופה ארוכה סבורים כי נתניהו קיבל החלטה להותיר את מפלגתו באופוזיציה.

ב'עוצמה יהודית' קיבלו חיזוקים לתחושות הללו בשורת פרסומים מהתקופה האחרונה, שבהם נטען כי נתניהו הבטיח לאמריקאים שבן גביר לא יהיה חלק מהממשלה הבאה. מדובר בפרסומים שהגיעו מבכירים בבית הלבן וכן מיועצים בכירים של נתניהו. הסיבה להבטחה, לכאורה, של נתניהו, היא הכעס של האמריקנים על אירועי הפשיעה הלאומנית ביהודה ושומרון וחוסר הטיפול בה. אצל האמריקנים מזהים את חברי מפלגתו של בן גביר כמי שנותנים לתופעה - שלפי גורמים צבאיים רבים שאיתם שוחחנו בשבועות האחרונים היא מועטה ושולית לחלוטין - גיבוי פוליטי בשלל דרכים.

מבחינה פוליטית, אם נתניהו אכן רוצה להרכיב ממשלה עם שותפות נוספות, הרי שבן גביר יכול להוות לכך מכשול. איזנקוט פוסל את בן גביר בצורה נחרצת, מה שהוא לא עושה עם אף אחת מהשותפות האחרות של נתניהו, וגם מפלגות אחרות בגוש האופוזיציה לא ששות להצטרף לממשלה שבה בן גביר יכהן. ב'עוצמה יהודית' מגדירים זאת בשיחות פנימיות כ"אנחנו הכבש בסולחה של נתניהו עם השמאל".

צילום: חיים גולדברג, פלאש 90

צילום: אבשלום ששוני פלאש 90

◄ "היה לך צ'ק פתוח מהממשל האמריקני וזרקת אותו לפח". וינטר וישראל כ"ץ

דם רע בין איזנקוט לווינטר

"כשמסתכלים על כל התרחישים שעל השולחן, ברור שמי שנמצא ביתרון במקרה כזה הוא איזנקוט, פשוט כי יש לו יותר אפשרויות, כולל המפלגות הערביות", אומר יועץ התקשורת והאסטרטג הפוליטי אריק בלומברג, "איזנקוט אומר במפורש שאין לו בעיה להישען על הערבים. מבחינתו ללכת לממשלה כמו ממשלת רבין השנייה, זאת שהביאה את אוסלו, ממשלת מיעוט בתמיכה ערבית, בהחלט על השולחן".

אבל כמה היא ריאלית? הרי ליברמן וכנראה גם בנט מתנגדים לממשלה כזאת, ולא נדמה שיש להם אינטרס לתת לאיזנקוט להרוויח את ראשות הממשלה בזמן שהם יספגו את הביקורת על המהלך.

"זה נכון שפוליטית זה לא משתלם להם, אבל יש פה גם עניין של איבה אישית בין הצדדים, וזה יכול להיות מה שיוביל להחלטה אחרת. נכון, ליברמן מתנגד לממשלה עם המפלגות הערביות, אבל במקביל לכך יש לו שנאה עזה לנתניהו, שלא מאפשרת להם לעבוד ביחד".

אז אילו אלטרנטיבות יכולות להיות בתסריט שכזה למחנה איזנקוט?

"אני מניח שהניסיון של איזנקוט יהיה בעיקר להביא שחקנים ממחנה נתניהו אליו, כשווינטר הוא אופציה לא רעה. זה גם יעזור מאוד לליברמן כי שתי המפלגות האלה יחד יוכלו להראות שלא מדובר בממשלת שמאל עם נוכחות ימנית מזערית ולא משפיעה, אלא ממשלת אחדות של שמאל, מרכז וימין. הבעיה היא שאותו דם רע שיש בין נתניהו לליברמן מצוי גם בין איזנקוט לווינטר, זכר לעובדה שאיזנקוט היה זה שהוביל את הניסיונות לדחוק את וינטר מצה"ל".

כמה התרחיש של ממשלת רוטציה עם איזנקוט אפשרי, לאור העובדה שנתניהו צריך להיות הראשון ברוטציה?

"לא אפשרי בכלל. איזנקוט לא ילך לזה ויעדיף ללכת לבחירות חוזרות. דווקא ליברמן כן יכול להסכים להצעה שכזאת שתסייע לו להגשים את החלום שלו שהוא מדבר עליו בגלוי כל הזמן. הוא גם יוכל להסביר לבוחריו שהוא עשה את זה כדי לוודא שנתניהו מסיים את הקריירה הפוליטית שלו, ובכל מקרה לבחירות הוא יגיע בתור ראש ממשלה, מה שאמור לתת לו בוסט בקמפיין".

לצד זאת, יש הסבורים שמי שידו תהיה על העליונה במצב שבו לאף גוש לא יהיו 61 אצבעות, הוא דווקא נתניהו. "נתניהו יהיה זה שירוויח, כי זה בעצם משמר את המצב הקיים, ובמצב הקיים הוא ראש הממשלה. גם אם ילכו לבחירות נוספות, אז הוא ראש הממשלה שיכהן באותה תקופה", אומר היועץ האסטרטגי אודי טנא.

ומצד שני, איזנקוט יכול להשלים ל־61 בעזרת המפלגות הערביות. למה זה לא מקנה לו יתרון?

"כי הוא לא באמת יכול לעשות זאת. ליברמן לא מוכן לתסריט הזה, ובלי ליברמן אין לאיזנקוט ממשלה. הדבר היחיד שאולי אפשרי זה החלפת נתניהו באי־אמון קונסטרוקטיבי והליכה מיידית לבחירות, אבל זה יהיה ניצחון פירוס כי איזנקוט אולי יהפוך לראש הממשלה, אבל זאת תהיה ממשלה בתקופת בחירות, כאשר קמפיין הימין ישחק בדיוק על כך שהקימו ממשלה עם המפלגות הערביות. בציבור היהודי כיום עצם הרעיון של ממשלה כזאת מזעזע את רובו".

איזנקוט יכול להשתמש באיום של הקמת ממשלת מיעוט כדי לכפות על נתניהו ממשלת רוטציה עם כוח רב אצלו?

"כן, ואפילו צפוי שזה מה שהוא ינסה לעשות. אבל כאן מגיעה השאלה כמה גדול הוא יהיה, והאם בכלל יהיו לו יותר מנדטים מלנתניהו. אם הפער ביניהם יהיה צמוד, הוא ינסה לכפות ממשלת רוטציה פריטטית על מלא. אבל אם הפער בין איזנקוט לנתניהו יהיה משמעותי לטובת נתניהו, הוא ייאלץ להסתפק בתפקיד בכיר ובהסכם קואליציוני שנותן לו הישגים".

ומהצד של נתניהו, מה הוא יעשה בתרחיש כזה? יציע לאיזנקוט ממשלה רחבה כמו בהבטחות הבחירות שלו?

"נתניהו רואה שהוא מתחזק גושית בשבועות האחרונים. בסקרים הפנימיים הוא גם רואה שהוא קרוב ל־61 כרגע. אם הוא יעבור את ה־61, כמו שפילבר חוזה לו, כמובן אנחנו במשחק אחר. אם כי צריך לומר שנתניהו תמיד אהב שיש לו 'שחקני שמאל' שאפשר להאשים אותם באי־קידום מדיניות ימין. אבל אם הוא רק יהיה קרוב לשם, אז הוא יציע ממשלה לאומית רחבה, אבל לאו דווקא לאיזנקוט".

השם היחיד שנותר זה ליברמן.

"נכון. ליברמן הוא באמת האפשרות הריאלית לחבירה לקואליציה הזאת, כי גם הוא מבין, וכנראה טוב יותר מכל פוליטיקאי אחר בישראל למעט נתניהו, שהדרך להיות ראש הממשלה עוברת דרך הימין, במיוחד לאחר שלוש השנים האחרונות. בשביל זה הוא צריך לחזור לגוש הימין, ואפילו עדיף לתוך הליכוד עצמו. וכמובן, נתניהו תמיד אהב לפצל את המתנגדים לו, וזה בהחלט אפשרי במפלגה של איזנקוט. לא סתם איזנקוט מנסה לצופף שורות באמצעות אותו מסמך התחייבות. אבל צריך לזכור שלמסמך הזה אין שום משמעות ביום שאחרי הבחירות".

צילום: רמי סיון

אודי טנא, יועץ אסטרטגי: "נתניהו רואה שהוא מתחזק גושית בשבועות האחרונים. בסקרים הפנימיים הוא גם רואה שהוא קרוב ל־61 כרגע. אם הוא יעבור את ה־61, כמו שפילבר חוזה לו, כמובן אנחנו במשחק אחר. אם כי צריך לומר שנתניהו תמיד אהב שיש לו 'שחקני שמאל' שאפשר להאשים אותם באי־קידום מדיניות ימין"

כרמים נרות

עמותת רוח הגולן זכתה בפרס ירושלים למנהיגות חינוכית • "התלמידים עובדים יחד עם חקלאים באזורי ההתיישבות בקו העימות ובאזורי הספר, ועושים ציונות בידיהם ממש"

"אני לא בעד פרסים. הברכה שורה בדבר הסמוי מן העין. הפרס הכי גדול בשבילי זה החינוך שהילדים מקבלים במוסדות שלנו", אומר גבריאל חמו, מנכ"ל עמותת רוח הגולן, שזכתה בפרס ירושלים למנהיגות חינוכית.

העמותה מפעילה 18 מוסדות ברחבי הארץ, והתפרסמה בשנים האחרונות בזכות הישיבות והאולפנות תחת רשת רגבים, שחרטה על דגלה שילוב בין לימודי תיכון לעבודה חקלאית משמעותית.

"התחלנו את זה כפיילוט, וכיום רואים את התוצאות", מספר חמו. "הנערים והנערות שגדלים במוסדות של רגבים מקבלים חינוך לאחריות, עובדים יחד עם חקלאים אמיתיים ועושים ציונות בידיהם ממש. הם קמים לפנות בוקר לעבודות מגוונות באזורים שבהם נמצאים בתי הספר, וכל זה מגיע לצד חינוך תורני עורכי ועם דגש גם על לימודים לבגרות ברמה גבוהה. בסוף, יוצאים תלמידים בעלי אחריות אישית וערכים טובים, ואנחנו רואים אותם אחר כך בסיירות ובקורס קצינים".

◄ אז אולי כל מוסד צריך לשלב חקלאות בתוכנית הלימודים?

"אני מסכים. זה נותן המון גם לבני הנוער וגם לחקלאים שאיתם אנחנו עובדים. יש אתגרים ארגוניים ומערכתיים, אבל זה שווה את המאמץ ואני ממליץ לכל בתי הספר לשלב תכנים כאלה. לדעתי זה מתבקש וזה צורך השעה. זה מה שמדינת ישראל צריכה כיום".

• • •

רוח הגולן מפעילה ישיבות תיכוניות, אולפנות, כפר נוער, מכינות ועוד מסגרות המשך בכל רחבי הארץ, ואפילו את ישיבת ההסדר אורות שאול בתל אביב.

"בשנים האחרונות שמנו דגש גדול על פנייה למגזר החרדי, והקמנו ישיבת הסדר ומכינה שיפנו לציבור הזה על מנת להכינו לקראת גיוס לצה"ל", מספר חמו בהתלהבות. "אני מאמין שלא צריך לגייס בכפייה, אלא בעשייה. אני שומע הרבה קולות שעושים שימוש במשבר הגיוס לצרכים פוליטיים או כיוונים אחרים שאינם ענייניים, ואני לא חושב שזה כיוון נכון.

"העובדה היא שלפני שנתיים היו כ־2,500 מתגייסים מהחברה החרדית, ובשנה האחרונה הוכפל מספרם לאזור 5,000. יש דרך ויש כיוון, וצריך להמשיך לעבוד בלי נאומי חוצבי להבות על כל נושא. אני אוהב את מי שמחפש לאחד, ולא את מי שמחפש דברים אחרים".

◄ מה היעדים הבאים של העמותה?

"אנחנו כל הזמן רוצים להיות איפה שמדינת ישראל צריכה. הפרס הוא הכרה מרגשת בשנים של עשייה חינוכית הנובעת מאמונה, חזון ומחויבות עמוקה לדור הבא, וביכולת הנדירה להפוך חזון למעשה יום אחר יום, דרך מוסדות החינוך, הצוותים ואלפי התלמידים והתלמידות.

"בפרס טמון גם חלק גדול מהסיפור של רוח הגולן – סיפור של דרך חינוכית שנבנית בעבודה קשה, במסירות אין קץ ובאמונה גדולה באדם ובחינוך. אנחנו גאים מאוד להיות ראויים ומעוררי השראה".

◄ איך אתה רואה את הציונות הדתית בהיבט הפוליטי?

"לדעתי, חשוב להצביע למפלגת הציונות הדתית. הבחירות הקרובות קריטיות להמשך התמיכה בזהות היהודית של המדינה. בצלאל סמוטריץ' הוכיח את עצמו כשר מקצועי וערכי, שדואג להתיישבות בכל רחבי הארץ והעביר החלטות ממשעותיות לחינוך בכלל ולחינוך הדתי בפרט. הוא שומר על גוש הימין ומוביל את ההחלטות המשמעותיות ביותר, יחד עם שרי הממשלה האחרים". •

דורון גולן

גבריאל חמו

צילום: רויטרס houthi military media

מנוסים בטופוגרפיה ההררית הסבוכה בתימן ויודעים לתמרן בה. כוח צבאי חות'י

תנועת מלקחיים

דרמה בתימן: אחרי סגירת מצרי הורמוז, החות'ים שליחי איראן כבשו את מצר באב אל־מנדב, הנתיב החלופי שדרכו סעודיה מייצאת את הנפט שלה ◄ מחיר הנפט שוב מזנק, הלחץ על טראמפ לקראת בחירות האמצע מתגבר, אבל לא נראה שארצות הברית מתכוונת להתערב צבאית – וגם לא טורקיה ופקיסטן, שאך לפני חודש חתמו עם סעודיה על ברית הגנה משותפת ◄ וישראל? בינתיים ההשפעות הן בעיקר על מחירי הדלק ועל מעבר סחורות לנמל אילת

רבקי גולדפינגר

בסוף השבוע האחרון השלימו המורדים החות'ים את כיבוש מצר באב אל־מנדב. במהלך בזק הם כבשו את עיר הנמל אל־מוח'א שלחופי הים האדום, את האי מיון השוכן בלב המצר, ואת איי חניש שנמצאים מצפון למצר, ובכך חיזקו את אחיזתם הימית במרחב והפכו לאיום על תנועת הספנות הגלובלית. דובר החות'ים, יחיא סריע, מסר בהודעה רשמית כי החות'ים השלימו את משימתם להשתלט על המצר. סריע איים באפשרות להטלת מצור מוחלט על המצר, אך הדגיש כי לעת עתה "כל כלי השיט יכולים להמשיך לעבור בבאב אל־מנדב - מלבד הסעודים".

המרחב שעליו שמו החות'ים את ידיהם הוא ללא ספק אחד מנתיבי השיט החשובים בעולם, המהווה עורק תחבורה ימית מאסיה לאירופה, שדרכו חולפים מדי יום מאות רבות של כלי שיט המובילים סחורות ואנרגיה. כך ששליטה על המצר חורגת בהרבה מגבולות האזור בלבד, ועלולה לקבוע מי ישלוט על נתיבי האנרגיה והסחר העולמיים.

מדינות העולם עוקבות בדאגה אחר הנעשה במצר, מתוך הבנה ברורה כי להשתלטות החות'ים ישנן השלכות דרמטיות גם עליהן. ואכן מאז סוף השבוע שוק האנרגיה העולמי בטלטלה, וזו רק ההתחלה. ככל שיעבור הזמן וחבל המצור יתהדק, הן על מצר באב אל־מנדב והן על מצר הורמוז - מצב השווקים עלול להידרדר אף יותר ולגרור עליית מחירים גבוהה בהרבה - אותה עליית מחירים שממנה טראמפ חושש ובאמצעותה תוכל טהרן להגיע לשולחן המשא ומתן עם כוח מיקוח רב יותר.

בד בבד, החות'ים מגבירים את הירי לעבר סעודיה. מלחמתם ארוכת השנים של החות'ים עם סעודיה השכנה החלה לפני שנים, כאשר בשנת 2014 השתלטו המורדים החות'ים על צנעא הבירה וסילקו ממנה את ממשלת תימן. סעודיה ראתה בכך איום ישיר כלפיה, ומיהרה להקים קואליציה צבאית של מדינות ערב שיפעלו נגד החות'ים. הקואליציה בהובלת סעודיה תקפה את החות'ים, הטילה עליהם מצור ימי ותמכה בממשלת תימן. אלא שהחות'ים לא נכנעו, המשיכו בשלהם וגרמו נזקים אדירים לתשתיות הנפט והאנרגיה בסעודיה.

במשך שמונה שנים נמשכה המערכה שבה סעודיה הגדולה לא הצליחה להכניע את החות'ים, עד שבשנת 2022 הושגה הפסקת אש בין הצדדים ומאז נשמר שקט יחסי ומוגבל. בחודשים האחרונים הופרה הפסקת האש והחות'ים הסלימו את התקיפות נגד סעודיה. וכשמצר הורמוז ומצר באב אל־מנדב תחת מצור, וצינור הנפט מזרח-מערב מושבת בחלקו בעקבות תקיפה, סעודיה נותרה כמעט בלי מסלול חלופי לייצוא הנפט.

בעקבות כך פנה יורש העצר הסעודי מוחמד בן סלמאן לנשיא ארצות הברית דונלד טראמפ, וביקש את עזרתו הצבאית בהדיפת החות'ים. תשובת טראמפ הייתה שלילית, בטענה שארצות הברית מנסה להימנע מפתיחת חזית נוספת, בטח ובטח לפני בחירות האמצע הקרבות ובאות. וכך, למרות רגשי הידידות המוחצנים שהפגין טראמפ בכל מפגשיו עם יורש העצר הסעודי, ברגע האמת הוא לא נעמד לצידו והסתפק בהענקת סיוע מודיעיני בלבד.

טראמפ עצמו ניצב בפני מלכוד כמעט בלתי אפשרי, כשנוכח ההתפתחויות בים האדום מחירי הנפט והאנרגיה בנסיקה, מצב שיחזק את הביקורת כלפיו מבית. מנגד, רצונו להימנע מהצתת אש נוספת באזור, התעקשותו שלא להגיב להשתלטות החות'ית העוינת וחוסר הסיוע למדינות המותקפות - יגררו אף הם גל ביקורת נוקב כלפיו. זאת ועוד, למרות ניסיונותיו של טראמפ להפריד בין הזירות, האיראנית והחות'ית, התבססותם של המורדים החות'ים במצר באב אל־מנדב תחזק בהכרח את ההשפעה האיראנית במרחב ואת הלחץ שיופעל על ארצות הברית.

ומה בנוגע לישראל? אומנם בשלב זה החות'ים הצהירו כי לא יאפשרו לספינות סעודיות בלבד לעבור במצר. אך ניסיון העבר מלמד שהם לא יהססו לתקוף גם ספינות שמוגדרות כבעלות זיקה לישראל, מה שעלול לגרור את ישראל למערכה.

טראמפ לא רוצה להתערב

נועה לזימי, חוקרת במכון משגב ומומחית ליחסים בין־לאומיים, משוכנעת כי כפי שכבר היה בעבר - גם הפעם, לכיבוש המצר בידי החות'ים עלולות להיות השלכות אסטרטגיות וכלכליות: "בתחילת מלחמת חרבות ברזל קיבלנו הדגמה על המשמעות של חסימת מצר באב אל־מנדב בידי החות'ים", מבהירה לזימי, "מדובר בנתיב סחר קריטי, נפח תנועת המכולות העולמית דרך הים האדום מוערך בכ־30 אחוזים. התוקפנות החות'ית במרחב הים האדום חייבה כלי שיט לעקוף את המצר, מה שמאריך את זמן השינוע ומייקר משמעותית את עלויות ההובלה והביטוח. גם לאחר הפסקת המתקפות של החות'ים בים האדום בסבב הקודם, תנועת המכליות בתעלת סואץ ובמצרי באב אל־מנדב לא שבה לשגרה מלאה, וההערכות מדברות על ירידה של כ־50 אחוזים בהיקף התעבורה".

"חשוב לציין כי בשלב זה החות'ים ממקדים את המצור הימי נגד הסעודים, באופן שמשבש את ייצוא הנפט הסעודי שבימים שבשגרה עובר בהורמוז, ובשל המלחמה מועבר במסלול עוקף - דרך צינור מזרח-מערב לנקודת היציאה בים האדום בנמל ינבוע. לאחרונה אף שוגר כטב"ם מעיראק, ככל הנראה בתיאום עם החות'ים, לעבר צינור הנפט הזה, והוא נפגע בכמה מוקדים. הסעודים, אם כן, הם הנפגעים העיקריים בשל הפגיעה בייצוא ובתשתיות, אך ההשלכות הן גלובליות", היא מדגישה, "בעקבות המתקפות אנחנו כבר רואים את העלייה במחירי הנפט ובסחורות נוספות. אם המתיחות תגבר, עלול להיווצר שיבוש ניכר בסחר הבין־לאומי".

למרות מלאי הנשק האדיר שיש

בס"ד

זה הכסף יביא חיים

פדיון כפרות תורמים לפוע"ה
ומסייעים לאלפי זוגות המצפים להפקד
להגשים להם את החלום!

| חפשו בגוגל: מכון פוע"ה

חייגו עכשיו והוסיפו חיים <<

051-510-5564

מכון פוע"ה
היום תפקדנו!

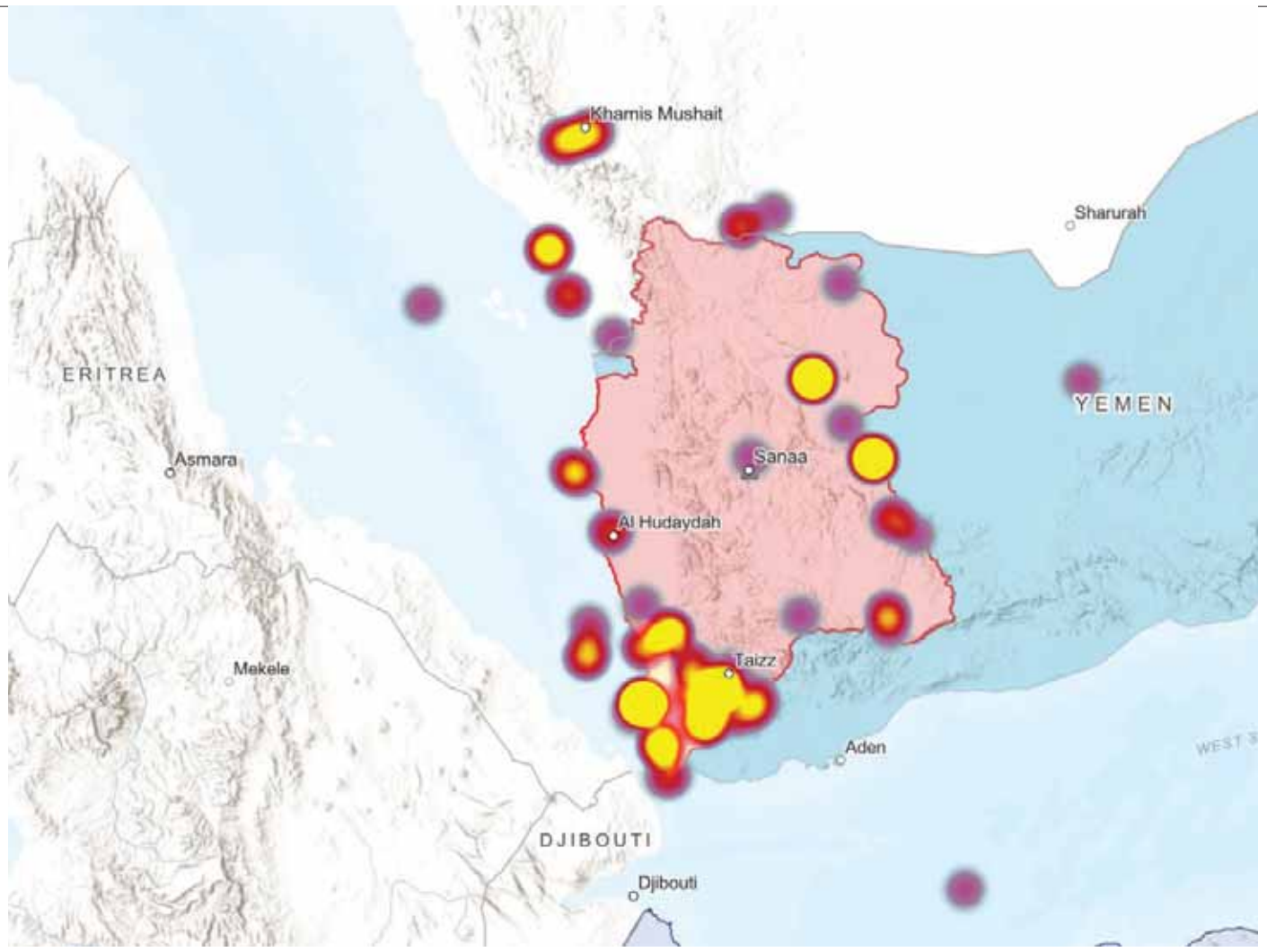

שני נתיבי הסחר של סעודיה חסומים כעת. מפת הקרבות: באדום - כוחות חות'ים, בכחול - פרו־סעודים. הנקודות הצהובות מסמלות אזורי קרבות

צילום: SSNI

בידי סעודיה, יכולותיה הצבאיות מוגבלות?

"לסעודים יש היסטוריה סבוכה וקשה של מאבק בחות'ים. בעקבות כיבוש צנעא וההשתלטות החות'ית, הם הקימו קואליציה שנועדה להכניע את החות'ים - אך למרות מלחמה עיקשת, שכללה תקיפות אוויריות וקרקעיות, הקואליציה בהובלת ריאד לא הצליחה במשימה זו והחות'ים היום חולשים על כשליש מתימן, בחלקה הצפון־מערבי, ולא נראה שהם מתכוונים לעצור שם".

לדבריה, לחוסר ההצלחה של הסעודים במלחמה בחות'ים יש כמה סיבות. "החות'ים מנוסים בטופוגרפיה ההררית הסבוכה בתימן ויודעים לתמרן בה. הם קיבלו סיוע נרחב מאיראן, והם גם ידעו להשתמש בנקודות התורפה של סעודיה, כמו הפגיעה הידועה במתקני חברת הנפט אראמקו. מה גם שהקואליציה האנטי־חות'ית, שהורכבה מגופים וכוחות שנתמכו על ידי סעודיה ואיחוד האמירויות - לפני נסיגתה לאחרונה בלחץ סעודי - לא נהנתה מתיאום רב וסבלה מחיכוכים פנימיים. כך שהיה קשה לנהל מאבק מרוכז ואפקטיבי שיכריע את החות'ים. הסעודים בשלב מסוים פנו לדיאלוג וניסו להגיע להסדר עם החות'ים כדי לקבל שקט - בין היתר באמצעות שיחות עם איראן בתיווך סיני - על מנת שטהרן תרסן את המיליציה התימנית. כפי שניתן ללמוד מהאירועים האחרונים, זה לא החזיק מעמד יותר מדי".

הממשל בארצות הברית נמנע כרגע מעימות צבאי ישיר עם החות'ים. מדוע?

"ארצות הברית מנסה לסגור כמה שיותר זירות ומעדיפה להימנע מפתיחת זירות חדשות, במיוחד בתקופה רגישה לפני בחירות האמצע. במקרה הנוכחי תהיה זו חזרה לזירה שהיא כבר פעלה בה במסגרת מבצע 'פרש קשוח' במרץ 2025, בסדרה של תקיפות עצימות בשטח תימן נגד מגוון יעדים ואישים חות'ים, שבסופן הגיע הנשיא טראמפ להפסקת אש עם המורדים החות'ים. הוסכם שהמורדים לא יתקפו ספינות אמריקאיות ובין־לאומיות, לא כולל ישראל, וזה סיפק את הנשיא טראמפ. בהקשר של העימות הנוכחי, הנשיא טראמפ הצהיר כי החות'ים יצרו עימו קשר ואינם מעוניינים בחידוש המלחמה עם ארצות הברית. כשחתם על הפסקת האש עימם בזמנו, טראמפ קיווה להחזיר את תנועת הספנות לשגרה. זה הצליח באופן חלקי, על מנת שלא נראה זעזועים בכלכלה הגלובלית, ומבחינתו השיבושים כרגע הם יחסית מינוריים ולא דורשים את התערבותו".

לזימי מציינת כי גם במקרה הזה נראה שאיראן מעורבת: "מאוד סביר בעיניי שאיראן שולפת כעת את קלף באב אל־מנדב כמנוף לשיפור עמדות מול האמריקאים, בדומה לשימוש שעשתה בהורמוז, מתוך הבנה כי החסימה מהווה איום על אחד מצווארי הבקבוק הימיים המרכזיים בעולם", היא מסבירה.

ארדואן רוצה להנהיג בלי להילחם

"החות'ים מחויבים לאיראן בשל היותה פטרון מרכזי שסייע להם לבסס את שליטתם בתוך תימן, ויש ביניהם גם זיקה אידאולוגית הדוקה", אומרת לזימי, ומסייגת: "יחד עם זאת, את המאבק מול סעודיה יש לשפוט גם באופן נפרד, כחלק ממאבקים שבטיים ותסיסה פנימית בתוך תימן, ולא בהכרח רק כהנחיה מגבוה על ידי טהרן. החות'ים הסליחו מול סעודיה ככל הנראה בשל סירובה לוויתורים כספיים במסגרת מפת הדרכים שהגיעו אליה ב־2023. בתוך כך יש לקחת בחשבון גם משבר שלטוני של החות'ים עם ביקורת פנימית גוברת עליהם וקשיים תקציביים. כך שיש כאן צירוף של כמה נסיבות וגורמים שהביאו להתלקחות הנוכחית. אי אפשר לנתק את איראן מהתמונה, אבל צריך להבין שלחות'ים ישנם גם שיקולים נוספים".

מה בנוגע לברית שכרתו הסעודים עם פקיסטן וטורקיה? למרות הברית, בן סלמאן נותר לבדו מול האיום החות'י.

"הסכם מכה בין פקיסטן, טורקיה וסעודיה נותר עד כה בעיקר הצהרתי. טורקיה ופקיסטן גינו בחריפות את התקיפות החות'יות נגד סעודיה והביעו תמיכה בריבונותה ובזכותה להגן על עצמה. אבל עם זאת, עד כה הגינויים לא גובו בצעדים צבאיים מעשיים: אף אחת מהן לא שלחה כוחות, לא הצטרפה לתקיפות נגד החות'ים ולא הפעילה בפועל את מנגנון ההגנה המשותפת שהוגדר במסגרת ההסכם. הטורקים מנסים למשוך את סעודיה הרחק משותפות עם ישראל, בין היתר כדי לסכל את יוזמת הסחר IMEC וליצור חלופה שלא תערער על מעמדם כצומת אנרגיה מרכזי. אבל אני מתקשה לראות אותם, או את הפקיסטנים, מתעמתים עם הפרוקסי האיראני ומסתכנים בסכסוך עם איראן לטובת ריאד. אני רואה בברית מכה בעיקר איתות על כוונתה של טורקיה למצב את עצמה כמנהיגת המדינות הסוניות באזור, נוכח היחלשות איראן השיעית ולאור עליית קרנה של ישראל באזור".

מהן ההשלכות הצפויות על ישראל?

"החות'ים הם בעיה גם של ישראל, אין ספק בכך, אך כרגע הם עושים את הצרות בעיקר לסעודיה. לאור המתיחות הגבוהה במגוון זירות, לישראל אין אינטרס להתערב באופן ישיר, אך אני מניחה שהיא תוכל לסייע בהיבט המודיעיני. אני חושבת שאפשר לדבר על סיוע לסעודים, אך הוא צריך להגיע עם תמורה, כמו למשל במטבע מדיני. ישראל לא יכולה להמשיך להיתפס כמי שמחזרת על הפתחים בשביל נורמליזציה, ועם כל חשיבותה של שותפות כזאת, לא יהיה נכון לישראל לעשות זאת בכל מחיר. ככלל, האינטרס שלנו הוא לתמוך בגורמים החפצים בהחלשת החות'ים, ולכן יש היגיון רב ביצירת קואליציה אזורית שתכלול את סעודיה, האמירויות ושותפים נוספים במרחב הים האדום על מנת להתמודד עם האיום הזה".

אילו צעדים, להערכתך, יכולים להוביל להכנעה של החות'ים?

"בראייתי, בהתמודדות עם האיום החות'י ישראל נדרשת לפעול בשני מסלולים מקבילים: קידום מאמץ אזורי מתואם בהובלת ארצות הברית ובעלות בריתה, לצד היערכות אסטרטגית למערכה עצמאית וארוכת טווח שתבטיח את חופש הפעולה הישראלי גם בהיעדר גיבוי בין־לאומי. נכון יהיה למקד מאמץ בקידום האינטרסים המשותפים לכל השחקניות הצפויות להיתרם מהחלשת החות'ים, כבסיס עתידי להקמת קואליציה אזורית רחבה תוך מאמץ לרתום את וושינגטון לקחת חלק פעיל יותר".

ופרט ליצירת שיתופי הפעולה, אילו צעדים קונקרטיים נדרשים לדעתך?

"צעדים מועילים יכללו תיאום פעולות הגנתיות והתקפיות נגד המורדים, בדגש על שיתוף מודיעין, סיכול הברחות והיערכות להקמת תשתיות צבאיות ישראליות במרחב, בהתאם להתקדמות היחסים עם סומלילנד, במטרה לעבות את המאמץ הצבאי נגד החות'ים. זאת מתוך הבנה שגם אם ישראל אינה חפצה בעימות ישיר בעת הנוכחית, היא עלולה להידרש לכך בהמשך".

לישראל אין אינטרס לעזור לסעודיה

יוני בן מנחם, מזרחן וחוקר בכיר במרכז הירושלמי לענייני חוץ וביטחון, משוכנע כי איראן עומדת מאחורי ההתפתחויות האחרונות בתימן: "מאחורי המהלך החות'י עומדת איראן, שמחזיקה כעת בשני מנופי כוח והשפעה על הכלכלה העולמית: מצר הורמוז ומצר באב אל־מנדב", מסביר בן מנחם, "האיראנים באמצעות החות'ים חוסמים את ייצוא הנפט מסעודיה דרך מצר באב אל־מנדב, אחרי שהם חסמו את סעודיה במצר הורמוז, שלא תוכל לייצא נפט. עכשיו הם חוסמים אותה גם באמצעות החות'ים. זה נועד להביא לעליית מחירי הנפט העולמיים. כאשר סעודיה לא יכולה לייצא נפט, זה בהכרח מביא לעליית מחירי הנפט בעולם וזה משפיע באופן ישיר גם על ארצות הברית. כך שההשתלטות החות'ית על מצר באב אל־מנדב מעניקה לאיראן מנוף לחץ נוסף גם מול ארצות הברית".

בן מנחם מציין כי המהלכים האחרונים מגבירים את כוחם של החות'ים הרבה מעבר להשפעתם המקומית: "במשך שנים החות'ים נתפסו בעיקר ככוח מקומי הנתמך על ידי איראן, שולט בחלקים נרחבים מתימן ומאיים על סעודיה ועל מדינות המפרץ. אבל המציאות השתנתה", הוא מדגיש, "החות'ים פיתחו יכולות צבאיות, קשרים אזוריים וניסיון מבצעי, והפכו לגורם שמסוגל להשפיע על נתיבי השיט הבין־לאומיים. החות'ים לא זקוקים להשתלט על כל תימן כדי להפוך לשחקן אזורי משמעותי, די להם בשליטה על כמה

נועה לזימי, חוקרת במכון משגב: "החות'ים הם בעיה גם של ישראל, אין ספק בכך. אך כרגע הם עושים את הצרות בעיקר לסעודיה. לאור המתיחות הגבוהה במגוון זירות, לישראל כרגע אין אינטרס להתערב באופן ישיר, אך אני מניחה שהיא תוכל לסייע בהיבט המודיעיני. אפשר לדבר על סיוע לסעודים אך הוא צריך להגיע עם תמורה, כמו למשל במטבע מדיני"

אשכולות (ע"ר)
מרכזי הסיור והתודעה של ישראל

משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות

האגף לתרבות יהודית
יוצרים חיבור לנשמה

שמיניסטית!
המסע שלך מתחיל כאן
מסע ארץ

מתעניינת בעולמות ההדרכה?
בואי להכיר את עולמות הטיולים והתודעה שלנו

חוה"מ סוכות, טז-יז תשרי, 27-28.9
מחיר מסובסד 180 ₪ בלבד (במקום 500 ₪)

המסע מתקיים
בשני איזורים לבחירתך

מספר המקומות מוגבל

או

גלבוע
לינה בשטח

הרי ירושלים ומדבר יהודה
לינה בחאן

מסלולי טיול
עוצרי נשימה

סדנאות ושיחות
מעוררות השראה

קומזיץ ותצפית כוכבים
תחת כיפת השמיים

זמן איכות
חיבור לארץ ומפגש חברות

לפרטים גפן: 058-4311444 | להרשמה: www.eshkolot-il.com

סטודיו בת

נקודות אסטרטגיות הסמוכות למצר באב אל־מנדב כדי לאיים על תנועת הספנות העולמית, והם עם כוח השפעה עצום".

בן מנחם מצביע על עיקר הקושי הסעודי בכיבוש החות'י הנוכחי: "אם בעבר היה לסעודיה מרחב תמרון רחב יותר בין נתיבי המפרץ לים האדום, אזי כאשר תנועת הספנות בהורמוז נפגעת, החשיבות של הים האדום עבור סעודיה עולה באופן דרמטי. במצב כזה, באב אל־מנדב הופך מנקודת מעבר גאוגרפית לנכס חיוני בשבילה, ועכשיו הנכס הזה נחסם בפניה, מה שיוביל לעליית מחירים".

איך מתמודדים עם הדבר הזה? ניסיון העבר מלמד שעם החות'ים זה לא הולך להיות פשוט.

"טראמפ, כראש המעצמה הגדולה בעולם, נדרש לדאוג לוויסות מחירי הנפט. הוא יכול למכור עתודות נפט שיש לארצות הברית, הוא יכול לצאת לפעולה צבאית, למרות שעושה רושם שכרגע טראמפ לא מעוניין בפעולה צבאית".

זה נראה שטראמפ אומר לסעודים: תתמודדו, זו הבעיה שלכם.

"טראמפ לא רוצה לפתוח עוד חזית לקראת בחירות האמצע בתחילת נובמבר. הוא לא רוצה שיהיו נפגעים אמריקאים בזמן הבחירות ולא שתהיה ביקורת ציבורית עליו".

אבל בינתיים המחירים רק עולים.

"נכון, זו בעיה עולמית וטראמפ יהיה חייב למצוא לכך פתרון.

יוני בן מנחם: "החות'ים פיתחו יכולות צבאיות, קשרים אזוריים וניסיון מבצעי, והפכו לגורם שמסוגל להשפיע על נתיבי השיט הבין־לאומיים. החות'ים לא זקוקים להשתלט על כל תימן כדי להפוך לשחקן אזורי משמעותי, די להם בשליטה על כמה נקודות אסטרטגיות הסמוכות למצר באב אל־מנדב כדי לאיים על תנועת הספנות העולמית, והם עם כוח השפעה עצום"

צילום: דוד וינקור

ואגב, שיהיה ברור שזה לא יפסח עלינו, גם אצלנו זה יביא לעליית מחירי הדלק".

ומה בנוגע לברית מכה, שסעודיה כרתה עם פקיסטן וטורקיה? גם אותן פתאום לא שומעים...

"גם הן כרגע לא עומדות לימין הסעודים. ברית מכה, הסכם ההגנה ההדדית שנחתם לפני כחודש בין סעודיה, טורקיה ופקיסטן, מסתבר שלא שווה את הנייר שעליו הוא נחתם. הם זרקו את סעודיה לכלבים, ובינתיים בכל מיני תירוצים הם בוחרים שלא להתערב. למה שיילחמו ויאבדו חיילים טורקים או פקיסטנים בשביל הסעודים?"

בגלל הברית?

"את מי מעניינת הברית? אנחנו חיים במזרח התיכון. כל אחד שומר על האינטרסים שלו".

צילום: שאטרסטוק

מהן ההשלכות הצפויות על ישראל?

"מבחינתה של ישראל, קודם כול עליית מחירי הדלק. זה גם מחליש את נמל אילת, שממילא מתמודדת עם איום מהים האדום וצמצום ניכר בהיקף העבודה. הסחורות לא יכולות להגיע לנמל אילת כי הן עוברות דרך מצר באב אל־מנדב. מבחינה צבאית, החות'ים הם זרוע של איראן וככה יש להתייחס אליהם. והם מתחזקים, אבל לא תוקפים את ישראל בשלב הזה. אם יתקפו, הם יחטפו".

ולעזור לסעודיה, לא בא בחשבון מבחינתה של ישראל?

"אין לנו שום אינטרס לעזור צבאית לסעודיה. אנחנו נותנים להם מידע מודיעיני וזה מספיק. אנחנו לא נתערב במלחמה לא לנו. לא נסכן את החיילים שלנו למען הסעודים".

לחות'ים יש היסטוריה ארוכה של מלחמות ומאבקים, אף אחד לא מצליח לגבור עליהם. אילו צעדים יכולים להוביל בכל זאת לכניעתם?

"אי אפשר להכניע אותם", פוסק בן מנחם, "החות'ים מסתתרים בשטח הררי, כל הנשק שלהם נמצא בתוך מנהרות, עמוק באדמה. הטילים שלהם בתוך האדמה. אתה מפציץ אותם, וזה לא פוגע. אם יש לך מידע מודיעיני מדויק אתה יכול לחסל מנהיגים שלהם, כמו שאנחנו חיסלנו בעבר".

אבל אפילו זה לא עזר.

"אין דרכים להתמודד איתם. הם מבוצרים עמוק באדמה בשטח הררי מורכב, וכדי לפגוע בהם צריך מודיעין מדויק".

אולי לפגוע להם בתשתיות אנרגיה, נמלי תעופה?

"זה חלק מהפתרון. צריך לפגוע בהנהגה החות'ית. צריך לגלות את נקודות החולשה שלהם ולהכות בהם. צריך לראות היכן הם מייצרים את הטילים, היכן הם מייצרים את הכטב"מים, ולהשמיד אותם ולפגוע בהם כמה שניתן".

כיריים אינדוקציה גם לשבת וחג

PITT COOKING

כיריים אינדוקציה יוקרתיות, תוצרת הולנד, היחידות שמאושרת לשבת ולחג.

הגדרה מראש של כל אחד מאזורי החימום ועוצמתו.

פעולה עד 76 שעות לשבתות ולחגים בקביעה מראש של עד 9 תוכניות לכל אזור חימום.

www.commart97.com
וואטסאפ: 050-5372440
טלפון: 03-6328888
אולם תצוגה: אורן 4, אזה"ת שוהם

מאושר לשימוש על ידי מכון צומת
מספר אישור: 0826-0926-001

בית ספר שדה
כפר עציון

סוכות יוצאים לשטח

מבחר סיורים למשפחות ולמיטיבי לכת

ראשון 27.9	שני 28.9	שלישי 29.9	רביעי 30.9	חמישי 1.10	שישי 2.10
10:00-13:00 נחל המעיינות	9:00-12:00 בריכות שלמה ואמות המים	9:00-12:00 ארמונות החשמונאים	10:00-13:00 נחל המעיינות	10:00-13:00 נחל המעיינות	9:00-12:00 בריכות שלמה ואמות המים
10:00-14:00 אל שפך הירדן ובית הערבה הישנה	9:00-12:00 ארמונות החשמונאים	10:00-15:00 מבצר הדוק למשפחות מיטיבות לכת	12:00-15:30 אל המעיין הפועם בהר	10:00-14:00 אל שפך הירדן ובית הערבה הישנה	
11:00-15:00 נחל תקוע ומערת חריטון	10:00-15:00 מבצר הדוק	10:00-13:00 נחל המעיינות	14:00-17:00 סוכות ובוסתנים בוואדי פוכין	11:00-15:00 נחל תקוע ומערת חריטון	10:00-13:00 בעקבות מעיינות וגיבורים: 3 שנים לחרבות ברזל
15:30-12:00 אל המעיין הפועם בהר	11:00-15:00 נחל תקוע ומערת חריטון	11:00-15:00 נחל תקוע ומערת חריטון	14:00-18:00 נחל גילה הבלתי מוכר ומנזר הכרמיזן משפחות מיטיבות לכת	12:00-15:00 בעקבות מעיינות וגיבורים: 3 שנים לחרבות ברזל	
14:00-17:00 סוכות ומעיינות בוואדי פוכין	12:00-15:00 בעקבות מעיינות וגיבורים: 3 שנים לחרבות ברזל	13:00-16:00 ארמונות החשמונאים	15:00-18:00 שקיעה במצודת הורקניה, מלכת המדבר בשיתוף תיירות עציון	13:00-16:30 אל מערת הערביה בעקבות בר כוכבא	
14:00-18:00 מעיינות המערב הפרוע של גוש עציון	13:00-16:00 חוות וחלוצים סובב כרמי צור טיול חדש	טיול חדש! 14:00-17:00 בעקבות השעות האחרונות של הל"ה טיול חדש	16:30-19:00 שקיעה באוכף המוכתר	14:00-18:00 מעיינות המערב הפרוע של גוש עציון	
16:30-19:00 שקיעה באוכף המוכתר	13:00-16:00 ארמונות החשמונאים	16:30-19:00 שקיעה באוכף המוכתר		16:30-19:00 שקיעה באוכף המוכתר	
20:00-21:30 עששיות מהמנזר הרוסי ל'קבר אלעזר'?	16:30-19:00 שקיעה באוכף המוכתר	20:00-21:30 עששיות מהמנזר הרוסי ל'קבר אלעזר'?	20:00-21:30 עששיות מהמנזר הרוסי לקבר אלעזר	19:00-21:30 סיור לילי בחברון ומערת המכפלה	
09:00-16:00 אל ביתר הקדומה מבצרו האחרון של בר כוכבא	19:30-21:30 סיור לילי בחברון ומערת המכפלה	8:30-15:30 ברגל ליריחו: מואדי קלט לארמונות החשמונאים	7:00-21:00 מתקוע לים המלח	6:30-19:00 מעיינות רבים בהרי ירושלים בשיתוף 'עמיתים לטיולים'	
10:00-14:00 אל שפך הירדן ובית הערבה הישנה	9:00-12:00 בריכות שלמה ואמות המים	13:00-16:00 מדריך בכיר ארמונות החשמונאים	10:00-13:00 חידושים בחקר ההרודיון ומלכות הורדוס הגדול	16:00-19:00 שקיעה בתל תקוע בעקבות עמוס הנביא	

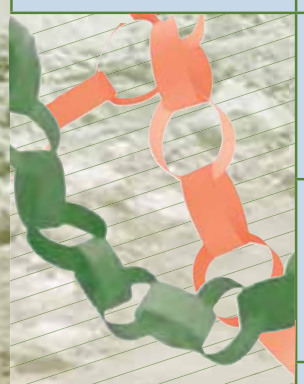

צפו בטיולים והרשמה • סרקו את הברקוד

מדריך בכיר
מיטיבי לכת
משפחות
סיורי לילה

"לרכס עלי טאהר יש לא רק משמעות תפקודית, אלא גם סמלית"

"האויב הבין שקורה משהו, אבל הוא לא ידע לשים את היד על הנקודה שבה נלחמנו". לוחמי אגוז במַהרות עלי טאהר

לוחמי יחידת אגוז היו הכוח הקדמי ביותר של פיקוד הצפון בכיבוש הבופור, ולאחר מכן בפעולות החשאיות שהובילו לכיתור מפקדת חיזבאללה ברכס עלי טאהר והכנעתה ◄ בריאיון מיוחד ל'בשבע' מספר מפקד היחידה סגן־אלוף מ' על התעוזה, המקצועיות והמסירות של חייליו לאורך תקופה ארוכה ומאומצת: "העברנו מסר ברור: יחידת אגוז תתייצב ראשונה, בנחישות מלאה, בכל מקום שבו ניידרש להגן על עם ישראל"

יוסף ארנפלד

"מהרגע שבו הגענו לרכס פעלנו באופן מאוד יצירתי, אבל גם שיטתי. שם המשחק היה בעיניי הנחישות הגדולה מאוד לא לוותר, פשוט לא לוותר", כך משחזר סגן־אלוף מ', מפקד יחידת אגוז, בשיחה מיוחדת עם 'בשבע', את דרך הפעולה שהובילה להכרעת הקרב על רכס עלי טאהר בדרום לבנון.

סגן־אלוף מ' מציג תפיסה מבצעית המבוססת על תחבולה, גמישות ויכולות מיוחדות. "היכולת להשתמש באמל"ח ייעודי עם מיומנויות מאוד גדולות של לוחמי היחידה בפעולות קומנדו, עם כוחות קטנים שמסתננים למרחב, תוך הבנת האיומים מנגד - זה דבר שהוא מאוד משמעותי במרחב כזה מורכב.

"מתחילים בכיתור, שליטה מרחבית על צירי ההגעה וצירי הבריחה והנסיגה האפשריים, משמידים וגורעים יכולות מנגד, כי הם היו ערוכים היטב בסוגיית התצפיות והאמצעים שלהם. ואז מתחילים להיכנס פנימה, ראשונים לגעת ברכס, רגליים בעל־קרקע, ומקבלים החלטה שבעיניי היא כל כך חשובה: פשוט לא לרדת מהרכס", מפרט מפקד אגוז את שלבי הפעולה המדורגים שהביאו לביסוס האחיזה בשטח.

מאחורי ההחלטה להיצמד לקרקע ולא להרפות עמד אתגר טופוגרפי ומבצעי יוצא דופן. "צריך להבין את תנאי השטח: מדובר היה במרחב סבוך, צפוף ומסולע, עם טרסות והפרשי גבהים חדים - מקום שקראנו לו בהתחלה 'רכס ההפתעות'. פגשנו שם מטענים מכל הסוגים והמינים, מצלמות מסוגים שונים, מרחבים ממוקדים לפירים, ואמצעי תקשורת שלהם שמקשרים אותם לחלל החיצון ולמערכות הגדולות יותר שלהם", מסביר סגן־אלוף מ', "את כל המרחב המורכב הזה - הפכנו לשטח בשליטתנו".

התנאים הקיצוניים הללו דרשו מהכוחות לפעול בחשאיות מרבית לאורך זמן. "הגענו למרחב והסתננו תחת העיניים הבוחנות שלהם", הוא משחזר, "הצלחנו להגיע למצב שאחרי ימים ארוכים השגנו שליטה מבצעית גבוהה, כזאת שהפכה את הקערה. היה ברור לנו שמכאן ואילך אנחנו הולכים להשמדה, והמגע איתם הפך למגע קרוב".

תוך כדי התקדמות הבינו לוחמי היחידה כי במעמקי התת־קרקע נותר מספר רב של מחבלים כלואים. הבנה זו הובילה לשינוי תפיסתי בניהול המערכה. "הפכנו את המתחם המבוצר - שהיה מוקד הכוח ומרכז הכובד של האויב - לשטח ההשמדה הכי גדול שלו. התחלנו להכיר כל מרעול, כל שביל וכל מסלע. סימנו הכול ונכנסנו למאורבים ממושכים ומדויקים שהביאו את כל יכולות היחידה קדימה, עם לוחמים נחושים בצורה בלתי רגילה".

מבצעי קומנדו פורצי דרך

השלב הבא בלחימה היה פירוק שיטתי של תשתיות האויב וציד ממוקד. "חיפשנו את המגע, כי היה ברור לי שכשהם ירגישו את האיום המיידי, תמונת הקרב תיראה אחרת. השמדנו מצבורי אמל"ח ומצבורי לוגיסטיקה, והתחלנו להשלים את הפאזל של איפה נחשף עוד פיר ועוד פיר".

שיא הקרב התחולל מעל פתחי הפירים, במפגשים ישירים מטווחים קרובים ביותר. "עשינו מארבים על הפירים והצלחנו לראות את העיניים שלהם ברגע היציאה. הלוחמים ראו את הפחד ואת תנועות הגוף, וסימנו את האירועים הללו בהשמדה מוחלטת תוך שניות. זה הגיע מטווחים של ארבעה-חמישה מטרים עד 10-12 מטרים - שחזרו על עצמם מספר רב של פעמים. ברגע שזה קרה, הם הבינו שזה נגמר. זה כמו משל הצפרדע: היא יכולה להרגיש בנוח בסיר, אבל כשהמים מתחילים לרתוח אין לה לאן לברוח. סיימנו בהשמדה אדירה של הנכסים הללו וחיסלנו לא מעט מחבלים במרחב".

כדי להבין את הכרעת הקרב על עלי טאהר יש לחזור מעט לאחור, אל רצף הלחימה של יחידת אגוז מאז פרוץ מבצע 'שאגת הארי' בסוף חודש פברואר. "אנחנו ברצף מבצעי קומנדו נועזים, פורצי דרך בעומק השטח", מתאר סגן־אלוף מ', "במרחב של רכס הבופור היינו בעיצומם של מבצעים תחת אוגדה 36, במהלכים רחבים ותחבולניים שראו את רכס הבופור כיעד מרכזי. טיהרנו את הליטני, הרגנו אויב, השמדנו תשתיות ועשינו את אותו הדבר גם במרחב הסלוקי, כדי להכין את התנאים לחצייה המסיבית של החטיבות הלאה לרכס".

כשהגיעו לוחמי היחידה לקצה הצפוני של הבופור - בתור הכוח הקדמי ביותר של פיקוד הצפון באותה עת - הם נתקלו בתוואי תת־קרקעי מאויש שטרם טופל. "תוך ימים ספורים, בשילוב של כמה גורמים והרבה מאוד יצירתיות, תחבולה ותעוזה של הלוחמים, השמדנו את המחבלים, השגנו שליטה מבצעית, התחברנו לתוואי והבנו את גודל העניין", הוא מספר.

מהבופור כבר נשאו לוחמי היחידה את עיניהם צפונה, לעבר עלי טאהר. "היה לי ברור מה המשמעות של רכס עלי טאהר במרחב הזה - לא רק משמעות תפקודית, אלא משמעות סמלית. זה מרחב שנמצא במטרופולין הכי גדול וחשוב בדרום לבנון - מרחב נבטיה, השולט על הרמה ועל כל מרחב ריחן־סוג'וד. זה אזור משמעותי מאוד בשל התשתיות האיכותיות שהיו בו: מבוצרות וחפורות היטב, עם חללי פיקוד ושליטה, חדרי רפואה והמון אמל"ח שהשפיע על כוחותינו ועל יישובי הצפון".

"כולם הבינו את גודל השעה"

המהלך להכרעת הרכס החל בדחיפה נחושה מהשטח. "זה אירוע שהתחלנו מדחיפה גדולה מלמטה למעלה, וזה משהו שהרבה פחות יודעים", חושף סגן־אלוף מ', "רתמנו את כולם, כמובן בפיקוד חטיבת הקומנדו ואוגדה 36, אבל התעקשנו שלאור אילוצים שהיו במרחב, נכון ללכת קדימה בכוחות קטנים. התחלנו את כל המהלך בפשיטה חשאית בכוחות קטנים, תוך שימוש בתחבולה מורכבת מול כל מערכי הניטור של האויב. נכנסנו לכפר תבנית בלילה תחת אש רחבת היקף, ברדיוס של 20-30 קילומטרים שהקיף אותנו, כשהאויב מפעיל עשרות רחפני נפץ. האויב הבין שקורה משהו, אבל הוא לא ידע לשים את היד על הנקודה שבה נלחמנו".

במשך כמה ימים נטמעו הלוחמים בשטח בצוותים קטנים. "מכאן ואילך המערכה על הרכס נפתחה באופן רשמי," מציין סגן־אלוף מ', "וסיימנו אותה ערב ראש השנה, אחרי כארבעה חודשים של כיבוש, טיהור והשמדה של התוואים המשמעותיים הללו".

למעשה, כל הפעילות התרחשה במקביל להפסקת האש הרשמית. כיצד התמודדתם עם המורכבות הזאת, והאם השיח המדיני נכנס לסל השיקולים בניהול הקרב?

"המרחב מבחינתנו היה מרחב לחימה לכל דבר. אישרנו את התוכניות בכל הדרגים ועם כל השותפים - בהובלת חטיבת הקומנדו ואוגדה 36, דרך פיקוד הצפון ועד הרמטכ"ל והדרג המדיני. אני אומר כמפקד יחידה באופן חד־משמעי: כל פעולה וכל נטרול איום התבצעו ללא שום מגבלה, מתוך סנכרון והבנה ברורה של כל שרשרת הפיקוד: המשימה שלנו הייתה להגיע להשמדה ודאית של תשתיות הטרור ושל כלל המחבלים במרחב הביטחוני".

כיצד ההצלחה בעלי טאהר משפיעה על המערכה הרחבה יותר מול חיזבאללה?

"בעבר לחמתי מול חיזבאללה כמפקד גדוד בצנחנים במבצע 'חיצי צפון'. זו הייתה הפעם הראשונה שבה האויב ניסה בכל כוחו שלא לוותר על תא שטח. הוא הבין היטב את המשמעות הטקטית והאסטרטגית של הרכס, ובוודאי את משקלו הסמלי. מבחינת חיזבאללה, זה היה קרב חייו. האויב לא הערין נכונה את עוצמת הנחישות שפגש במערכת הצה"לית, ובפרט ביחידות הקומנדו ובאגוז. אני חוזר ואומר ללוחמים שלי שהמעשים מדברים בעד עצמם.

"נלחמנו בכל החזיתות, ובחלקן אף כמה פעמים, אך ישנם רגעים מיוחדים במלחמה שבהם התוצאות בשטח מההדהדות בעוצמה שאינה דורשת מילים נוספות. כשהאויב יביט מנגד אל המרחב הזה ויגלה את ארגז החול שנותר שם, הוא יבין שהוא אינו חסין בשום נקודה. נמשיך להגיע לכל מקום במלאכת הטיהור וההשמדה, כדי להבטיח את ביטחון אזרחי ישראל".

מה אתה אומר לחיילים שלך לפני ואחרי כיבוש עלי טאהר?

"את הלמידה המשמעותית ביותר ואת תעצומות הנפש אני שואב מהלוחמים שלי יום יום", הוא משתף, "כשאתה שוהה איתם במארב ממושך, כתף אל כתף, ב־45 מעלות חום ובמגבלת תספוקת חמורה, וגם כשדברים לא מתנהלים כמתוכנן - אתה שומע מכל דרג, מהלוחם ועד המפקד הבכיר: 'מכאן אנחנו לא נסוגים, נרדוף את האויב ונכריע אותו'. הם מביאים לשטח יצירתיות, אורך רוח ותחושת שליחות יוצאת דופן שמאפיינת את היחידה".

עם זאת מציין סגן־אלוף מ' כי עמוד השדרה הערכי הזה צומח מהבית ומהמשפחות בעורף, שסופגות חודשים ארוכים של דאגה וחרדה וממשיכות לדחוף קדימה. "כולם הבינו את גודל השעה ואת ההזדמנות ההיסטורית לעצב את מציאות הביטחון לשנים קדימה, כדי שתושבי הצפון יוכלו לחגוג את חגי תשרי בביטחון מלא. תחושת הדחיפות הזאת הניעה אותנו, ואני גאה בכך שהשלמנו את השמדת המתחם והעברנו מסר ברור: יחידת אגוז תתייצב ראשונה, בנחישות מלאה, בכל מקום שבו נידרש להגן על עם ישראל".

"הלוחמים ראו את הפחד ואת תנועות הגוף של האויב, וסימנו את האירועים הללו בהשמדה מוחלטת תוך שניות. זה הגיע מטווחים של ארבעה-חמישה מטרים עד 10-12 מטרים – שחזרו על עצמם מספר רב של פעמים. ברגע שזה קרה, הם הבינו שזה נגמר"

חופשת סוכות מושלמת לכל המשפחה
במלון שטרקמן ארנה בנהריה!

חוגגים את ימי החול המועד באווירה בוטיקית, פסטורלית
ומפנקת, ונהנים ממבצע חגיגי מיוחד לחג הסוכות:

מחיר לזוג ללילה: 1,190 ש"ח
ילד (גילאי 2-12): 299 ש"ח בלבד

הטבה מיוחדת למזמינים:
כניסה לילדים לפארק אקסטרים בעכו!

כשרות רבנות | סוכה כהלכתה | אווירה חמה ומשפחתית |
מיקום מעולה במרחק הליכה קצר מהים והטיילת

* אירוח על בסיס לינה וארוחת בוקר

לפרטים והזמנות: 04-9922832

אטרקציה חינם מתנה בהזמנת מינימום 2 לילות. במהלך החודש למבצע מוגבלת. כל"ח

צילום: luca carliano רויטרס

◄ קופת שרצים כבדה של סרטים משמיצים ופעילות אנטי־ישראלית. יובל אברהם ורחל שור בפסטיבל ונציה

מהרסייך ומחריבייך

הסרט 'נז"א' עורר תגובות סוערות בארץ ובעולם, בדיוק כמו שרצו פעילי השמאל הקיצוני הישראלים שערכו אותו◄ בצה"ל ובימין גינו, במפלגת 'הדמוקרטים' תמכו, הרמטכ"ל לשעבר איזנקוט הסתפק בתגובה פושרת◄ "חייבים להגיב", אומר ד"ר דוד צנגן, הרופא הצבאי שהוביל מאבק הסברה בין־לאומי לאחר מבצע 'חומת מגן', "כשלא הייתה לנו מדינה נרצחנו בגלל עלילות דם ולא יכולנו להגן על עצמנו. מי שלא פועל נגד סרט כזה כיום, דומה לצבא שלא מגיב לירי טילים"

יוסף ארנפלד

המלחמה ברצועת עזה נמשכת כבר קרוב לשלוש שנים במחיר ישראלי כבד, אך יש מי שבחר להפנות עורף לעמו ולמולדתו ולהוציא דיבתם רעה. זכייתו של הסרט 'נז"א' (נזק אגבי) בפרס השופטים המיוחד בפסטיבל הסרטים ה־84 בוונציה, עוררה סערה רבתי בארץ ובעולם. הסרט, המתבסס על עדויות וראיונות עם כ־24 חיילים וקציני מודיעין ישראלים ששירתו במהלך הלחימה, לצד חומרים מצולמים והקלטות, מתיימר לתעד כיצד המערכת מחשבת, מתמחרת ומאשרת מראש פגיעה באזרחים בלתי מעורבים (ילדים, נשים, שכנים) כתופעת לוואי של חיסול יעד צבאי, ולמעשה קובע כי הייתה מדיניות של 'הרג מכוון' בפעילות צה"ל ברצועת עזה.

בניגוד לעלילות דם תוצרת חוץ, הפעם למרבה הצער מדובר בתוצרת כחול־לבן. מאחורי הסרט עומדים יובל אברהם ורחל שור (יוצרי הסרט 'אין ארץ אחרת'), בשיתוף הפקה בריטית. יובל אברהם הוא עיתונאי חוקר המרבה לכתוב למגזינים שונים ובהם 'שיחה מקומית' - מגזין שמאל רדיקלי ישראלי, מגזין +972', בעל אופי שמאל רדיקלי אף הוא, והעיתון הבריטי 'The Guardian'. לרחל שור יש פחות רקע עיתונאי, אך השניים היו שותפים ביצירת קולקטיב קולנועי עם פעילים פלשתינים - כמו באסל עדרא וחמדאן בלאל, המוגדרים 'פעילי זכויות אדם פלשתינים', ושנעצרו לפני כשנה בגין תקיפת כוחות צה"ל.

שר התרבות והספורט מיקי זוהר תקף בחריפות את זכיית הסרט 'נז"א' בפסטיבל ונציה, כינה אותו "סרט נבזי" וטען כי "השנאה העצמית היוקדת של היוצרים, שמוכנים לפגוע במולדתם כדי לקבל מחיאות כפיים מהאנטישמים בעולם, בלתי נתפסת ומהווה בגידה במדינה". זוהר אף הצהיר כי "אפעל מיידית לשלול את האזרחות הישראלית של היוצרים השפלים הללו בגין בגידה במדינה", אף שלא קידם רפורמה כזו בכהונתו, ואף ששלילת האזרחות אינה נמצאת תחת תחום אחריותו כשר התרבות. סמכות זו שמורה חוקית לשר הפנים בלבד, וטעונה אישור של היועץ המשפטי לממשלה ושל בית המשפט.

בעוד הסרט 'נז"א' מציג טענות קשות נגד פעילות צה"ל בעזה, ברשימת 'הדמוקרטים' הפנו חלק ניכר מהביקורת דווקא אל השיח הישראלי שהתעורר נגדו: גבי לסקי קראה להגן על האפשרות להעלות שאלות מוסריות בשעת מלחמה וכתבה כי "השיח האלים נגד היוצרים חייב להיפסק", תוך שהיא מדגישה שמהות הדמוקרטיה היא הצבת גבולות, שכן "הכי קל להצדיק פגיעה בזכויות אדם בזמן מלחמה".

בד בבד, משה רדמן טען כי "האווירה הציבורית, התקשורת המתקרנפת, היעדר החינוך לזכויות אדם, המנהיגות הבזויה, האופוזיציה החלשה, כל אלו הם נסיבות קלאסיות לבלבול ואובדן דרך", והוסיף כי "טוב שיש שיח, טוב שיש ביקורת" מול "הפופוליסטים הפשיסטים". עם זאת הודה: "לא יודע אם הסרט באמת הוגן ונאמן למקור". בהמשך מחקה לסקי את הפוסט, ככל הנראה בלחץ הנהלת קמפיין מפלגת העבודה, אך מטעמה נמסר כי לא הופעל עליה לחץ והפוסט יעלה בקרוב שוב לאוויר.

"זה מה שיש לי לומר לכם על עלילת הדם נגד החיילים הגיבורים שלנו", אמר ראש הממשלה בנימין נתניהו, "זה מתחיל ביאיר גולן שאומר שאנחנו רוצחים תינוקות, זה ממשיך בפצ"רית שמדליפה סרטונים ערוכים משדה תימן, וזה מגיע ליוצרי קולנוע ישראלים

צילום: צילום מסך

רועי קונקול, לוחם מילואים ומתמודד במפלגת 'כחול לבן':
"המחשבה שאתה יכול להופיע בטלוויזיה או בסרט תחת טשטוש ובעילום שם, ולספר דברים שאתה חושב שאתה מבין במלחמה מזה שצפית באיזה מסך תחת פלורסנט, זאת הזיה. לחבר'ה האלה אין שום מושג מה באמת קורה במלחמה, ובטח אין להם מושג מה קורה בעזה, שדה הקרב המורכב והקשה בעולם"

החיילים מסכנים את עצמם, ואז חוטפים עלילת דם מכוערת. חיילי צה"ל ברצועת עזה

צילום: יוסי זמיר, דובר צה"ל

שמפיצים שקרים בוונציה נגד לוחמי צה"ל. כשזה בא מתוכנו - זה בלתי נסבל. גדי איזנקוט, תעיף את הבחור הזה מהרשימה שלך, תבטל את הסכם העודפים איתו", הוא הוסיף. בדבריו כיוון נתניהו לאלירן אליה ממפלגת 'ישר!' של גדי איזנקוט, ששימש בעבר יושב ראש איגוד הבמאיות והבמאים בישראל שיצא במכתב תמיכה ביוצרי הסרט, וכן ליאיר גולן שחתום עם המפלגה על הסכם עודפים.

"נרטיבים של שונאי ישראל"

בעקבות הסערה ערך השבוע (שני) הרמטכ"ל, רב־אלוף אייל זמיר, התייעצות בנושא הסרט 'נז"א', בהשתתפות סגן הרמטכ"ל האלוף תמיר ידעי, ראש אגף המבצעים האלוף איציק כהן, הפרקליט הצבאי הראשי האלוף איתי אופיר, מפקד חיל האוויר האלוף עומר טישלר, מפקד 8200 תת־אלוף א', דובר צה"ל תת־אלוף אפי דפרין ומפקדים נוספים. הרמטכ"ל עמד על כך שמדובר בניסיון מכוון לפגוע ישירות בלגיטימיות של צה"ל ושל מדינת ישראל.

עוד הוסיף זמיר שצה"ל פועל בהתאם לדין הבין־לאומי, לרוח צה"ל ולערכיו, ומוביל במאמץ לצמצום הפגיעה בבלתי מעורבים, תוך יחס נמוך מאוד של פגיעה בבלתי מעורבים לעומת פגיעה במחבלים, בהשוואה לצבאות העולם. "על פי הפרסומים העולים עד כה, זהו אינו סרט ביקורת על צה"ל ואינו ניסיון לברר את האמת. הוא מבוסס על עלילות דם, עיוות מכוון של המציאות והאשמות שקריות וחמורות נגד חיילי צה"ל ומפקדיו. זהו מהלך נגד מדינת ישראל, לא רק נגד צה"ל. הוא מאמץ נרטיבים של שונאי ישראל, מכפיש את חיילינו ומפקדינו ומבקש להציג את צה"ל כמי שפועל במכוון שלא כדין", אמר זמיר.

"זהו ניסיון מסוכן לשלול מאיתנו את הלגיטימציה להגן על עצמנו מול הגרועים שבאויבינו - ובתוך כך לסכן באופן ממשי את חיילי צה"ל ומפקדיו. אנחנו לא נאפשר להפוך את חיילי צה"ל למטרה באמצעות שקרים ועלילות דם", הוסיף זמיר, "מול ניסיון כזה צריך לפעול בנחישות, בכל הכלים העומדים לרשותנו - משפטיים, פיקודיים והסברתיים".

בסיום הדיון הנחה הרמטכ"ל לנקוט שורת צעדים: הקמת צוות רב־ארגוני ורב־תחומי, בהובלת ראש אגף התכנון, לגיבוש דרכי פעולה וכלים להתמודדות עם טענות שקריות כלפי צה"ל וחייליו, בשיתוף מומחים מישראל ומהעולם. הרמטכ"ל הנחה את הפצ"ר לבחון ולקדם את הפעולות המשפטיות האפשריות ביחס לסרט ולמעורבים בו, בין היתר בשל הפצת טענות שקריות נגד חיילי צה"ל, ובשל השלכותיהן האפשריות על ביטחונם האישי ועל ביטחון המדינה.

למעשה, במתן עדויות של חיילי מודיעין וחיל האוויר על פקודות ושיטות עבודה מסווגות ללא אישור הצנזורה הצבאית יש משום עבירה על פקודות הצבא ועל חוקי אבטחת מידע. ואולם מכיוון שכל המרואיינים בסרט הופיעו באופן אנונימי - בפנים מטושטשות ובקול מעוות - צה"ל וגורמי האכיפה עדיין לא הצליחו לאמת את זהותם או לפתוח נגדם בהליכים פליליים פרטניים.

לפי דיווחו של העיתונאי יוסי יהושע, צה"ל פתח בחקירה בשיתוף השב"כ בנוגע להדלפת חומרים מסווגים ולזהות המרואיינים, בעקבות חשש שנחשף מידע שאסור בפרסום וכי חלק מהמעורבים הם משרתים פעילים או אנשי מילואים. החקירה מתמקדת ביחידה 8200 ובוחנת צעדים נגד משרתים שנחשפו, והיא החלה לאחר שנציגת התרבות בשגרירות ברומא צפתה בסרט בפסטיבל ונציה והעבירה דוח. זאת בעוד שבישראל לא הצליחו להשיג עותק מלא, ניסיונות למנוע את ההקרנה נכשלו, ודובר צה"ל פנה ליוצרים בבקשה לקבל עותק כדי להתייחס לטענות.

פגיעה בביטחון המדינה

"אין לי שום כוונה לצפות בסרט", מבהיר רועי קונקול, מועמד לכנסת מטעם מפלגת 'כחול לבן' ומשרת מילואים פעיל. בשיחה עם 'בשבע' הוא יוצא בהתקפה חזיתית נגד הטענות המועלות ב'נז"א', ומבקש לקעקע את עצם אמינות הסרט עוד לפני הדיון הערכי. "הדבר הראשון שצריך להבין זה שמדובר בערמה של שקרים. כל הרעיון שהסרט מציג - תהליך אישור המטרות וההפצצות בצה"ל - פשוט לא עובד ככה".

קונקול מייחד חלק ניכר מביקורתו לשיטת הפעולה של היוצרים, שהתבססו על עדויות של חיילי מודיעין לשעבר המופיעים בפנים מטושטשות ובקול מוסווה. מבחינתו, האנונימיות והמרחק משדה הקרב האמיתי שומטים את הקרקע תחת העדויות. "המחשבה שאתה יכול להופיע בטלוויזיה או בסרט תחת טשטוש ובעילום שם, ולספר דברים שאתה חושב שאתה מבין במלחמה מזה שצפית באיזה מסך תחת פלורסנט, זאת הזיה", הוא קובע, "לחבר'ה האלה אין שום מושג מה באמת קורה במלחמה, ובטח אין להם מושג מה קורה בעזה, שדה הקרב המורכב והקשה בעולם. ועוד לעשות את זה כשאתה תחת מעטה חשאיות בשיא הפחדנות - זה בוודאי מוסיף מאוד לחוסר האמינות של העניין".

כמילואימניק, קונקול מדגיש בדבריו את חשיבות ההגנה על שמו של צה"ל מול נרטיב פשעי המלחמה המופץ בעולם, ומזכיר כי היותו של הצבא מוסרי היא עובדה שנבדקה גם על ידי גורמים בין־לאומיים. "במלחמה הזאת, ובכלל, צה"ל עושה מאמצים אדירים כדי לא לפגוע בחפים מפשע, יותר מכל צבא אחר בעולם, וגם מצליח לעשות את זה. בדקו את זה צבאות ומחקרים מכל העולם, והגיעו למסקנות שההישגים והביצועים של הצבא הישראלי הם הכי טובים בעולם, בפער אדיר. אז להגיד שאנחנו מבצעים רצח עם או פשעי מלחמה בעזה בכוונה? הדבר היחיד שצריך לעשות עכשיו זה שהצבא והמשטרה יזמנו את האנשים האלה לחקירה על פגיעה בביטחון השדה ובביטחון המדינה, לא פחות".

חיצי הביקורת של קונקול אינם מופנים רק ליוצרים בחו"ל, אלא גם פנימה, אל עבר שותפים פוליטיים בגוש האופוזיציה - כמו גורמים ב'דמוקרטים' שבחרו להתמקד בזכות להעלות שאלות מוסריות במקום להוקיע את הסרט. "אני לא אחראי לבלבול הערכי העמוק שיש לאנשים אחרים", הוא מדגיש, ומצטרף לקו התקיף שהוביל יושב ראש מפלגתו בני גנץ, "עמדת 'כחול לבן' ברורה: מדובר בערמה של שקרים, הצבא שלנו הוא הצבא הכי מוסרי בעולם. אף אחד לא יטיף לנו מוסר - בטח לא שני יוצרי סרט שברור מה האג'נדה שלהם. אם יש מישהו במערכת הפוליטית שמזדהה עם המסר של הסרט הזה, או מסכים ותומך בו, אני מאוד אשמח אם הוא לא יהיה נבחר ציבור במדינת ישראל".

כיצד נלחמים במגמה ומונעים נזק הסברתי דומה בעתיד?

"התשובה האמיתית היא שאי אפשר למנוע את זה", הוא מודה, "בסוף אנחנו מדינה דמוקרטית, ויש לנו חופש ביטוי, וכל אחד יכול להגיד ולעשות מה שהוא רוצה. אני מאוד לא בעד למנוע מאנשים לדבר ולהגיד את אשר על ליבם - זאת המהות של מדינה דמוקרטית. אבל מי שבוחר לעשות את זה, צריך להיות מוכן לשלם את המחיר. אחרי שאמרת את מה שיש על ליבך, תתכונן לתגובה המתאימה".

כספי ציבור שמחולקים למקורבים

זווית נוספת מציג חבר הכנסת עמית הלוי (הליכוד), לשעבר ראש מטה שרת התרבות. הלוי מזהה ביצירה לא רק פגיעה הסברתית או דיבה נגד חיילי צה"ל, אלא עיוות ערכי עמוק שהשתלט על המערכת. "הסרט, לא רק שהוא מוציא את דיבת חיילי צה"ל - הוא מייצג היפוך ערכים והיפוך מושגים, וקורא לרשע צדק ולצדק רשע", הוא אומר.

לדבריו, עולם המושגים המתואר בסרט בצדקנות ובטהרנות בדיוק הפוך מהמציאות המבצעית בשטח, והמגבלות המשפטיות הן שגבו מחיר כבד מלוחמי צה"ל. "כל הליך ההפללה והדין הבין־לאומי גרם לעיוותים הפוכים", מסביר הלוי, "צורת הקרב היחידה שהייתה רלוונטית במערכה הזאת היא כזו שלא תסכן חיילים בתוך התופת העזתית. בסוף כ־800 חיילים נהרגו, מתוכם מאות לוחמים מאז התמרון - וכל זה בגלל מגבלות משפטיות. הנהלים המשפטיים לגרימת נזק אגבי התעלמו מאופי האויב שמולנו: הם עיכבו תקיפות, אפשרו למחבלים להתחמק, ובסופו של דבר סירסו את היכולת המבצעית והביאו לפגיעה בלוחמינו. היפוך המושגים הזה שירת ברוב המקרים אי־הבנה ביטחונית, אי־הבנה משפטית ואי־הבנה מוסרית".

איך המדינה מאפשרת שוב ושוב ליצור ולממן סרטים שמכפישים את

צילום: חיים גולדברג, פלאש 90

חבר הכנסת עמית הלוי, הליכוד: "כ־800 חיילים נהרגו, מתוכם מאות לוחמים מאז התמרון – וכל זה בגלל מגבלות משפטיות. הנהלים המשפטיים לגרימת נזק אגבי התעלמו מאופי האויב שמולנו: הם עיכבו תקיפות, אפשרו למחבלים להתחמק, ובסופו של דבר סירסו את היכולת המבצעית והביאו לפגיעה בלוחמינו. היפוך המושגים הזה שירת ברוב המקרים אי־הבנה ביטחונית, אי־הבנה משפטית ואי־הבנה מוסרית"

צילום: פלאש 90

◄ "המאבק בג'נין הוא אחד היחידים שבהם ניצחנו את עלילת הדם". הסרט 'ג'נין ג'נין'

חיילי צה"ל?

"עוד בתקופתי במשרד התרבות ב־2017-2018 קידמתי שני תהליכים חשובים, שלצערי לא הושלמו. הדבר הראשון שצריך לעשות הוא לפרק את השליטה של מנהלי קרנות הקולנוע. רוב תקציב הקולנוע מחולק על ידי קרנות גדולות, שם יש שליטה מוחלטת למנהלי הקרנות והמנהלים האומנותיים - אנחנו מדברים על שניים או שלושה אנשים בלבד שמנהלים עשרות מיליוני שקלים בכל קרן, כמו קרן הקולנוע הישראלית או קרן רבינוביץ'. בתחקיר שערכנו בזמנו התברר שהכספים חולקו לחברים הכי קרובים בתוך מיליה ששירת נרטיבים אנטי־ישראליים. חייבים להעביר את השליטה לידי לקטורים שמתחרים בצורה ציבורית רחבה, או לאמץ מודל שבו התמיכה בסרט היא נגזרת ישירה מתוך כמות הצפיות של הציבור הישראלי".

המרכיב השני שמציב הלוי כמשימה דחופה הוא התניית המימון הציבורי באי־תמיכה בטרור ובשלילת עמדות אנטישמיות ואנטי־ישראליות חריפות. הלוי מצביא על החוק שחוקק בקדנציה הזאת בתחום החינוך, המאפשר לשר החינוך לשלול תקציבים בהחלטה מינהלית מיידית ממוסדות שתומכים בטרור. "הסעיפים הקיימים היום בחוק יסודות התקציב, כמו חוק הנכבה, הם לא יעילים, מלווים בחוות דעת מעכבות ולא קרו מעולם - מעולם לא נשלל תקציב בפועל מסרטים שפגעו בחיילי צה"ל. זה מחייב שינוי פרדיגמטי וחוקי בצורה מהירה, בדומה לחוק שהעברתי בחינוך".

בתגובה לביקורת על העובדה שהדברים לא תוקנו בארבע השנים האחרונות למרות ממשלת ימין ושר תרבות מכהן, משיב הלוי כי בקדנציה הזאת עסק בעיקר בנושאי חוץ, ביטחון וחינוך. "זאת בהחלט משימה לקדנציה הבאה. כשהליכוד בשלטון, המאבק הוא תמיד פנים ואחור - גם באויבים מבחוץ וגם בגורמים בלתי נבחרים מבית. מניסיון אישי, על כל ניסיון שנעשה בוועדות, תמיד פקידים, מפקדים ויועצים משפטיים מתנגדים ומפעילים את כל הכלים נגד זה. המטרה שלנו היא לשנות את הליך המימון שנתון כיום למרותם של אנשים מעטים שרק הוכיחו את פעילותם האנטי־ישראלית, ולחוקק חוק שיקבע בצורה ברורה שמי שפועל נגד המדינה לא יקבל מימון מהמדינה. זו משימה שאנחנו חייבים להשלים".

"לנצח בשדה התודעה"

מי שכבר ניהל מאבק ממושך ומוצלח נגד סרט המכפיש את חיילי צה"ל הוא פרופ' דוד צנגן, מנהל היחידה לאנדוקרינולוגיה ילדים וסוכרת נעורים בהדסה. פרופ' צנגן שירת כרופא חטיבת המילואים שלחמה במחנה הפליטים ג'נין במבצע 'חומת מגן', והוביל את המאבק הציבורי והמשפטי נגד הסרט 'ג'נין ג'נין' של מוחמד בכרי. מתוך ניסיונו, צנגן רואה בסרט 'נז"א' התקפה ביטחונית לכל דבר וענייו.

"סרט כזה הוא ירייה, הפגזה וטילים בליסטיים של עשרה טון על מדינת ישראל", מזהיר פרופ' צנגן בשיחה עם 'בשבע', "ברגע שעושים דבר כזה, צריך להבין שזאת מלחמה כמו התקפת טילים, וחייבים להגיב. אם אתה לא נלחם נגד זה, זה כמו שמדינת ישראל הייתה נותנת לאיראן לשלוח מאה טילים בליסטיים, להרוס בניינים ולא לעשות שום דבר. זו מלחמה על הקיום שלנו - כי המטרה שלה היא לגרום לנידוי, לפגיעה במדינה ואף להסתה שמביאה לפיגועים. לאורך כל הדורות, כשלא הייתה לנו מדינה, נרצחנו בגלל עלילות דם ולא יכולנו להגן על עצמנו. מי שלא פועל נגד סרט כזה כיום, דומה לצבא שלא מגיב לירי טילים. התגובה חייבת להיות מיידית וחדה".

כשניגשים לשאלת אופן התגובה, פרופ' צנגן מציע מודל מבצעי שנבחן בהצלחה במאבק שניהל נגד 'ג'נין ג'נין' - הזמת השקרים באמצעות עובדות מוצקות וחד־משמעיות. "המאבק בג'נין הוא אחד היחידים שבהם ניצחנו את עלילת הדם בהרבה מאוד מישורים וכלי תקשורת במערב, והסרט התקבל שם כשקר", הוא משחזר. "זה קרה בזכות התמקדות בעובדות: פרסמתי אז את המאמר 'שבעה שקרים על ג'נין', שבו התעסקנו בהזמת העובדות שהופיעו בסרט שחור על גבי לבן. אם בסרט טענו שהרסנו את בית החולים בג'נין, הראינו שכל המבנים שלו עומדים שלמים. זה לא נרטיב או שאלת השקפה - בית החולים פשוט לא הרוס. כשבכרי הציג זקן שטען שירו לו ביד וברגל, הוצאנו את סיכום המחלה שלו והוכחנו שלא היה שם שום פצע ירי".

לדבריו, זו הנוסחה המנצחת שחייבים ליישם גם מול הסרט 'נז"א'. "ברגע שאתה מציג עובדות חותכות מול חמישה או שישה שקרים מרכזיים, אתה פורם את האמינות של הסרט כולו. כך צריך לעשות גם כאן: לקחת את המרואיינים או המדליפים שהופיעו בסרט, להביא את הנתונים ולהראות, למשל, שהם בכלל לא היו בלחימה או שהטענות שלהם שקריות. מול עלילת דם מנצחים רק בעובדות".

בשונה מאירועים פיזיים כמו מבנים שנותרו על תילם, קשה יותר להזים עדויות של מרואיינים אנונימיים הפועלים בתוך מערכות מודיעין.

"גם בסרט 'ג'נין ג'נין' היו אמירות כלליות מחרידות, ומה שבחרתי לעשות הוא לא להתעסק בהן - אלא דווקא בעובדות", הוא מסביר, "ברגע שאתה מערער על עובדות, אתה גומר את הלגיטימיות של הנרטיב כולו, כי הרסת את הבסיס העובדתי. זה כבר לא סרט דוקומנטרי - זה שקר שנבנה כדי ליצור נרטיב. רק אחרי שיש בידיך הזמה עובדתית, אתה יכול לפנות לפסטיבלים ולשאול: 'איך אתם נותנים פרס לסרט שבונה נרטיב על בסיס שקר?'".

פרופ' צנגן מבהיר כי גם העובדה שהיוצרים והמרואיינים הם ישראלים אינה צריכה לרפות את ידי המערכת, ומציע לנקוט צעדים אקטיביים של קעקוע האמינות לצד חשיפת זהותם. "חייל ישראלי שאמר משהו שקרי - אפשר לקעקע אותו בצורה הכי ברורה. אתה מראה שהאדם הזה בכלל לא היה בלחימה, או שבכלל לא שירת ביחידה מסווגת. צריך לחשוף את השם שלו, למען יראו וייראו. עצם החשיפה שלו, כמי שאמר דברים שלא היו ולא נבראו במסווה של עדויות מודיעין, מראה לכל העולם את הבלוף. לא צריך לעשות את זה לכולם - די לקחת שלוש או ארבע דוגמאות בולטות. דוגמאות כאלה חשובות פי אלף מהאמירות הכלליות של דובר צה"ל. במאבק נגד עלילת הדם אנחנו חייבים לחפש את הבסיס העובדתי לכאורה שמנסים להציג, ולהוכיח שהוא פשוט לא קיים".

נקודה מרכזית נוספת שמציג פרופ' צנגן נוגעת לזהות הדוברים במאבק ההסברתי. לדבריו, הסתמכות בלעדית על הודעות רשמיות של דובר צה"ל מחוללת נזק תודעתי מול העולם. "כשדובר צה"ל כסמכות רשמית מגיב לאנשים פרטיים, הצבא נתפס בתור האריה שדורך על הנמלה המסכנה המבטאת את רגשותיה. זו טעות. כל מג"ד, מח"ט ומ"פ חייב להבין שחלק מהקרב שלו הוא לא רק לנצח בשדה הקרב, אלא לנצח בשדה התודעה. אם קצין או חייל ראה בשטח דברים שהיו לפי כל אמות המידה המוסריות, הוא צריך להתגייס ולהזים את השקר בקולו. דובר צה"ל יכול להיות כלי עזר, אבל מי שצריכים להציג את האמת הם האנשים שהיו שם בגופם ומדברים מתוך השטח".

ישנו חשש לא מבוטל כי חשיפת מפקדים ולוחמים בשמם תחשוף אותם לתביעות בבית הדין הבין־לאומי בהאג.

"האמירה של אנשים שהיו במקום הייתה הכוח שלנו גם במאבק בסרט 'ג'נין ג'נין'. החיילים שהיו בלחימה התייצבו מול השקרים, אמרו את האמת שלהם ונתנו אלטרנטיבה למתרחש. חייבים להציב חיילים ומפקדים שהיו בחפ"ק, שיגידו בקולם: 'אני נתתי את הפקודה כך וכך, כי בתאריך זה וזה קרה אירוע מסוים'. ברגע שדובר צה"ל הוא שמנתח את דברי החיילים, הוא נתפס כפחות אמין מאשר האיש ששהה בשטח. מפקדים צריכים לדבר מגרונם".

כמו כן מזהיר פרופ' צנגן מפני גישת הוויתור והאדישות הגורסת כי "ממילא יחשבו עלינו את הרע ביותר", וממפה את מפת התודעה העולמית במאבק ההסברתי. "יש עשרה עד 20 אחוזים בעולם ששבויים בנרטיב אנטישמי ושונא ישראל, ושום דבר שנגיד לא ישנה את דעתם. מנגד, יש אולי עשרה אחוזים שתומכים בנו ומבינים שמדובר בתעמולה. אבל באמצע נמצאים יותר מ־50 אחוזים מהציבור העולמי ששומעים כרגע רק נרטיב אחד. אם לא נבנה מולם את הנרטיב האמיתי שלנו, אנחנו פשוט נאבד אותם ונפסיד במערכה".

צילום: פלאש 90

ד"ר דוד צנגן, מוביל המאבק נגד הסרט 'ג'נין ג'נין': "כל מג"ד, מח"ט ומ"פ חייב להבין שחלק מהקרב שלו הוא לנצח בשדה התודעה. אם קצין או חייל ראה בשטח דברים שהיו לפי כל אמות המידה המוסריות, הוא צריך להתגייס ולהזים את השקר בקולו. דובר צה"ל יכול להיות כלי עזר, אבל מי שצריכים להציג את האמת הם האנשים שהיו שם"

מהרו להירשם לשנת הלימודים תשפ"ז

הנדסה לומדים בבראודה וגרים בכפר הסטודנטים של בני עקיבא בכרמיאל

בואו ללמוד מקצוע מוביל ולהשיג קריירה עם חיי קהילה תוססים, כפר סטודנטים ונוף פסטורלי.
זה הזמן לחזק את ההתיישבות!

UP

תחשבו רחוק. תחשבו גליל.

תואר ראשון B.Sc.
- הנדסה אזרחית*
- הנדסת ביוטכנולוגיה
- הנדסת חשמל ואלקטרוניקה
- הנדסת מכונות
- הנדסת מערכות מידע
- הנדסת תוכנה
- הנדסת תעשייה וניהול
- מדעי המחשב*
- מתמטיקה שימושית

תואר ראשון B.Sc. דו-חוגי
- דו-חוגי במתמטיקה שימושית והנדסת חשמל ואלקטרוניקה
- דו חוגי בהנדסת מכונות והנדסת חשמל ואלקטרוניקה

תואר שני M.Sc.
- ביוטכנולוגיה
- הנדסת מערכות
- הנדסת תוכנה
- הנדסת תעשייה וניהול

לימודי הוראה למהנדסים והנדסאים

מעטפת נרחבת לחיילים משוחררים ומשרתי המילואים

מגוון אפיקי הרשמה ללא פסיכומטרי.
* התוכנית נפתחה בהיתר המועצה להשכלה גבוהה, הענקת התואר מותנית באישורה

לפרטים נוספים!
*9099

ירושלים
ירושלים, אין כמוה בעולם

60
ירושלים

מוזמנים לשמחה!

משרדי העירייה יהיו סגורים בחול המועד סוכות

מיום שישי, י"ד תשרי תשפ"ז 25.9.26
ועד יום שישי, כ"א תשרי תשפ"ז 2.10.26

שירותי התברואה, אכיפה ושיטור, גננות והשירות הווטרינרי – טיפול בהסגר, כלבת ושחרורים, יפעלו כרגיל.

פינוי ענפי סכך

עיריית ירושלים תטפל בפינוי ענפי הסכך החל מיום ראשון, כ"ג תשרי תשפ"ז 4.10.26
ועד ליום שלישי, כ"ה תשרי תשפ"ז 6.10.26

נבקשכם לרכז את ענפי הסכך במועדים שנקבעו בנפרד מהאשפה.

יחד נשמור על השכונה נקייה!

(אדר חמסקי & זרשבסקי) GREY

ירושלמים, חג שמח!

בשבע היינך כאן

'בשבע' השבוע - 25 שנה

עריכה: חגית רוזנבאום

הבית שלנו

הכרעת בית המשפט המורה להשיב את הבעלות על בית השלום בחברון לידיים יהודיות, היא ניצחון משפטי ומוסרי ■ בחברון דורשים מהממשלה ליישם את החלטת בית המשפט, ותוקפים את הפרקליטות על התנהלותה המגמתית בפרשה

| שלמה פיוטרקובסקי, עמ' 42

אחרי עשור של מאבק סיזיפי, הורה בית המשפט להשיב את בית השלום בחברון לידי הרוכשים היהודים. ההישג הזה הוליד עוד שורת בתים שנרכשו בעיר וצובעים אותה בכחול־לבן

(גיליון 511, ד' בתשרי תשע"ג, 2012)

כמה מעודד לקרוא את הריאיון הקשה הזה ממרחק הזמן, כשאברה מנגיסטו כבר בבית

(גיליון 811, ד' בתשרי תשע"ט, 2018)

אליקים העצני

השמאל - לימינו של שרון

שרון מבטא בגל"צ עמדות שלא היו מביישות איש ממנהיגי אוסלו

קראת השנה החדשה התראיין ראש הממשלה בגלי צה"ל. בראיון היו שני גילויים חדשים. הגילוי הראשון נוגע לתכנית פרס-אבו עלא, שלפיה תוקם מדינה פלשתינית "זמנית" על ארבעים אי חמישים אחוזים משטחי יש"ע. שרון טען שפרס משתמש בתכנית שהוא עצמו העלה. לא צריך להיות נביא זעם כדי להגיע למסקנה, שאם חלילה תצא התכנית הזאת לפועל, יקרין הקץ על ההתנחלות ביש"ע, ובידי ישראל תישארנה, במקרה הטוב, שתי רצועות צרות, אחת בבקעת הירדן והשנייה בסמוך לקו הירוק במערב. דברי שרון באותו הריאיון, כי תכניתו של הנשיא בוש תואמת את שלו, מסירים כל ספק: לשניהם "חזון" אחד - מדינה פלשתינית על אדמת מולדתנו. בכך נמחק כל הבדל בין משנת הליכוד למשנת העבודה, ובעצם - אפילו מרצ.

מרכז הליכוד אמנם התנער בתוקף מחזון האימים הפלשתיני הזה, אך שרון כבר הודיע כי הוא מצפצף על החלטת תנועתו, ובהתאם לכך הפך מאז החזון למדיניות ממשלתית רשמית, ששר החוץ מכריז עליה מעל כל במה בעולם. ובכל זאת, לא שמענו מאומה ממרכז הליכוד, משדיו ומח"כיו, וגם לא ממפלגות לאומיות אחרות השותפות בממשלה.

לא מן הנמנע, שפיגוי המאחזים ששר הביטחון מתעקש עליו, שהפעם יכלול פיגוי של אנשים, הוא תחילת מימושה של תכנית בוש בצד הישראלי: הפלשתינים תורמים 'רפורמה', אנחנו - פיגוי מאחזים, כמקדמה לעקירת יישובים.

עוד חושף שרון בראיונו, כי הוא שהציע הכנסת אנשי צבא מצריים וירדניים לאמן את מנגנוני הביטחון הפלשתינים הח־דשים. ישראל כבר התירה למדריכים מטעם הסי.איי.אי. להי־גיע ליריחו לאמן 20 קצינים של הצבא הפלשתיני החדש. תד־כורת: אנחנו היו אלה שתמרנו ה'פלשתינה-בלוף' של שינוי האמנה הפלשתינית, אימנו את הצבא הפלשתיני הישן. מי יודע כמה מנרצחי הצלפים הפלשתינים המעולים וקודבנות

פיגוי המאחזים הוא תחילת מימושה של תכנית בוש. הפלסטינים תורמים 'רפורמה', ואנחנו- פיגוי מאחזים, כמקדמה לעקירת ישובים

הפיצוצים למיניהם חבים את מותם לאימונים הללו, במכון וינגייט ובארה"ב. רק לאחרונה נתגלה ניסיונו של ג'בריל רג'וב (המאמנים הישראלים קראו לו בוחיבה גבריאל רגב) לגייס חיילות מרגלות בצה"ל באמצעות סוכניו, שיטות של־מד אצלנו ואצל האמריקנים.

אז עכשיו יש 'פלשתינה-בלוף' חדש. קוראים לו "רפור־מות", ובשמו מסכים שרון לאמן צבא פלשתיני "חדש". אצ־לנו מדברים על פושעי אוסלו. אולם, אם אלה יכולים עדיין לטעון: לא ידענו, לא שיערנו, היינו תמימים, מה יגיד שרון היום, לאחר שהתימוש והאימון ההוא של הפלשתינים כבר עלה לנו באלף חללים כמעט מאז הסכמי אוסלו? האם פשעו אינו כבד פי כמה וכמה?

ועל כך נוסף הגילוי, באותו הריאיון, כי לפי יומנו שלו יובאו הנה לאמן את הרוצחים החדשים "מדריכים" או "מפ־קחים" מתוך צבאות ערב - ירדן ומצרים. מה זה, אם לא חטא-על-פשע?

"קושני עבה מותני רבין ופרס גם יחד", יוכל שרון לו־מר, "שהם הביאו מתנים אלמנטים טרוריסטים בלבד, ואני מכניס לארץ אלמנטים צבאיים ערביים". ומניין לו, ש"המ־דריכים" האלה ייצאו בכלל אי פעם? האם לא יקימו כאן תאי רינגל או חבלה, להפעלה בעת מלחמה? והגרוע מכל: אם הרסן הצבאי עובר כבר מעכשיו, בתוך השטח, לידי ארה"ב, ירדן ומצרים, והרסן החוקתי, הוריבוני והכספי מועבר ל"קו־רטט" (רוסיה, אירופה, האו"ם ואר"ה"ב) בהסכמתנו ובהשתת־פותנו, אנחנו נדחקים אל מחוץ לשטח עוד בטרם קמה פלש־תין הדיבונית.

באיושהו מגדל שן אקדמי, אחר בן עמי, שהיה פעם שר הון, צמבט את עצמו: ועיין הבינאום שלו, וגם הרעיון בדבר שלטון-מעבר של האו"ם שיבוא במקום ישראל, עוד בטרם תיכון פלשתין העצמאית, מבוצע הלכה למעשה בידי אריאל שרון.

צדיקים, מלאכתם נעשית בידי אחרים... ■

אליקים העצני בטור מפוכח שחזה מראש את תפנית ה־180 מעלות של ראש הממשלה אריאל שרון

(גיליון 9, ו' בתשרי תשס"ג, 2002)

אפשר לתקן

לפני תריסר שנים הוא היה מעורב בפרשה שזיעזעה את המדינה ■ שוקי בסו, אז חייל בצנחנים, ירה למוות באביו לאחר שזה התעלל באמו, ונידון לעשר שנות מאסר ■ התקשורת והרחוב פירגנו, אבל בסו שקע במרה שחורה שאיימה על שפיותו ■ את המסע הארוך לישיבת רמת גן הוא החל בעקבות פגישה מפתיעה בבית המעצר עם מזכיר היישוב צופים ■ כיום הוא מצהיר: "הבית שאקים לא יהיה ממוצע, זה יהיה בית למופת כחלק מהתיקון של אבי"

באווירת ימי התשובה הבאנו את סיפורו של שוקי בסו, החייל שירה למוות באביו לאחר שזה כמעט הרג את אימו, ושיתף אותנו בתהליך התשובה העמוק והכואב שמלווה אותו יום יום

(גיליון 211, ו' בתשרי תשס"ז, 2006)

2007 2008 20

יום כיפור והדתה דווקא הולכים טוב ביחד: בגיליון יום כיפור כינסנו את פעילי התשובה ברחבי תל אביב כדי לשמוע על האתגרים וגם על ההישגים

(גיליון 811, ד' בתשרי תשע"ט, 2018)

בפרויקט מיוחד אספנו 40 שמות של חוזרים בתשובה מפורסמים, בהם רבנים, אומנים ואישי ציבור. מאז, ברוך ה', הרשימה רק הולכת ומתארכת

(גיליון 410, ח' בתשרי תשע"א, 2010)

נבחרו הדיינים החדשים: שמונה מתוכם בני הציונות הדתית

קרב רב: כשדיווחנו על סבב מינוי הדיינים מהציונות הדתית לפני עשור, לא שיערנו שאחד מהם - הרב אברהם זרביב - יהפוך לימים לסמל המלחמה בעזה

(גיליון 661, ד' בתשרי תשע"ו, 2015)

רבים
הרב אליעזר מל

תשובת תומכי אוסלו

שאלה: בזמנו תמכתי בהסכמי אוסלו ובחרתי במפלגה שהשתתפה בביצוע ההסכמים עם הרשות הפלשתינית. אחר שנוכחתי לדעת כי כל הכיוון הזה היה מוטעה, אמרו לי שעלי לחזור בתשובה. האם הדבר נכון? וכיצד חוזרים על כך בתשובה?

תשובה: במבנה השלטון הדמוקרטי, לכל בוחר ישנה אחריות על תוצאות בחירתו. ואמנם אדם אחד בדרך כלל אינו מכריע לבדו את הכף, אך מכל מקום כל אחד ואחד נעשה שותף בהכרעת הכף לכיוון המוטעה. וכיוון שהסכם אוסלו כלל בתוכו מספר חטאים חמורים: א' פגיעה בביטחונם של כלל ישראל, ב' הפרת מצוות יישוב הארץ, ג' חילול ה' בנתינת מעמד של כבוד לרוצחים מרושעים, ד' גרימת נזק כלכלי למדינת ישראל ואובדן עבודה מיהודים רבים; לפיכך ברור שכל מי שתמך בו צריך לשוב בתשובה.

ראשית התשובה להתחרט ולהתוודות על החטא, וקבלה לעתיד שלעולם לא יבחר יותר במפלגה התומכת בנסיגה מחבלי ארץ ישראל. ומי שהביע את תמיכתו בהסכמי הנסיגה בפני חבריו צריך להביע את תשובתו בפני חבריו. במיוחד אישי הציבור והתקשורת, שהביעו את תמיכתם בהסכמים עם המחבלים, צריכים להתחרט על כך בפומבי.

לאחר מכן יש להשתדל לתקן את המעוות בתשובת המשקל. כנגד מה שהטה את הכף לרעה עליו להטותה לטובה, בשכנוע חבריו לחזור בהם מדרכם הרעה. וכן ראוי שכל מי שתמך בהסכמי אוסלו יתנדב כפי יכולתו למען נפגעי הטרור, וכנגד מה שפגע בביטחונם ורווחתם של מתיישבי יש"ע, ישתדל לסייע ליישובים, בתגבור השמירה או בכל דרך שתסייע לבניינם.

על חטא שחטאנו לפניך בקלפי: איך חוזרים בתשובה על תמיכה בהסכמי אוסלו? תשובה מעניינת של הרב אליעזר מלמד

(גיליון 9, ו' בתשרי תשס"ג, 2002)

מודעה שמזכירה את הימים הטובים שבהם נשים היו רשאיות להופיע בפני נשים, בלי התערבות של יועצים משפטיים

(גיליון 714, ד' בתשרי תשע"ז, 2016)

אודי טנא

ממשלת אבו גדי

כוונת איזנקוט להקים ממשלה עם מועצת השורא חייבת להזכיר לרמטכ"ל לשעבר את הכלל הבסיסי מבה"ד 1: התברברת בניווט? חזור אל נקודת המוצא ואל הערכים הבסיסיים

עם התקדמות מערכת הבחירות עולים תרחישים שונים להרכבת הממשלה הבאה. הרמטכ"ל לשעבר גדי איזנקוט מתכנס לקראת הקמת ממשלה בהישענות על המפלגות הערביות. שילוב בני מיעוטים הוא צעד חשוב, אך לא עם מי שלא גינו את טבח שבעה באוקטובר, אירוע שאיזנקוט עצמו מגדיר כמשמעותי ביותר בתולדות המדינה. לפני הכול, איזנקוט מוכיח כי למרות עברו הצבאי הוא שוכח את הכלל הבסיסי: כשמתברברים בניווט, חוזרים לנקודת ההתחלה.

לדאבון הלב, אין מדובר בעוד ויכוח פוליטי רגיל. יש רגעים שבהם הפוליטיקה מפסיקה להיות רק חשבון של מנדטים. השאלה אינה רק מי ירכיב ממשלה, אלא על איזה בסיס ערכי ולאומי היא תקום ומהם הקווים האדומים שמנהיגים מוכנים להציב לעצמם. אחרי שבעה באוקטובר, השאלה הזאת מקבלת משמעות עמוקה במיוחד. החברה הישראלית השתנתה מאז אותו בוקר נורא. הציבור המשרת ומשפחות המילואים השתנו, והיכולת להתייחס לשאלות של ביטחון, נאמנות ואחריות לאומית כאל משחק פוליטי בין גושים פשוט אינה קיימת עוד.

ממשלת 'אבו גדי' היא אולי כותרת פוליטית מושכת, אך בשביל חלק גדול מהציבור המשרת היא מסמלת משהו עמוק: האפשרות שהשאיפה להחליף את השלטון תהיה חשובה יותר מהשאלה על מי נשענת הממשלה בדרך לשם. גם אם מדובר בתמיכה מבחוץ, בהימנעות או בכל נוסחה קואליציונית מתוחכמת אחרת, הציבור מבין היטב את העיקרון הפשוט: מי שמעניק לך את הכוח להקים ממשלה, מחזיק גם בכוח להשפיע עליה. לצערנו הרב, נראה שהרמטכ"ל לשעבר והאב השכול איזנקוט הולך לקבל את תכתיבי מועצת השורא.

חשוב לומר בצורה ברורה: הביקורת בנוגע להסתמכות פוליטית על מפלגות ערביות אינה פסילה גורפת של הציבור הערבי בישראל, ואינה טענה שכל אזרח ערבי הוא אויב. מדינת ישראל היא מדינה שיש בה אזרחים מכל המגזרים, ולכולם יש זכויות. ואולם הזכות להשתתף בחיים האזרחיים אינה מבטלת את השאלות הלגיטימיות: על מי נשענת ממשלה בישראל, ומהן התפיסות הלאומיות של הגורמים שמחזיקים במפתח להמשך כהונתה. אלה אינן שאלות של ימין או שמאל, אלא של ממשלה חפצת חיים.

מאז שבעה באוקטובר, הציבור הישראלי יודע היטב מהו המחיר של אובדן תחושת האחריות. מאות אלפי אנשי מילואים עזבו משפחות, עסקים וחיים שלמים כדי להתייצב. צעירים נשלחו לשדה הקרב ומשפחות חיו חודשים ארוכים בחוסר ודאות. רבים איבדו חברים, בני משפחה ומפקדים. הציבור הדתי־לאומי, שהיה בחזית ההתייצבות ללחימה, שילם מחיר כבד במיוחד. ביישובים, בישיבות ובמשפחות רבות הפכה המלחמה מכאב לאומי לכאב אישי, יומיומי. ולכן, כאשר מדברים היום על הקמת ממשלה באמצעות תלות פוליטית בגורמים שאינם מזוהים באופן מובהק עם תפיסת היסוד הציונית, קשה להתעלם מהתחושה העמוקה: זו יריקה בפרצופם של המשרתים.

הציבור הדתי־לאומי, ובתוכו חלק עצום מהציבור המשרת, לא מחפש מלחמת אחים. הוא מבקש דבר פשוט: שמדינת ישראל תנוהל על בסיס רוב שמחויב באופן ברור לסיפור הציוני, לביטחון המדינה ולנשיאה משותפת באחריות הלאומית. זו אינה דרישה קיצונית, אלא דרישה יסודית ממי שמבקש להוביל מדינה שנלחמת על קיומה ומדברת על אחדות.

דווקא משום שאיזנקוט מגיע עם עבר ביטחוני עשיר והוא אב שכול, הציפייה ממנו גבוהה במיוחד. מי שמכיר מקרוב את מחיר המלחמה אינו יכול להרשות לעצמו להתייחס לבסיס שעליו נשענת הממשלה כאל תרגיל טכני. הציבור שקבר את בניו ואת חבריו מצפה למנהיגות שמבינה שלא כל מה שאפשר לעשות פוליטית הוא גם הדבר הנכון לעשות מבחינה לאומית.

זהו לב הסיפור של 'ממשלת אבו גדי'. השאלה אינה האם אפשר לייצר נוסחה שתביא ל־61 מנדטים, אלא מה מוכנים להקריב בדרך אליה. הרצון להחליף את הממשלה כלל לא מצדיק שותפות ותלות שכזו. מדינת ישראל זקוקה היום למנהיגות שיודעת להבין על אילו ערכים אסור לוותר. מי שמבקש את אמונו של הציבור המשרת חייב להבין: אי אפשר לבקש מהם לשאת בנטל הדמים, ובה בעת לצפות מהם לקבל בשוויון נפש ממשלה שתלויה בגורמים שאינם שותפים לתפיסה הלאומית.

כעת נותר לאיזנקוט להפוך את המשוואה: במקום להקים ממשלת 'אבו גדי', לחזור אל העיקרון הבסיסי והטבעי ולפעול להקים ממשלה מאחדת של כל הגורמים הציוניים בישראל ללא כל חרמות, שהיא היא ממשלת 'אבו ישראל'. האמיתית.

הכותב הוא יועץ אסטרטגי ומנהל קמפיינים, קצין ופצוע צה"ל ויושב ראש עמותת 'כשהחזקים מתגלים' המעניקה מעטפת שיקומית לפצועי ולוחמי צה"ל

מאיר אינדור

במקום שאין אנשים

המחדל המודיעיני והימ"חים הריקים של יום הכיפורים תשל"ד כבר חזרו על עצמם בשמחת תורה תשפ"ד. הגיע הזמן להבין את מה שההיסטוריה מנסה ללמד - את הניצחון לא מביאה צמרת המפקדים, אלא החיילים הזוטרים שגורל המערכה מונח על כתפיהם

עד היום איני מבין כיצד שוחררנו לביתנו בערב יום הכיפורים, אף שהיינו במפקדה במטכ"ל שאמורה לתפקד במצב חירום. הייתה כוננות, אך היא לא הייתה שונה מכוננויות דומות בעבר. סופר לנו על מתיחות, ולא על מלחמה שתפרוץ ביום הכיפורים - אף שגורמי המודיעין ידעו על כך. מזכיר לכם משהו? גם לי.

למלחמת יום הכיפורים יצאתי מהכפר ומהשטיבל שבו התפללתי. קטעי זיכרונות שכתבתי על המלחמה: "באמצע תפילת מוסף של יום כיפור, בעת שהחזן בסדר העבודה ואנו חברי ה'קאפלה' החסידית מתכוננים לשירה, נקראתי אל החלון. אימי, ניצולת השואה, הייתה נרגשת ומסרה שהתקשרו הביתה וביקשו שאגיע ליחידה. לאחר שנפרדתי מאבי, גבאי בית הכנסת אמרו לי ללכת ל'מאקאווא רעבֶּע' בשטיבל הסמוך, שהיה ידוע כצדיק ותלמיד חכם, כדי לקבל את ברכתו. הוא בירך אותי, ולשאלתי לגבי נעלי עור ביום כיפור פסק שאת נעלי הצבא אקח בתרמיל".

הכבישים, הריקים בדרך כלל ביום כיפור, התמלאו בחיילים החוזרים ליחידותיהם. היום הקדוש התעטף בקדושה נוספת של מלחמת מגן על עם ישראל. בדרך ברדיו שידרו את סיסמאות היחידות המוזעקות. בהגיעי ליחידה התייצבתי כקמב"ץ לפני עידו, מפקדי, שסיפר לי שכבר יש הרוגים רבים בחזית הסורית והמצרית. ביקשתי שישחרר אותי לחזית. "במקום שאין אנשים, השתדל להיות איש", אמרתי לו, "שם אני נחוץ, ופה המקום מתמלא בקצינים ותיקים שבאו ללא צו קריאה והם טובים ממני". עידו, שהגיע מהצנחנים והבין לליבי, העביר את הבקשה למפקד היחידה, אך חזר עם תשובה: "המפקד הודיע שאינו מוסמך לאשר". במוצאי שבת המצאתי להם סיבה לשחרר אותי. לימים אמר לי עידו שלא האמין לסיבה אך שיתף פעולה, ואף המליץ להעניק לי צל"ש בתום המלחמה.

כבר היה לילה כשתפסתי טרמפ לצפון לחפש יחידה שתילחם בגולן. מלר, מפקד גדוד הטנקים הנועז בחטיבת יוסי פלד, צירף אותי לפלוגת החרמ"ש שלו. מאוחר בלילה, ליד עין גב, כינס מלר את סגל הפיקוד לנאום חייו: "תדעו, עם ישראל מצפה שנעצור את הסורים. על הכתפיים שלנו גורל המדינה. אם הם יצליחו לרדת, הם יגיעו לטבריה ואז לחיפה".

עם אור ראשון, בדרך למעלה, ראינו את הצנחנים הסדירים יורדים מוכים. אחד מהם בכה לפניי על חבריו שנהרגו. כבר באותו לילה נקלענו למארב טנקי אויב ליד מבצר גמלא. עכשיו הבנתי למה "מסובב הסיבות" צירף אותי לפלוגה - את האזור הכרתי מטיול לפני המלחמה. קפצתי לנגמ"ש של מפקד הפלוגה כדי לומר לו שטעינו ואיננו על ציר ההתקדמות. הפלוגה הייתה תקועה מול מארב טנקים מטווח 40 מטרים שפיצל אותה לשניים, ובינתיים נהרג לנו לוחם. חיפשתי פגזי בזוקה או רנר"טים, אך לא היו כאלה בכל הפלוגה. לימים התברר שכך היה ביחידות רבות - הימ"חים היו ריקים וצה"ל יצא לקרב לא מוכן. הסתערות מחלקתית בנשק קל נבלמה במחיר שני הרוגים נוספים.

טנקי האויב נעו לעברנו וירו על הנגמ"שים. המ"פ פורמן ניסה לקבל תגבורת, אך מלר אמר לו להסתדר לבד כי הוא עסוק במאמץ העיקרי להדוף את הסורים. הורדתי את החיילים מהנגמ"שים, שם היו מטרה נוחה, והוריתי לתפוס מחסה בצמוד לציר. כשהטנקים ירו מטווח קרוב, חלק מהלוחמים היו בהלם ולא נענו לפקודה לצאת מהמחסות. ואז בא הנס: שיטת רוקני. אלוף משנה רוקני ז"ל היה המצעיד המיתולוגי בהר הרצל. בעודי תחת אש, פקדתי עליהם בצעקות רס"ר: "ימינה פנה, שמאלה קפוץ!". הזוי, אך זה עבד. החזרה למשמעת חילצה אותם מהלם. יצאנו בצעדת "שמאל ימין" מתחת למסלולי הירי, עד שהפכה לריצה בוואדי אל מחוץ לטווח הטנקים.

בהמשך נדדתי צפונה והצטרפתי לסיירת מטכ"ל. טייס סורי נטש וצנח בין סלעי הבזלת. רצתי אליו ובו זמנית רץ אליו קצין מהסיירת. תפסנו את הטייס ומסרנו אותו לצוות. ביקשתי מהקצין להצטרף ללחימה, והוא הסכים לשבץ אותי כמפעיל מקלע כבד. במהלך ימי הסוכות היינו תחת ארטילריה סורית קשה וזחלנו מתחת לנגמ"שים. מעט דתיים שירתו שם. אחד מהם היה הקצין הנועז מיכה בלוך, שהשתתף בפריצה למטוס סבנה. הוא נתן לי סידור, ובעת ההפגזות הפכתי לקצין הדת - התפללתי, וכשביקשתי מחברי להשתתף, הם ענו 'אמן'.

ראוי לסיים את הזיכרונות בריקוד שמחת תורה שרקדתי עם אבי המנוח, ניצול אושוויץ. הגעתי לכפר הולדתי בעיצומן של ההקפות. אבי היה איש עצוב ולא רקד כמעט בשמחות, אך הריקוד במדים בבית הכנסת החסידי היה הפעם הראשונה שבה ראיתיו יוצא מגזרו, והוא רקד עימי שעה ארוכה יחד עם פליטי שואה נוספים: "הפח נשבר ואנחנו נמלטנו".

הלקח שלי מהמלחמה: בכל מלחמה זה עלול לחזור. פרשת הציוד החסר חזרה במלחמת לבנון השנייה, והמחדל המודיעיני חזר בשמיני עצרת ברצועת עזה. כל מערכת בנויה על מנהלים, שחלקם הגיעו לצמרת לא בשל כישוריהם הניהוליים, אלא מפני שלמדו איך להתקדם.

השבוע שבין יום הכיפורים לשמחת תורה תשל"ד החל בכישלון אדיר והסתיים במהפך, אך חכם לא מכניס את עצמו לסיטואציה שהפיקוח נחלץ ממנה במחיר כבד. את הניצחון ביום הכיפורים ובמלחמה הנוכחית לא השיגו המפקדים הבכירים, אלא החיילים והקצינים הזוטרים. בעולם הפוך יזכור כל אחד את הכלל: במקום שאין אנשים - השתדל להיות איש, וחשוב שגורל המערכה כולה מונח על כתפיך.

הכותב הוא סגן־אלוף (מיל'), יושב ראש ארגון נפגעי הטרור 'אלמגור'

זיו מאור

מעבר לכל ביקורת

בתעוזה שכבר לא אמורה להפתיע, היועמ"שית המודחת מתיימרת להכתיב הצבעה חוזרת למינוי מבקר המדינה. רק מתי מעט יודעים שמבקר המדינה הוא מוסד של הכנסת, שנועד לבקר בין השאר את היועמ"שית

ביום רביעי בבוקר התבשרנו שהיועמ"שית המודחת "תודיע" לבג"ץ כי יש לערוך הצבעה חוזרת לתפקיד מבקר המדינה. נותר מעט מאוד לחדש בטרגדיה הבלתי נגמרת שבין הציבור הישראלי לבין העריצים לובשי הגלימות, ובכל זאת הסאגה הזאת היא הזדמנות להביט על שחיקתו עד דק של מוסד חשוב, שמתוכנן לתלפיות מבחינת לשון החוקים המקיימים אותו, אך איבד את כל מהותו תחת מכבש הנורמה העליונה של השלטון בישראל - השופטים והפקידים מעל הכול. המוסד הזה הוא מבקר המדינה.

במדינה חופשית, כידוע, ישנן שלוש רשויות: השופטת, המבצעת והמחוקקת. לאיזו מהן שייך מבקר המדינה? זו שאלה לא טריוויאלית כלל. מלומדים רבים ייכשלו בה, ויטעו להניח שמבקר המדינה הוא אורגן של הרשות המבצעת. המבקר, כידוע, אינו שופט. הבקיאים בדין יכולים להצביע על אי אלו קשיים הניצבים בפני מי שיבקש להציג את ממצאי המבקר בבית משפט. הוא גם איננו מחוקק, ואיננו דומה ללשכה המשפטית בכנסת או למרכז המחקר והמידע, השוכנים במשכן הכנסת ולהלכה לפחות מכוונים את עיתותיהם לסייע למחוקקים במלאכתם.

על דרך השלילה, והאווירה, ניתן להסיק שהמבקר הוא אורגן של הרשות המבצעת. מבחינה נראותית ומבנית, מוסד מבקר המדינה ועובדיו דומים מאוד ליתר משרדי הממשלה. עיסוקיהם וכישוריהם המקצועיים מתכתבים באדיקות עם אלה של עובדי מדינה מקצועיים. וגם בגופים פרטיים ישנם לעיתים מבקרים פנימיים, שהם אורגן של הגוף עצמו. אבל, כאמור, האינטואיציה הזאת מטעה. מבקר המדינה הוא אורגן של הרשות המחוקקת, ושלה לבדה. זה מוזר, אבל זו המציאות. והאורגן הזה קיים כדי לעזור למחוקקינו להתמודד עם האיום הכי בוער על הדמוקרטיה הישראלית: הבירוקרטיה.

אחד מתפקידיה הנשכחים של הרשות המחוקקת הוא לבקר את הרשות המבצעת. אלא שהממשלה, כידוע, היא גדולה מאוד. גדולה ומסובכת הרבה יותר ממה שנדרש כדי לאפשר ל־120 חברי כנסת לפקוח עליה עין בצורה יעילה. זו הייתה משימה קשה גם במציאות האוטופית שבה כל עובדי המדינה קמים בבוקר עם כוונות טהורות. אבל במדינתנו (ולא רק בה), פקידים מושחתים מנצלים את מורכבות ההליכים הבירוקרטיים, את חוסר הפנים של המכונה הפקידותית ואת העדר האחריותיות, כדי לסכל מדיניות שהם לא רוצים בה, לקדם מדיניות שהם מעדיפים, ואף לקדם אינטרסים מושחתים פרטיים שלהם.

יש לכך דוגמאות אין־ספור, אבל דוגמה אחת שקופצת לי לראש היא שיחה נוקבת שהתקיימה קצת אחרי הגירוש בין יושב ראש ועדת הביקורת מיכאל איתן ז"ל, לבין פרקליט המדינה דאז שי ניצן. הדיון עסק בתלונות של עצורי מחאות הימין על אכזריות יתר מצד רשויות החוק, כולל אכיפה ברנרית ואף פגיעה מינית בנערות שנעצרו. שי ניצן החצוף השיב כמו פקיד: "אין לי תשובות על כך, שיפנו לפניות הציבור". איתן, בתגובה, השתולל מזעם: "אנחנו פניות הציבור, ואתה פה בשביל לענות לנו". ניצן, כמובן, לא מצמץ ויצא מהאולם בלי לתת תשובות, ובלי שיאונה לו כל רע.

מבקר המדינה הוא אפוא העין הפקוחה של הכנסת על הממשלה, ובפרט על הפקידים. יש לו סמכויות נרחבות מאוד. אין חומה של סודיות הסגורה בפניו, ולהלכה לפחות, כל פקיד אמור לעבוד לדום כשהוא מתעדכן שמחלקתו צפויה לעבור ביקורת. הגורם המפעיל מבחוץ את מבקר המדינה הוא ועדת הביקורת של הכנסת, אשר באופן מסורתי יושב הראש שלה הוא איש אופוזיציה, וגם רוב חבריה אנשי אופוזיציה.

כפיפותו המוחלטת של המבקר לכנסת היא שהולידה את הליך הבחירה הייחודי שלו, שרק בחירת נשיא המדינה דומה לו. הבחירות האחרונות לתפקיד עוררו ויכוח ציבורי ומשפטי בשאלה האם בתיעוד ההצבעה על ידי חלק מחברי הכנסת היה פגם משפטי, או שזו סתם התנהגות מכוערת. במסגרת העתירה שדנה בשאלה הזאת נדחפה מיארה להביע את עמדתה הלא רלוונטית. אלא שעמדתה לא רק שאינה רלוונטית, היא גם מושחתת מהיסוד. מרגע שלמדנו שמבקר המדינה הוא זרוע של המחוקקים שנועדה לעזור בביקורת על הרשות המבצעת - הרשות שבה מיארה (סוג של) מכהנת בתור הפקידה העוצמתית ביותר - נדרשת הרבה עזות מצח מצידה כדי להתיימר להתערב בהליך המינוי של מי שאמור לבקר אותה.

ההתעלמות מהפיל הזה שבחדר היא עוד תחנה במרוץ לשחיקה הסופית של כפיפות מבקר המדינה לנבחרים. קדמה לכך העתירה שהובילה לגניזת התחקירים שערך המבקר סביב טבח שמיני עצרת ומלחמת חרבות ברזל. בית המשפט קבע שמבקר המדינה הוא "מוסד ממלכתי, עצמאי ובלתי תלוי אשר לו סמכות רחבה וכן שיקול דעת רחב מאוד בבחירת הנושאים העומדים לביקורתו". זה לא הפריע לשופטים להתערב בשיקול הדעת של המבקר בנושאים העומדים לביקורתו, ולאסור עליו לחקור נושאים ששופטי בג"ץ סבורים שהם לבדם רשאים לחקור אותם. מדובר כמובן בפסיקה לא חוקית שבג"ץ לא היה מוסמך לפסוק, ולכן היה מצופה מהמבקר היוצא אנגלמן לקיים את החוק ולהתעלם מהפסיקה החתרנית. אבל אנגלמן הוא אזוב ביחס לארזים אכולי השלהבת - שרי הממשלה עצמם.

בשנה האחרונה, השתוללות הממסד הפקידותי־שיפוטי דומה לנחיל ארבה שמשמיד את כל הנקרה בדרכו, ועושה זאת בבוקה ומבולקה שלא מותירות בהריסות כל זכר למה שקדם להן. מוסד מבקר המדינה נפל בשקט, בלי קרב. חברי הכנסת הופשטו מאחד הנשקים העוצמתיים שהחוק העמיד לרשותם להתגוננות מפני הדיפ־סטייט, אך הם כלל לא ידעו שהנשק הזה עומד לרשותם.

מאיר סיידלר

זמן לפיוס לאומי

בעיני רבים במחנה הלאומי אחדות הפכה למילת גנאי. להבנתם בקשת האחדות מזמינה דורסנות שמאלנית. תפיסה זו אינה משקפת את המצב כיום

בערב יום כיפור נוצר אצל רובנו תמהיל נפשי שהלוואי שיימשך גם לתוך השנה: הרצון להשתפר, להוסיף טוב. בהקשר לבחירות הממשמשות ובאות אווירת ערב יום כיפור מחזקת אצלי, בפרט נוכח המצב המשתקף בסקרים שלא כדאי להתעלם ממנו, את הרצון לאחדות ולהקטנת הקיטוב בחברה הישראלית.

כדי להבהיר את כוונתי, אתחיל בדיון קצר על שתי יצירות שעלו לאחרונה לשיח הציבורי: הסרט נז"א ("נזק אגבי") של שני יוצרים מהשמאל הישראלי הרדיקלי שמומן על ידי אנשי "Free Palestine" בחו"ל. ומנגד, העונה החמישית של הסדרה פאודה שעלתה לאחרונה בנטפליקס. נז"א עושה כצפוי דמוניזציה למדינת ישראל וקיבל, כמה מפתיע, פרס חשוב בפסטיבל הסרטים בוונציה. פאודה מספרת את הסיפור שלנו מאז שבעה באוקטובר.

ההתעניינות ששתי יצירות אלה יזכו לה בעולם ורמת האמון בנרטיב שמקודם בכל אחת מהן ישפיעו על דעת הקהל העולמית יותר מהרבה דברים אחרים. כבר עכשיו פאודה נמצאת במקום הרביעי בסולם הסדרות הכי נצפות בנטפליקס, זוכה לשבחים גם במדינות ערב, ומהווה משקל נגד מכריע לסרט נז"א המזיק. ליאור רז, יוצר הסדרה פאודה, תרם למדינת ישראל ולכולנו תרומה עצומה. בזמנו רז היה, להזכיר, ממתנגדיה הקולניים של הרפורמה המשפטית, ואחרי שבעה באוקטובר הוא התבטא בעד החזרת חטופים על חשבון הניצחון על חמאס. כללו של דבר, רז אינו חלק מהמחנה "שלנו". הוא מרכז. אבל לא ליאור רז הוא הנושא אלא אנשים שנמצאים באותו מקום במפה הפוליטית כמוהו. והם רבים מאוד. לא דתיים, לא ימין על מלא, חלקם שונאי ביבי (לא יפה אבל גם לא כזה נורא בעיניי, כל עוד זה לא תופס את כל השקפת עולמם). אני רוצה ממשלה שבה גם אני וגם הם נהיה מיוצגים. לא בכל מחיר, אבל אני כן מוכן לשלם מחיר, מחיר פוליטי. וגם הצד שכנגד ישלם מחיר פוליטי (בראש ובראשונה ויתור על רל"ב). ככה זה עובד באחדות. הלוואי שתהיה לנו ממשלת פיוס לאומי. לא 'שינוי', לא 'ימין על מלא'. הקטנת הקיטוב, הנמכת הלהבות הנפשיות, פיוס. זה מה שנחוץ לנו בעת הזאת. מה גם שפוליטיקה היא כידוע אומנות האפשר, ואינני רואה היתכנות לממשלת ימין על מלא.

ההשלכה הפוליטית בסיטואציה הנוכחית היא, לפי הבנתי הפוליטית, שעלינו לשאוף לממשלת ימין-מרכז. בקונסטלציה הנוכחית, לפי הסקרים, זה יכול להיות בעיקר הליכוד עם איזנקוט כחוט שדרה של ממשלה שכזו. שאר המפלגות מהצד הימני של המפה יצטרפו (ואם צריך עוד מנדטים: שלפיד, בנט וליברמן יתחרו ביניהם מי יותר רל"ב). בלי חרדים, בלי ערבים, בלי הדמוקרטים ומבחינתי גם בלי בן גביר (שיסלח לי שאני מוכן להקריב אותו). למה איזנקוט? כי יש לו הכי הרבה מנדטים. הוא גם הכי פחות רל"ב בגוש האופוזיציה (חוץ מגנץ שנמצא עמוק מתחת לאחוז החסימה). בנוסף לכך איזנקוט מייצג בעיני רבים את מה שפעם גנץ ייצג: מרכז מתון. לפי התרשמותי לאיזנקוט אין באמת דעות משלו. כרמטכ"ל הוא היה קונספציונר מהשורה הראשונה. מבחינת התרבות הצה"לית הוא הלך לכל מקום שהרוח הפרוגרסיבית הוליכה אותו אליו. אבל מה לעשות, הציבור הרחב במרכז המפה הפוליטית רוצה אותו, וזה נותן לו לדעתי את הכוח להיות הכתובת הנכונה לפיוס לאומי. רק זה ושום דבר אחר. אם מותר להשחיל לקב"ה משאלה לפני יום כיפור: רוטציה עם ביבי, ושביבי יהיה הראשון, עד גיל 79. בינתיים איזנקוט ישתפשף וילמד את המקצוע. האם זה בר־ביצוע אחרי מה שביבי עשה ב"רוטציה" האחרונה לגנץ? שאלה טובה. עם קצת מזל בבחירות, תושייה, כנות ונכונות מצד מפלגות הימין, זה אולי אפשרי.

במשלה שעומדת אל מול עיניי, החרדים בחוץ וסמוטריץ' בפנים. ובן גביר? אותו כאמור ניתן להקריב תמורת הדמוקרטים. לא יקרה שום דבר. סוג של פשרה מפא"ניקית, שמושמצת לא בצדק לדעתי. מה שמאפיין את הפן הציבורי של הפשרה המפא"ניקית הוא שהנראות חשובה מהתוכן. ככה זה עובד בציבוריות, מה ששולט הוא הנראות. סמוטריץ' בפנים, בן גביר בחוץ, וגם הדמוקרטים. האווירה הציבורית תירגע והקיטוב יקטן, וזה מה שחשוב כרגע.

בגלל הסיבות שהזכרתי, אני גם מתנגד לסרטון ה־AI שהפיקה הציונות הדתית לאחרונה, ובו נראים שוטרים גוררים את שופט העליון עמית ואת בהרב־מיארה, ה' ירחם עליהם, למעצר. לא זה הכיוון הנכון. הוא אומנם מובן מבחינה אלקטורלית (בתחרות על המשבצת הכי ימנית במדינה), אבל חבל שסמוטריץ' יצטייר כבן גביר ב'. לא זו הדרך. את סיכת חבל התלייה נשאיר לו.

בינתיים, לקראת יום כיפור וגם אחריו, בואו ננמיך את הלהבות: לא באש ולא ברעש, שנווח ולא ננוע, נישקט ולא ניטרף, נישלֵו ולא נתייסר. ותשובה ותפילה וצדקה יעבירו את רוע הגזרה.

לתגובות: meirse@ariel.ac.il

שחר צדוק

סממן לאובדן דרך

כשישראל מאבדת את הביטחון בזהותה ובצדקת דרכה, גם המאבק על הלגיטימציה שלה בעולם נחלש. הבעיה איננה רק בדרך שבה העולם רואה את ישראל, אלא קודם כול בדרך שבה ישראל רואה את עצמה

הסרט נז"א, שנוצר בידי ישראלים ומציג טענות קשות נגד פעילות צה"ל בעזה, זכה בפרס מיוחד של חבר השופטים בפסטיבל ונציה והתקבל שם בהתלהבות. הסרט נשען בעיקר על עדויות אנונימיות ועל מקורות פלשתיניים, ומציג תמונה חמורה וקשה של פעולת ישראל במלחמה. בעיניי זו עוד פגיעה בחיילי צה"ל, בפעם המי יודע כמה.

אבל השאלה המעניינת יותר היא: מהו השורש העמוק שמזין את אובדן הדרך הערכי והלאומי הזה? כיצד יצירה ישראלית המציגה את צה"ל באופן כה חמור הופכת בזירה הבין־לאומית לעוד כתב אישום נגד חיילינו ומדינתנו? וכיצד נוכח טענות כאלה מנהיגים, מוסדות המדינה ולעיתים גם צה"ל עצמו מתקשים להשיב בשפה ברורה, נחרצת ובטוחה בצדקת הדרך?

זו אינה תופעה מקרית. כפי שכבר כתבתי במחקרי על 'הזהות הדתית והיהודית באקלים הפוסט־מודרני', כבר יותר מארבעה עשורים אנו חיים בתוך תהליך של ערעור מושגים שבעבר נתפסו כמובנים מאליהם: אמת, סמכות, היררכיה, זהות לאומית ונרטיב משותף.

אחד מאפייניי התקופה הוא מתן לגיטימיות לריבוי נרטיבים. לכאורה זהו הישג חשוב: ההכרה בכך שלאדם אחר, לקבוצה אחרת או לעם אחר יש נקודת מבט משלהם. הבעיה מתחילה כאשר ריבוי הנרטיבים הופך לטשטוש ההבחנה בין אמת לשקר, בין פרשנות לעובדה, ובין ביקורת לגיטימית לערעור על עצם זכותה של חברה להגן על עצמה.

בהקשר הישראלי, כאשר כמעט הכול פתוח לפרשנות, גם הנרטיב הפלשתיני מקבל מעמד הולך וגובר, לעיתים בלי שמולו ניצבים בביטחון הסיפור הציוני שלנו, ההיסטוריה שלנו וזכותנו להגן על עצמנו. לא עצם ההקשבה לאחר היא הבעיה. הבעיה היא אובדן היכולת לעמוד מולו מתוך זהות ברורה משלנו. וכאשר כל סיפור יכול להפוך לנרטיב לגיטימי, כל סמכות נעשית חשודה וכל זהות קולקטיבית מועמדת לפירוק - המצפן הערכי מתחיל להיטשטש. מכאן קצרה הדרך למציאות שבה האשמות נגד חיילי צה"ל, הנולדות בתוכנו, חוזרות אלינו מן העולם כאילו היו אמת מוסכמת.

את השחיקה הזאת אנחנו פוגשים גם בזירות אחרות. גם מערכת המשפט נדרשת שוב ושוב לקבוע היכן עובר הגבול בין מחלוקת דמוקרטית לגיטימית לבין תמיכה בגורמים ובדרכים המסכנים את המדינה. דמוקרטיה זקוקה לפלורליזם, אבל היא זקוקה גם לגבולות. כאשר בשם הפתיחות אנו מתקשים לומר מה חוצה קו אדום, אנחנו לא רק מרחיבים את השיח - אנחנו עלולים לאבד את היכולת להגן על המסגרת שבתוכה השיח מתקיים.

ערכים אוניברסליים, זכויות אדם וביקורת מוסרית הם חשובים, אבל הם לא יכולים להתקיים בחלל ריק, מנותקים מזהות, משייכות ומאחריות לאומית. חברה נדרשת לא רק להחזיק בערכים, אלא גם לדעת לדרג אותם כאשר הם מתנגשים. בלי היררכיה ערכית, גם ערכים ראויים עלולים להפוך למצפן שאינו מצביע לשום כיוון. ערעור ערכים מוביל לאובדן דרך.

וכאשר אנחנו עצמנו איננו מאמינים בצדקת דרכנו כעם, קשה לצפות שאומות העולם יאמינו בה במקומנו. הסברה בין־לאומית יכולה להסביר את עמדתנו, אך היא אינה יכולה להחליף ביטחון פנימי בזהותנו ובצדקת קיומנו. שבעה באוקטובר היה אמור ללמד אותנו עד כמה מסוכן לאבד בהירות בשאלה מי אנחנו, מי מבקש לפגוע בנו ועל מה אנחנו נדרשים להגן. הוא היה אמור להזכיר לנו שזהות לאומית איננה סיסמה, אלא תשתית של שייכות, אחריות וחוסן. כנראה עדיין לא למדנו מי אנחנו.

הסרט נז"א הוא לא הסיפור כולו. הוא עוד סממן. ולא, הבעיה שלנו איננה הסברה בין־לאומית. אנחנו זקוקים קודם כול לחינוך: לזהות, לשייכות, לאחריות, להיכרות עמוקה עם הסיפור הציוני וליכולת להציב גבולות ערכיים ברורים.

חינוך כזה אינו מבטל ביקורת ואינו דורש אחידות מחשבתית. להפך, הוא מאפשר מחלוקת מתוך עוגן. רק אדם שיודע מי הוא יכול להקשיב לאחר בלי להיעלם בתוכו, ורק חברה שמכירה את ערכיה יכולה לבחון את עצמה בלי לפרק את יסודות קיומה. כי השאלה האמיתית היא לא רק כיצד העולם רואה אותנו, אלא איזו חברה אנחנו מחנכים להיות והאם אנחנו עדיין יודעים מהם ערכי היסוד שמצדיקים ומחזיקים את קיומנו כאן, בארץ הזאת.

הכותב הוא מחבר הספר 'זהות - ממשבר דתי להתחדשות רוחנית' (הוצאת אידרא) וחבר בחוג הפרופסורים לחוסן לאומי
לתגובות: szmail6@gmail.com

גדי איזנקוט

אחריות מתחילה במפקד

מנהיגות שמשקרת בתחומי הביטחון, החינוך ויוקר המחיה מביאה אותנו למבוי סתום. ערב יום הכיפורים, חובתנו לדרוש מנהיגות ראויה שתשיב את האמון, תאחד את חלקי החברה ותהיה ראויה למחיר הכבד ששילמנו

ערב יום הכיפורים הוא זמן שבו מדינה שלמה מתכנסת ומאטה. שעות חסד וחובה שבהן אדם, עם ומדינה נדרשים לחשבון נפש אישי ולאומי. כמעט שלוש שנים מדינת ישראל נמצאת בטלטלה קשה. ביום הכיפורים הקודם הוחזקו עוד אחים ואחיות שלנו בשבי ארגון הטרור חמאס. השנה יום הכיפורים סמוך למועדן של הבחירות. היום שבו נעשה שוב כולנו חשבון נפש שיקבע מי יוביל את מדינת ישראל בארבע השנים הקרובות.

פעמים רבות אני מנסה לענות על השאלה מהו בכלל חשבון נפש, מה הוא דורש מאיתנו? לכאורה, כל אדם יכול להחליט שכל השנה הוא נוהג באופן פסול, חוטא, משקר ומעליב, וביום בודד בשנה להימחל על הכול. אך ברור לנו שהמשמעות האמיתית של חשבון נפש במסורת שלנו היא לקחת אחריות על מעשינו, ולדרוש מעצמנו להיות טובים יותר. הרעיון כאילו אדם יכול לברוח מאחריות למעשיו ולשקר לעצמו, לא רק שהוא מגוחך, בעיניי הוא אף מסוכן. זו התנהגות שמרוקנת את המשמעות מהמעשים שלנו, שמעודדת קיצורי דרך, שמטפחת תרבות של שקר. אדם שאינו כן עם עצמו ועם אלוקיו הוא אדם שמוכן להשתמש בחבריו כאמצעי, שמתכחש לאחריות למעשיו, ושסופו, תמיד, לאבד את הדרך. לכן, כשאנחנו מדברים על חשבון נפש לאומי, אני חושב שעלינו לשאול האם אנחנו חיים בשלום ובהשלמה עם ההנהגה שלנו.

יותר מדי ישראלים חשים כי הצביעות והרמייה הפכו לדרך חיים. ערכים הפכו מילה מכובסת למניפולציות פוליטיות. הביטוי "אחד בפה ואחד בלב" שוכלל לכדי אומנות. הורגלנו לשקרים. שקרים על ההשקעה בחינוך שקרס, על הפעולה הנחרצת נגד הפשיעה שרק גואה, על הפעולות להורדת יוקר המחיה, שהפך קשה וכבד עוד יותר. שקרים על סוגיות הביטחון החשובות והקריטיות ביותר. כשמשקרים על הביטחון, המחיר הוא מחיר דמים. שכתוב האמת, הסתרת מידע ומניעת חקר האמת הפכו לנורמה של הנהגה כלפי אזרחיה. לא היינו מקבלים התנהגות כזאת בשום תחום אחר בחיינו. הנהגה שמשקרת הובילה אותנו למבוי סתום שבו אנחנו נמצאים היום.

יום כיפור מציב בפנינו ציווי הדורש אומץ רב - להישיר מבט לתוך עצמנו ולקחת אחריות על מעשינו. הוא דורש מאיתנו להכיר באמת שלפיה כולנו טועים במעלה הדרך. כולנו פוגעים. אף אחד מאיתנו לא מושלם. אנחנו נדרשים להסתכל למציאות ישר בעיניים, ולבחור להיות טובים יותר. להשתפר ולא להתפשר. זה נכון ברמה האישית, וזה נכון שבעתיים ברמה הלאומית: יום הכיפורים מחייב גם את מי שמבקש להנהיג לעשות חשבון נפש. מנהיגות איננה הזכות לקבל החלטות. היא החובה לקבל החלטות אמיצות ומורכבות ולשאת באחריות לתוצאותיהן.

שנים ארוכות בצה"ל לימדו אותי שאין מפקד שיכול לדרוש מאנשיו אחריות אם הוא עצמו אינו מוכן לשאת בה. כאשר מצליחים - הקרדיט שייך לרבים. כאשר נכשלים - האחריות מתחילה במפקד. כך בצבא, וכך צריכה להיות גם מנהיגות לאומית. חשבון נפש אמיתי אינו מסתיים במילה "סליחה". סליחה שאין אחריה שינוי היא רק מילה. אחריות שאין אחריה תיקון היא רק הצהרה.

למדינת ישראל יש הרבה מה לתקן. אנחנו צריכים להשיב את הביטחון לאזרחי ישראל, אבל גם את הביטחון של האזרחים במדינה שלהם. להשיב את האמון במוסדות המדינה. לבנות מחדש את תחושת השותפות בין חלקי החברה. להבטיח שמי שמשרת, עובד, תורם ונושא בנטל ידע שהמדינה רואה אותו ונושאת איתו באחריות. להיות ראויים למי שקפצו בבוקר הנורא ההוא, עוד בטרם נקראו לדגל, כדי להציל את אחיהם מהתופת - דוגמה ומופת לסולידריות וערבות הדדית. מנהיגות ראויה תישא אותם על כפיים.

אנחנו צריכים ללמוד שוב להתווכח בלי להפוך זה את זה לאויבים. בישראל תמיד יהיו מחלוקות - הן טבועות במסורת היהודית והן חלק מחברה חופשית ודמוקרטית. אבל אסור שהמחלוקת תהיה חזקה יותר מהשותפות שלנו. אסור שנשכח שהאדם שחושב אחרת מאיתנו הוא עדיין אחינו, שכן שלנו, מי שילדיו משרתים לצד ילדינו ומי שעתידו קשור בעתידנו.

בהליך חשבון הנפש שאני מנסה לקיים עם עצמי בכל יום, וביתר שאת בימים אלו, אני שואל את עצמי תמיד איזו מדינה אני רוצה להשאיר לילדיי ולנכדיי. אני רוצה להשאיר להם מדינה חזקה ובטוחה, וגם ישרה והוגנת. מדינה שבה מנהיגים אומרים אמת גם כשהיא קשה. מדינה שבה יש ערך למילה ולחובה. מדינה שבה אחריות אינה מס שפתיים. מדינה שבה שירות ותרומה הם בסיס לשותפות, ושבה אף קבוצה אינה מרגישה שהיא לבדה נושאת את הבית על כתפיה. ובעיקר - מדינה ששואפת להשתפר, ולהיות ראויה למחירים הכבדים ששילמה למען קיומה.

אני מבקש מאיתנו לעשות חשבון נפש ברמה הלאומית ולשאול את עצמנו שאלה אחת: האם אנחנו הגרסה הטובה ביותר של עצמנו, ישראל במיטבה? לאחר שכל אחד מאיתנו יענה על השאלה הזאת לעצמו, עלינו לענות על השאלה גם כאומה: מה עלינו לעשות כדי שנהיה טובים יותר בשנה הבאה? אחרי שנים מורכבות של מלחמה, שכול, אובדן ושיסוי - כולנו נדרשים לחשבון נפש, אישי ומשותף. אני מבקש מכולנו להיות אמיצים ולהתבונן למציאות בעיניים, בלי מסכות. אנחנו יכולים להיות טובים יותר, ומגיע לנו טוב יותר. זה בידיים שלנו וזה עלינו. גמר חתימה טובה ישראל.

אשכולות (ע"ר)

מרכזי הסיור והתודעה של ישראל

חוגגים עם אשכולות

פסח

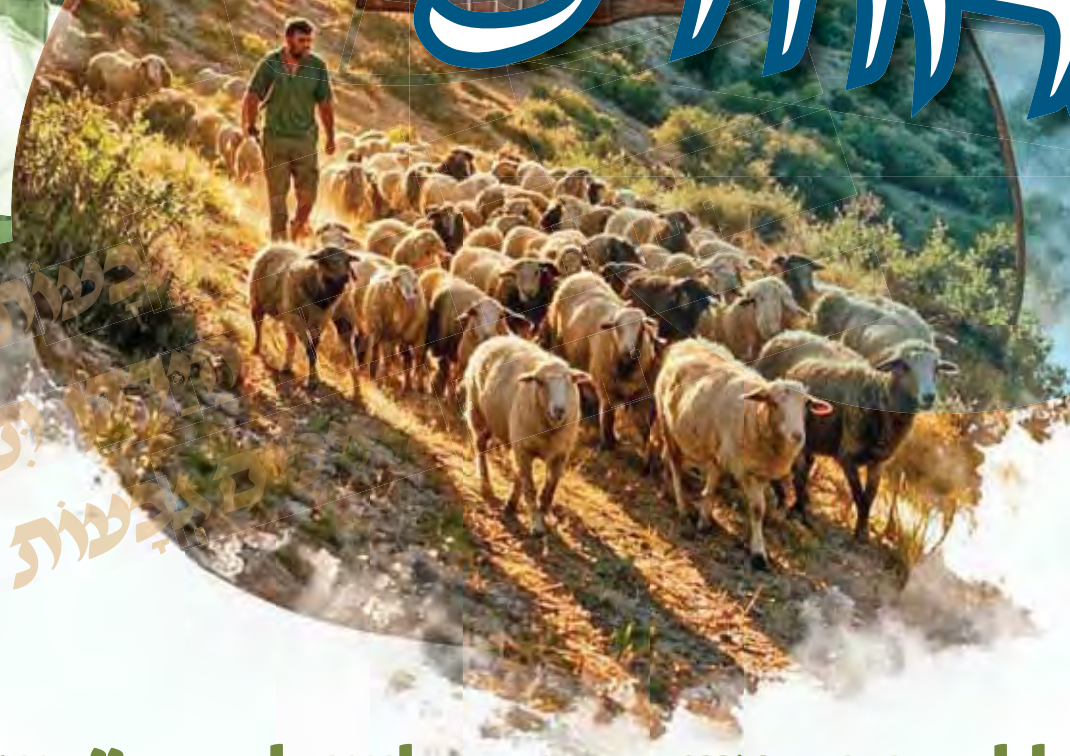

תפילת הלל חגיגית משפחתית בליווי להקת "בואי לגני"

חוות מאיר לארץ
מערב בנימין

יום ראשון, א' חוהמ"ס 27.9

שיחה וסדנת עפיפונים

חוות שער המלך
מבואות יריחו

יום שני, ב' חוהמ"ס 28.9

שיחה וסיור רכוב לבית הכנסת העתיק בנערן בליווי צבאי

חוות זית בגלבוע
הר גלבוע

יום שלישי, ג' חוהמ"ס 29.9

סדנת יצירה
וסיור בחווה

בתכנית:

8:00 התכנסות | 8:15 תפילת שחרית והלל חגיגי

9:45 כיבוד קל | 10:00 סדנא מקומית | 11:00 סיום

ההשתתפות בהרשמה מראש באתר אשכולות | עלות 10 ₪ למשתתף

www.eshkolot-il.com | לפרטים: 08-6630030

משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות

האגף לתרבות יהודית

סטודיו בת עמי

הרב אליעזר מלמד

לעורר את הילדים לתשובה

מי שרואה שילדיו אינם מתפללים או לומדים כראוי, יבדוק תחילה את עצמו ← לאחר בירורים פנימיים יוכל לדבר עם הילדים בכנות על ערך לימוד התורה ← כאשר ההורים רוצים להוכיח את בנם או בתם על התפילה, עליהם לבדוק את עצמם אם הם מתפללים ברצינות ← חשוב מאוד שהנזיפות בילדים יהיו מעטות מאוד לעומת דברי השבח והעידוד, ובמיוחד צריך להשתדל להימנע מכעס ← כאשר ההורים שומרים על אווירה טובה, רוב הבעיות חולפות ומתברר שהילדים הרבה יותר טובים ממה שהיה נראה לכאורה

בכל השנה, ובמיוחד לקראת יום הכיפורים, ההורים רוצים לעורר את ילדיהם לתשובה, וכן המורים והרבנים את תלמידיהם. מספרים שבעבר הייתה להורים ולמורים סמכות רבה יותר, והילדים צייתו להוריהם והתלמידים שמעו למוריהם. ואז היה הכול יותר פשוט וטוב ולכן "כולם היו צדיקים". אולם כבר הזהיר שלמה במשלי: "אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחוכמה שאלת על זה" (משלי ז, י). אכן בפועל לא כולם היו צדיקים. בית המקדש הראשון חרב מפני שרבים חטאו בעבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, ובית המקדש השני נחרב כי רבים חטאו בשנאת חינם ובכל העבירות החמורות והרבות שנובעות ממנה (יומא ט, ב). גם לאחר מכן, לא הכול היה מושלם. לדוגמה, בימי הראשונים, במשך דורות רבים לא הניחו תפילין, עד שרבי משה מקוצי, בעל הסמ"ג, ערך מסע גדול בקהילות ספרד כדי לעוררם לעשות תפילין ולהניחן.

כפי הנראה, אכן הילדים צייתו יותר להוריהם, אולם הורים רבים לא למדו כמעט תורה ולא קיימו כראוי את מצוותיה, ונלאו הרבנים לעוררם על כך. לעומת זאת, בדורות האחרונים רבתה החוכמה, ומבוגרים רבים חפצים ללמוד תורה מרבנים, אולם דווקא עכשיו כשהמבוגרים כבר יותר מלומדים, וראוי לילדים שישמעו בקולם, הילדים יותר עצמאיים ואינם מוכנים לציית להורים ולמורים. ואולי הדברים קשורים זה בזה, ככל שרבתה החוכמה, צריך להסביר את דברי התורה כך שהילדים והתלמידים ירצו ללמוד תורה ולקיים את המצוות.

ואחרי הכול, השאלה שמטרידה את כולנו היא כיצד ניתן לעורר את הילדים והתלמידים לתשובה.

קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים

ההדרכה הראשונה במעלה היא "קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים". הרואה שילדיו אינם מתפללים או לומדים כראוי, יבדוק תחילה את עצמו, ויתחזק בתפילה ובלימוד, ומתוך כך יוכל לעורר את ילדיו ותלמידיו.

וכן מסופר (בבר בתרא ס, א-ב) על רבי ינאי שהיה לו אילן שנטה לרשות הרבים. יום אחד הגיע אליו לדין מקרה של אדם שהאילן שלו נטה לרשות הרבים, ונציגי הציבור דרשו ממנו לקצוץ את האילן שמפריע לציבור. אמר להם: בבקשה מכם, בואו אליי מחר ואפסוק את דינכם. בלילה שלח פועלים שיקצצו את אילנו. למחרת, כשבאו אליו, פסק שבעל האילן צריך לקצוץ את אילנו. טען בעל האילן: הרי גם לכבודו יש אילן שנוטה לרשות הרבים. השיב רבי ינאי: "לך וראה, אם האילן שלי נקצץ - תקצוץ גם אתה, ואם לא נקצץ - גם אתה לא תקצוץ". שאלו בגמרא: מדוע לא הורה להם רבי ינאי מיד את הדין? השיבו מפני מה שלמד רייש לקיש ממה שנאמר: "התקוששו וקושו" (צפניה ב, א) - "קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים".

ביארה הגמרא שבתחילה חשב רבי ינאי שהאילן שלו מועיל להולכים ברשות הרבים, שעושה להם צל. אך כשראה שטוענים נגד אותו אדם שהאילן שלו מפריע להליכה, הבין שיש מאילן שכזה נזק, ורק מפני כבודו אין מעירים לו, ולכן הורה מיד לקוצצו.

וידוי הכהן הגדול ביום הכיפורים

וכן ביאר הלבוש (אורח חיים תרכא, ה) שהיה הכהן הגדול מתוודה שלושה וידויים ביום הכיפורים, בתחילה על עצמו ועל ביתו, ואחר כך על אחיו הכהנים, ואחר כך על כל ישראל, משום קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים.

הלימוד משמואל הנביא

וכן למדנו שבתקופת השופטים, פעמים רבות עזבו את ה' והלכו אחר האלילים. למד רבי יוחנן (בבא בתרא טו, ב) ממה שנאמר: "ויהי בימי שפוט השופטים" (רות א, א) - "דור ששופט את שופטיו, אומר לו (השופט שבאו להוכיחו): טול קיסם מבין שיניך, אומר לו: טול קורה מבין עיניך; אמר לו: כספך היה לסיגים, אמר לו: סבאך מהול במים".

מי שהצליח לסיים את תקופת השופטים ולעורר את ישראל לתשובה הוא שמואל הנביא, שהיה דוגמה ומופת ולא היה כמותו לדבקות בה', מסירות נפש ונקיות כפיים. שנאמר: "וישפוט שמואל את ישראל כל ימי חייו. והלך מדי שנה בשנה וסבב בית אל והגלגל והמצפה ושפט את ישראל את כל המקומות האלה. ותשובתו הרמתה כי שם ביתו" (שמואל א' ז, טו-יז). אמרו חכמים ששמואל, "כל מקום שהלך - שם ביתו" (ברכות י, ב).

היינו שהיה נושא על חמורו את כליו ואוהלו, ולא הסכים ליהנות משום אדם ולהתארח אצלו. עד שהפך להיות דוגמה לאדם שאינו מוכן ליהנות משל אחרים, שאמרו: "שאינו רוצה ליהנות - אל ייהנה כשמואל הרמתי" (שם). וכך שמואל יכול היה לומר: "הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי ואת מי עשקתי את מי רצותי ומיד מי לקחתי כופר ואעלים עיניי בו ואשיב לכם". וכל ישראל השיבו: "ויאמרו לא עשקתנו ולא רצותנו ולא לקחת מיד איש מאומה" (שמואל א' יב, ג-ד). לכן הצליח לחולל מהפכה רוחנית עצומה בישראל, עד שמכוחו הוקמה המלכות ונבנה בית המקדש.

לימוד תורה

לפיכך, אם ההורים רוצים להוכיח את בנם או בתם שאינם לומדים מספיק תורה, עליהם לבחון את עצמם תחילה. האם הם קובעים עיתים לתורה כפי שהיה ראוי? האם הם משקיעים בלימוד, האם הולכים לשמוע את השיעורים החשובים, או שמא הנושאים החשובים יותר נעשו להם קצת משעממים, והם מעדיפים ללמוד דברים קלילים יותר? עוד עליהם לשאול את עצמם, האם הם זוכים ללמוד בשמחה, ואם לא, מה אפשר לעשות כדי ללמוד בשמחה. עוד עליהם לשאול, האם הילדים רואים את הברכה שצומחת להורים מהלימוד. ואם אינם רואים, כיצד נכון לספר לילדים על הברכה שההורים מקבלים מלימוד התורה.

לאחר בירורים פנימיים יוכלו לדבר עם הילדים בכנות על ערך לימוד התורה. אם בפועל הם מתקשים לשקוד כראוי, יוכלו לומר לילדים: נכון שאנחנו לא לומדים כפי שהיינו רוצים, ואנחנו רוצים מאוד להשתפר. אבל במשך כמה שנים טובות זכינו ללמוד ברצינות, ובזכות זה בנינו את עצמנו, ולכן כדאי וראוי מאוד שתשתדלו ללמוד יותר תורה.

תפילה

כיוצא בזה לגבי תפילה. כאשר ההורים רוצים להוכיח את בנם או בתם על התפילה, עליהם לבדוק את עצמם אם הם מתפללים ברצינות. האם האב מגיע בזמן לתפילה? האם הוא מתענג על התפילה, שבה הוא נותן ביטוי לעומק שאיפותיו וזוכה לעמוד לפני ה' בוראו ולהתקשר אליו? האם האמא קבעה לעצמה מקום שקט בביתה שבו תתפלל בכל יום בכוונה? ואם מפני טרדותיה בטיפול בילדים היא פטורה מתפילה, האם היא לפחות מברכת את הברכות בכוונה ובשמחה? אחר שישפרו את עצמם, יוכלו לדבר עם ילדיהם ולהועיל להם.

תיקון הכעס והקפידה

עוד חשוב מאוד שהנזיפות בילדים יהיו מעטות מאוד לעומת דברי השבח והעידוד, ובמיוחד צריך להשתדל להימנע מכעס. שכן גם כאשר הנזיפות והכעסים הם על דברים מוצדקים, הרי בכך שההורים מרבים בהם הם בעצם אומרים לילדים: נכשלנו. חשבנו שהאמונה תעצים את חיינו, שהדרכת התורה תאיר את דרכנו, ונזכה לחיים טובים ולמשפחה מבורכת. אולם בפועל נכשלנו, וחיינו מלאי כעס ותסכול. אולי כדאי לכם לבחור בדרך אחרת...

שכן אף שההורים דורשים מהילד ללכת בדרך התורה, בכך שהם כועסים הם נותנים לו דוגמה של אנשים שאינם מאמינים בה', ולכן אינם רואים את כל הטוב שבילדיהם ואין להם נחת ושמחה בחייהם. אין הכוונה להתעלם מהבעיות, אלא להעצים את הטוב פי כמה, כי כך האמת, שהטוב נצחי והרע חולף. בדרך כלל, כאשר ההורים שומרים על אווירה טובה, רוב הבעיות חולפות ומתברר שהילדים הרבה יותר טובים ממה שהיה נראה לכאורה.

חתונה וילדים

הורים שרוצים לעודד את ילדיהם להתחתן ולהקים משפחות מבורכות, צריכים לקשוט עצמם תחילה ולהמשיך לעורר ולחדש את אהבתם ושמחתם בנישואיהם, ומתוך כך יוכלו לעודד את ילדיהם להינשא.

סיפורים יפים

סיפר לי אדם יקר ונכבד מאוד, שכאשר היה צעיר מצץ את אצבעו עד גיל מאוחר. כשהגיע הזמן שיעלה לכיתה ט', אמר לו אביו: הנה אתה הולך לישיבה של גדולים, הגיע הזמן שתפסיק למצוץ את אצבעך. השיב הבן לאביו: זה קשה מאוד, הנה גם אתה מעשן למרות שאתה יודע שזה מזיק. שמע האב ושתק ומאותו רגע הפסיק לעשן, ולאחר מכן גם בנו הפסיק למצוץ את אצבעו.

סיפור נוסף שמעתי מתלמיד חכם, שבעת שלמד בישיבה תיכונית אביו נזף בו כמה פעמים שאינו שוקד מספיק על תורתו. באחת הפעמים אמר הבן לאימו: מדוע אבא נוזף בי על שאינני לומד, הרי גם הוא מרבה להתבטל? סיפרה זאת האם לבעלה, והדברים נכנסו לליבו, ומאז ועד זקנותו קבע עיתים לתורה בשקידה רבה.

סיפר לי אדם יקר ונכבד מאוד, שכאשר היה צעיר מצץ את אצבעו עד גיל מאוחר. כשהגיע הזמן שיעלה לכיתה ט', אמר לו אביו: הנה אתה הולך לישיבה של גדולים, הגיע הזמן שתפסיק למצוץ את אצבעך. השיב הבן לאביו: זה קשה מאוד, הנה גם אתה מעשן למרות שאתה יודע שזה מזיק. שמע האב ושתק ומאותו רגע הפסיק לעשן, ולאחר מכן גם בנו הפסיק למצוץ את אצבעו

כשהילד שבתוכנו מנהל את הזוגיות

אנחנו בטוחים שאנחנו מבוגרים שמתווכחים, אבל בפועל אלו אסטרטגיות הישרדות ישנות שמתנגשות. הדרך להפסיק להאשים, לצאת מהלופ ולהישאר קרובים.

"אני לא מבינה למה כל דבר קטן הופך אצלנו לדרמה," אמרה תמר. "אתמול אלחנן חזר הביתה והיה שקט. שאלתי מה קרה והוא אמר 'כלום', אבל ראיתי שמשהו לא בסדר. שאלתי שוב, ואז עוד פעם. בסוף הוא התעצבן ואמר שאני לא נותנת לו לנשום."

אלחנן חייך בעייפות. "כי באמת לא נתת לי לנשום. הייתי עייף, זה הכול. אבל אצלה, אם אני שקט חמש דקות, היא כבר בטוחה שקרה משהו."

"לא בטוחה," תמר תיקנה. "אני פשוט לא מסוגלת להישאר באוויר. אם משהו לא בסדר בינינו, אני חייבת לדעת."

שאלתי אותה: "מה קורה לך בגוף כשהוא שותק ואת לא יודעת מה הוא מרגיש?"

היא עצרה. "לחץ. כאילו משהו עומד לקרות."

"ומה את מפחדת שיקרה?"

"שהוא יתרחק."

הסתכלתי על שניהם. "וזה בדיוק המקום שבו כדאי לעצור. כי עכשיו אתם כבר לא מתווכחים רק על אתמול בערב."

כשילד חווה קשר עם הורה מרוחק, ביקורתי, לא עקבי או לא פנוי, הוא לא מנתח את המצב כמו מבוגר; הוא מחפש הסבר קרוב אליו: **"הבעיה היא בי."** ואם הבעיה בי, יש בזה גם תקווה: אולי אם אהיה טוב יותר, שקט יותר, מוצלח יותר, פחות דורש או יותר מתאים, הקשר יחזור להיות בטוח.

"כלומר," אמר אלחנן, "הילד מאשים את עצמו כדי להרגיש שיש לו שליטה?"

"בדיוק. זו לא בחירה מודעת. זו דרך של הנפש לשמור על הדבר שהיא הכי זקוקה לו: הקשר."

מכאן נולדות אסטרטגיות שונות.

יש ילד שלומד לרצות. הוא מרגיש את ההורה עוד לפני שהוא מרגיש את עצמו: יודע מה לומר, מתי לשתוק, מה ישמח ומה ירגיע. הוא הופך למטפל של ההורה.

ויש ילד שמפתח אסטרטגיה הפוכה: מקטין את עצמו. לא מבקש, לא מכביד, לא צריך. הוא לומד שאם לא יזדקק לאף אחד, לא יוכל להידחות.

אלחנן הזדקף. "זה אני."

תמר הסתכלה עליו. "אבל אתה תמיד אומר שאתה פשוט עצמאי."

"נכון."

"או שאולי," אמרתי בעדינות, "למדת שלהזדקק למישהו זה מקום מסוכן."

הוא שתק.

יש גם ילד שלומד שאהבה מגיעה דרך הישגים: אם אהיה מושלם, לא אטעה, אחזיק הכול – אהיה ראוי. בבגרות הוא עלול להפוך למי שמנהל הכול, מתקשה לשחרר שליטה ומרגיש שאם לא יחזיק את הבית, הכול יתפרק.

ויש ילד שהופך לסמוגרף רגשי. הוא לומד לקרוא מבטים, טון דיבור, טריקות דלת ושינויים קטנים במצב הרוח. הוא מזהה "רעידת אדמה" עוד לפני שהחלה. לא כי הוא דרמטי, אלא כי פעם היה חשוב לו לדעת מתי הקשר עומד להיות לא בטוח.

"זה בדיוק מה שקורה לי עם אלחנן," אמרה תמר. "הוא שותק ואני מייד חייבת לפתור."

"נכון. אבל שימי לב: הרבה מהאסטרטגיות האלה מושרשות כל כך עמוק, שבבגרות אנחנו כבר קוראים להן 'האופי שלי': 'אני פשוט עצמאי'; 'אני חייב לנהל הכול'; 'אני פשוט רגיש'; 'אני שונא מריבות ולכן תמיד מוותר'. אולי זה באמת חלק מהאופי, אבל כדאי לשאול: **מה קורה מתחת לזה? מי בתוכי עדיין עובד כל כך קשה כדי לשמור על האהבה?"**

"מה, בכל פעם שאנחנו רבים אנחנו בעצם ילדים?" שאל אלחנן.

"לא. אתם מבוגרים. אבל דווקא בזוגיות האדם שהכי קרוב אלינו יכול לגעת במקומות שאף אחד אחר לא מגיע אליהם. מבט קטן, שתיקה, ביקורת או חוסר זמינות רגעי – ופתאום מתעורר סיפור ישן."

השאלה היא כבר לא באמת "למה לא ענית לי?" אלא: **"האם אתה עדיין איתי? האם יש לי כאן מקום? האם אפשר לאהוב אותי גם כשאני לא בדיוק כפי שאתה רוצה?"**

אלחנן שאל: "ומה קורה לי כשאני מתרחק?"

"אתה תגיד."

"כשאני מרגיש שהיא כועסת או רוצה ממני משהו שאני לא יכול לתת, אני נסגר. אני אומר לעצמי שאני צריך מרחב."

"ואולי אתה באמת צריך מרחב. אבל אולי יש בך גם חלק שלמד שכאשר מישהו צריך ממך משהו, אתה עלול להיבלע בתוך הצורך שלו. ואז הדרך היחידה להישאר בטוח היא להיעלם."

תמר הסתכלה עליו. "אז כשאתה מתרחק, זה לא בהכרח כי לא אכפת לך?"

"לא. לפעמים אני מתרחק דווקא כי אני לא יודע איך להישאר."

"והנה המעגל שלכם," אמרתי. "את מפחדת שאלחנן יתרחק, אז את מתקרבת יותר. אתה מפחד להיבלע, אז אתה מתרחק יותר. ככל שתמר רודפת אחרי ודאות, אתה מחפש יותר אוויר; ככל שאתה מחפש יותר אוויר, תמר משוכנעת שהיא עומדת לאבד אותך."

"ומה עושים?" שאלה תמר.

"לא מתחילים באשמים. לא באלחנן, לא בך, וגם לא בהורים. המטרה היא לא להעמיד את העבר למשפט, אלא להבין מה קורה לך עכשיו."

בפעם הבאה שהוא שותק, את יכולה לעצור ולשאול: **איזה סיפור עתיק התעורר בי עכשיו? מי בתוכי מפחד?**

ואז לנשום ולזכור: אני כבר לא אותה ילדה חסרת אונים. היום יש לי בחירה.

זה לא אומר שהפחד נעלם; זה אומר שמתחילה להיווצר הפרדה בין מה שקורה עכשיו לבין מה שהגוף למד פעם לצפות שיקרה.

ואלחנן, בפעם הבאה שאתה רוצה להיעלם, אל תאמר רק "ככה אני". עצור ושאל: 'מי בתוכי מבקש לברוח?' ואז, במקום להיעלם, אפשר לומר: **"אני מוצף עכשיו. אני צריך חצי שעה להירגע, ואני חוזר לדבר איתך."**

"ואת," הוספתי, "במקום לשאול שוב ושוב עד שהוא מתפוצץ, יכולה לומר: **'כשאתה שותק אני נבהלת ומרגישה שאתה מתרחק. אני לא רוצה לרדוף אחריך, אבל אני כן צריכה לדעת שאתה חוזר אליי.'**"

"זה בעצם להגיד את מה שפעם לא יכולתי להגיד."

"בדיוק."

וזה אולי לב התהליך.

פצעי הילדות לא פשוט נעלמים. גם אחרי שנבין אותם, השתיקה עדיין יכולה להפעיל, הביקורת להכאיב והמרחק להפחיד. אבל בהדרגה הם מפסיקים לנהל לבדם את האהבה.

זה שמַרצה יכול להפסיק לוותר רק כדי לשמור על שקט, ולבקש את מה שהוא צריך. ה"רואה ואינו נראה" יכול להישאר נוכח במקום להיעלם. מי שמחזיק את כל הבית על כתפיו יכול ללמוד לשחרר שליטה בלי להרגיש שהכול מתפרק. והסמוגרף הרגשי יכול לנשום ולבדוק: **האם באמת יש סכנה, או שסיפור ישן פשוט התעורר?**

תמר ואלחנן לא יצאו מהמפגש עם זוגיות חדשה. הם גם לא הפסיקו להפעיל זה את זו. אבל הם התחילו לראות משהו אחר: לא תמיד עומדים מולם אויב או אדם שלא מבין אותם. לפעמים עומד מולם בן זוג מבוגר, שבתוכו ילד, שגם הוא למד פעם לעשות כל מה שצריך כדי לא לאבד את הקשר.

וכשהם מצליחים לעצור לרגע בין הטריגר לתגובה, לזהות את החלק שמפחד ולזכור שהיום כבר יש להם בחירה, נוצר מרחב חדש.

מרחב שבו אפשר להישאר.

לבקש.

להציב גבול.

לא להיעלם.

ולא לנסות להיות מישהו אחר כדי להיות ראוי לאהבה, אלא להביא אל הקשר, סוף סוף, את מי שאנחנו באמת.

כל הפרטים שונו למען שמירת הפרטיות

ניתן לעקוב אחר הטורים בערוץ הוואטסאפ של חנה דיין

חנה דיין - טיפול פרטני לנשים במשברי חיים | פסיכולוגיה יהודית תורת הנפש | קליניקה פרטית בשפלה | אפשרות גם בזום
054-4480705 | מייל: hanna.tipul@gmail.com | לכל המאמרים: www.hannad.co.il | (טיפול פרטני לגברים יינתן על ידי מטפל)

תאזינו טוב טוב ותשובו אל ה'

בהאזנה לפרשת האזינו ולהפטרה של שבת שובה יש לימוד חשוב לחיים בכלל, ולמעבר מראש השנה ליום הכיפורים בפרט

פרשת האזינו מדברת על האזנה - "האזינו השמיים" - מלשון איזון ומאזן. כדי לקבל שנה חדשה צריך להאזין למציאות ולערוך מאזן בין הטוב ובין הרע של השנה האחרונה, ולראות מי גובר על מי.

מי שמקשיב יותר מדי לאנשים פסימיים מקבל רושם שהעולם הוא רע. מי שמקשיב לצפירות של זמבורות ברחובות יכול להתחרש מרוב גלי השנאה. למי שמקשיב לאנשים מרירים נדמה שמדינת ישראל נחרבה במלחמת יום כיפור או בשבעה באוקטובר. למי שמקשיב ליצר הרע נדמה שאין סיכוי להשתחרר מן היצרים, ההתמכרויות והחולשות.

לעומת זאת, מי שמטה אוזן לאופטימיות יודע שהטוב הוא העיקר והרע הוא המיעוט. מי שמאזין לקול הסליחות יודע שאין עוד מקום ברחבת הכותל, ולכן מקרינים את המתרחש שם במוקדים שונים ברחבי הארץ. מי שמאזין להיסטוריה יודע שלמרות השבר של המלחמה, מדינת ישראל ניצחה וצמחה. מי שחווה שבת תשובה עושה מאזן של השנה האחרונה עם עצמו, ורואה שלמרות הנפילות - מצבו קצת יותר טוב מן השנה שעברה.

תאזינו טוב טוב לשירה הגדולה של פרשת האזינו. בספר התורה היא כתובה בשני טורים אנכיים, סגנון כתיבה שנקרא "אריח על גבי אריח". אף שהמציאות נדמית כחסרת סדר, שירת האזינו מספרת לנו שהחיים שלנו בנויים מאריחים מדויקים ויציבים, זה על גבי זה. כל אריח קטן מצטרף לשירה גדולה.

מי שמאזין לשירה הגדולה של שבת תשובה אינו מתכחש לכישלונותיו אלא שומע גם את ההפטרה:

"שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱ־לֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ". כשהאור הגדול של ראש השנה נעלם, האדם מוצא את עצמו לבדו בשדה החשוך, מול כל כישלונותיו. כעת צריכה לבוא התשובה.

"קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה' אִמְרוּ אֵלָיו כָּל תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ". איך מתמודדים עם הכישלון? איך אפשר שהקב"ה יישא את העוונות שלנו? כשישנו בית המקדש הדרך היא קורבנות, וכשאין קורבנות - אנו נשארים עם השפתיים שלנו, עם התפילה.

"אַשּׁוּר לֹא יוֹשִׁיעֵנוּ עַל סוּס לֹא נִרְכָּב וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֱ־לֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ". ברמת הפשט מדובר באימפריה האשורית, שאנשים בממלכת ישראל נשענו עליה ובטחו בה. במשמעות הנצחית, אשור היא האשליה של האדם שהוא ימצא "אושר" במקומות אחרים. הסוס הוא ביטוי לעוצמה חומרית, "אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר". תחושה של כוחי ועוצם ידי, שבה האדם משתחווה למעשה ידיו, ומודד את אושרו והצלחתו במכונית חדשה. לכל אחד יש אשור משלו וסוס משלו, והוא סבור שהם יגנו עליו ביום הדין.

להבין את מקור החיים

"אֲשֶׁר בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם". בעשרת ימי תשובה אנחנו קוראים לקב"ה "אבינו מלכנו". הקב"ה הוא האב שלנו. במזמור "לדוד ה' אורי וישעי", שגם אותו נהוג לומר בימי אלול ותשרי, אנו אומרים את הפסוק: "כי אבי ואימי עזבוני וה' יאספני". כשאדם תולה את עצמו רק באביו ובאימו שבעולם הזה, במובן מסוים הוא יתום. זמנם של האב והאם עלי אדמות הוא מוגבל, ואי אפשר להסתמך רק עליהם בתור מקור הביטחון וההצלחה. אנו כמובן מעריכים מאוד את הורינו, ואין קץ לכבוד שאנו רוחשים כלפיהם, אבל העוגן הנצחי והבלתי תלוי הוא רק אבינו שבשמיים.

פנתה אליי פעם אישה ושטחה בפניי את הקושי שלה בעבודתה. תחום העיסוק שלה אינו גורם לה שום סיפוק ושביעות רצון. שאלתי אותה: אם אינך מרוצה כלל מהעבודה, למה בכלל בחרת במקצוע הזה? היא הסבירה: באמת לא רציתי אותו, אבל היה לי חשוב שההורים שלי יהיו גאים בי. הוספתי לשאול: אם זה מה שחשוב לך בעבודה, למה זה לא משמח אותך? או אז היא ענתה: עד שהתקדמתי בעבודה והגעתי לתפקיד שרציתי, שני ההורים שלי נפטרו.

האדם מחפש את אושרו במקומות רבים, חלקם לכאורה משמעותיים וערכיים. הרצון להביא גאווה להורים נשמע ערכי וחשוב, ואם האדם אכן מצליח לחבר אותו למשמעותו הא־לוהית הנצחית, הוא יכול למצוא בו אושר. אולם אם ריצוי ההורים נשאר מטרה עצמאית בגבולות העולם הזה, הוא מתנפץ ברגע שההורים מסיימים את חייהם. התשובה טמונה בהכרה שהאדם תלוי אך ורק בא־לוהים.

"אָרְפָּא מְשׁוּבָתָם אֹהֲבֵם נְדָבָה כִּי שָׁב אַפִּי מִמֶּנּוּ". כשאדם מבין מה מקור חייו, כעסו של א־לוהים, כביכול, שב ממנו ומתחלף בחסד וברחמים. זו הדרך של האדם להתרפא.

"אֶהְיֶה כַּטַּל לְיִשְׂרָאֵל". הטל הוא שכבה דקה של לחות שמרעננת את פני הקרקע מדי בוקר. כפי שהטל מחדש את האדמה, כך גם יכולתו של האדם להתחדש היא על ידי תשובה, חזרה אל המקור.

"יִפְרַח כַּשּׁוֹשַׁנָּה וְיַךְ שָׁרָשָׁיו כַּלְּבָנוֹן". בתורת הסוד, השושנה היא ביטוי למציאות האידיאלית. עם ישראל נמשל לשושנה: "כשושנה בין החוחים כן רעייתי בין הבנות". השושנה היא פרח יפה אך עטוף בקוצים. כדי להתגבר על הקוצים שבמעטפת ולהצליח לפרוח, צריך להיות מחובר אל השורשים. כשאדם שב אל שורשו ומקורו, הוא יציב כמו ארז בלבנון, ויש לו עמידות מול הקוצים כמו לשושנה.

"יֵלְכוּ יוֹנְקוֹתָיו וִיהִי כַזַּיִת הוֹדוֹ וְרֵיחַ לוֹ כַּלְּבָנוֹן". היונקות הן הענפים הקטנים הרכים. כשאדם שב בתשובה, כל מה שיונק ומסתעף ממנו מתברך ומתרבה, הולך ומתפשט כריח הנישא למרחוק.

"יָשֻׁבוּ יֹשְׁבֵי בְצִלּוֹ יְחַיּוּ דָגָן וְיִפְרְחוּ כַגָּפֶן זִכְרוֹ כְּיֵין לְבָנוֹן". אדם השב בתשובה נעשה כעץ גדול ורחב, שגם אחרים חוסים בצילו.

עוברים מהאידיאל למציאות

"אֶפְרַיִם מַה לִּי עוֹד לָעֲצַבִּים אֲנִי עָנִיתִי וַאֲשׁוּרֶנּוּ אֲנִי כִּבְרוֹשׁ רַעֲנָן מִמֶּנִּי פִרְיְךָ נִמְצָא". ממלכת אפרים היא החומרנית מבין שתי ממלכות ישראל לאחר פיצול המלוכה. "אפרים" מלשון פרייה ורבייה, שבט של מצליחנים במישור העולם הזה. ואולם בסוף, אפילו אפרים יבין את הטעות שבהשתחוויה למעשי ידיו, ויעזוב את עצביו.

"עצבים" זהו ביטוי מעניין לאלילים, שמופיע גם במקומות נוספים בתנ"ך, כגון "עצבי הגויים כסף וזהב". העצבים קשורים עם המילה עצב; אדם שמשתעבד להצלחותיו בעולם הזה, ומנותק מהמקור הנצחי של האושר, בסופו של דבר מוצא את עצמו עצוב ועצבני. כדי להשתחרר מהעצב ולהגיע לשמחה של סוכות, צריך לעבור דרך שבת תשובה ויום הכיפורים, להתמודד מול הכישלונות ולעשות תשובה.

"אֲנִי עָנִיתִי וַאֲשׁוּרֶנּוּ". הקב"ה מבטיח לענות לאפרים, לכשיעשה תשובה. "אשורנו" פירושו אראה אותו, אך טמונה כאן גם הבטחה לאושר.

"אֲנִי כִּבְרוֹשׁ רַעֲנָן מִמֶּנִּי פִרְיְךָ נִמְצָא". הברוש נשאר תמיד רענן, אך אין לו פירות אכילים. הקב"ה מבטיח להיות גם כברוש וגם כעץ פרי; כשאדם עושה תשובה, הוא זוכה גם ליציבות וגם להתחדשות ופרייה.

"מִי חָכָם וְיָבֶן אֵלֶּה נָבוֹן וְיֵדָעֵם כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי ה' וְצַדִּקִים יֵלְכוּ בָם וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם". זהו הפסוק המסיים את ספר הושע. פסוק מכונן באופן כללי, שיש לו משמעות גם לתקופת הימים הנוראים. הכינוי "ימים נוראים" משקף את היראה שימים אלה מטילים עלינו, ולא במקרה. בימים אלה מתגלה גודל עצום, הנהגת ה' מופיעה בעולם, ומצב זה יכול להוביל להצלחה או לכישלון, תלוי במצבו של האדם. אם האדם יהיה חכם ונבון, ויבין את מקומו תחת הנהגת ה', הוא יצליח לעשות תשובה ולקום ממיתה לחיים.

"מִי אֵ־ל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא". את הפסוקים האלה, שיש מוסיפים אותם להפטרה, נהוג לקרוא גם באמירת ה'תשליך' בראש השנה. מנהג התשליך מנוגד לכאורה לאופיו של ראש השנה, בתור יום של שמחה בהמלכת ה'. לאורך היום איננו מתוודים על חטאים, ויש שנוהגים אפילו לא לאכול אגוזים כי 'אגוז' שווה בגימטריה 'חטא', אך בתשליך פתאום אנו משליכים את חטאינו למים, כביכול. מנהג שהתקבל בעם ישראל אינו מקרה. בתשליך אנו מודים: אנחנו יודעים שעווינו ופשענו, אך אנו גם יודעים שהקב"ה אינו מחזיק לעד אפו, וכעסו אינו נמשך לנצח.

"יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם". אנו שבים בתשובה, וברור לנו שהקב"ה ירפא אותנו.

"תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם". יש אמת בעולם הזה, ויש גם חסד. האמת היא האידיאל המוחלט, ואילו החסד מלווה גם את מי שאינו עומד באידיאל הזה. בין ראש השנה ליום הכיפורים, אנו עוברים מהאידיאל למציאות. הסוד הנצחי של עם ישראל, מימי קדם, הוא היכולת לגשר על הפער הזה.

שבת שלום וגמר חתימה טובה.

שאל את הרב

בשיתוף: Yeshiva.org.il

דאודורנט ביום כיפור

שאלה: האם ניתן להתיר, משום כבוד הבריות, להתיז דאודורנט ספריי ביום כיפור? יש לציין שביום זה ישנם לא מעטים שבאים לבית הכנסת בחולצה ארוכה, בחליפה או בקיטל, דבר המגביר את הזיעה.

תשובה: מותר, זה לא מוגדר "סיכה". סיכה זה שמן, וכאן מדובר בריח שמנטרל ריחות לא נעימים.

הרב דב ליאור

מדרסים בנעלי בד

שאלה: אני סובל מפלטפוס והולך עם מדרסים. מדרסים אלו עשויים מחומר קשיח שאינו עור אבל מצופים בעור. האם אפשר להכניסם ביום הכיפורים לתוך נעלי הבד? בלעדיהם כואבות לי מאוד הרגליים, ויש לי מזה עינוי רב.

תשובה: בשו"ת חלקת יעקב חלק ב' פג, התיר למי שסובל מאוד כשהולך בלא מדרסים, שיניחם בתוך נעל בד או גומי, מפני שאינם חלק מהנעל, והרי זה כמי שעומד על כר מעור שמותר (רמ"א תריד, ב), ועוד שהוא מצטער מאוד, והוא דומה למי שהולך בטיט, שהתירו לו לנעול נעליים.

אומנם נראה שאם עיקר הסבל שלך נובע מזמן העמידה, אזי מוטב שלא תכניס את המדרסים לתוך נעל הבד, כי יש לחוש שאולי הם נחשבים כחלק מהנעל. אלא רק תניחם במקום התפילה, ותעמוד עליהם, ואז ודאי ייחשבו רק כמו כר מעור.

הרב אליעזר מלמד

צום לאישה בהיריון

שאלה: בשעה טובה אני בחודש שישי להיריון. באיזה מצב מותר לי לשתות או לאכול, ובמקרה שכזה האם כרגיל או בשיעורים?

תשובה: אישה בהיריון חייבת לצום. השתדלי לשמור על מנוחה. אם תרגישי סחרחורת, קרוב לעילפון או התחלת צירים, שתי לשיעורין: cc45, הפסקה של 5 דקות, ושוב שתייה. אפשר לשתות כל משקה - מיץ, מיץ ענבים, בירה שחורה, קפה, תה - הכול נכנס בגדר שתייה. כאמור, לשיעורין.

הרב אליקים לבנון

מאמרים ותגובות למדור ניתן לשלוח לכתובת eshilo777@gmail.com (המערכת אינה מתחייבת לפרסם את המאמרים שיתקבלו)

בשבע אונליין
PODCAST

קבינט בשבע

יו"ר ישראל ביתנו אביגדור ליברמן התארח אצל עמנואל שילה. מתוך השיחה:

"כבר ב-2016 הזהרתי את נתניהו מפני תרחיש ה-7.10"

■ **יש לי הכבוד לראיין את ראש הממשלה הבא?**
"קודם כל חייבים לנצח, אחר כך נדון בראשות ממשלה. אני מדבר בפירוש על גוש המשרתים מול גוש המשתמטים".

■ **מי זה גוש המשתמטים? הליכוד, סמוטריץ' ובן גביר?**
"חד וחלק. מי שהוביל את חוק המשתמטים ואת הקפאת המעצרים של העריקים זו קואליציית נתניהו בהנחיית נתניהו. הליכוד כולו התייצב ושיתף פעולה".

■ **אבל איך תכריח את החרדים?**
"בממסד החרדי אין שום כוונה לגייס אחד. אתה לא מתגייס - אתה לא מקבל קצבה, הישיבה לא מקבלת עבורך מימון, אין לך הנחה בארנונה. ויש רישום פלילי - לא תוכל לצאת לחו"ל ולא להוציא רישיון נהיגה".

■ **זה לא נשמע לך טוטליטרי? מה קשור רישיון נהיגה?**
"חד וחלק, כן. זה לא טוטליטרי - זה הצורך. אנחנו נמצאים בזמן מלחמה".

■ **היית אומר את זה גם על הסרט החדש שמכפיש את ישראל בעולם?**
"נו, זה בוגדים! כמובן. האנשים האלה מוציאים דיבתה של הארץ. מדובר פה בעלילת דם. וזה כבר לא הפעם הראשונה של אותם יוצרים".

■ **אז מה צריך לעשות להם - לשלול אזרחות, כמו שקרא מיקי זוהר?**
"אני לא יודע איפה הוא היה ב-24', למה אז שתק. צריך להגיש כתב אישום ולטפל ביד קשה. אבל זו הפקרה של הממשלה הזאת - הפקירו את תושבי העוטף, והפקירו את כל המאבק על התודעה".

■ **במה הממשלה הזאת הפקירה את העוטף יותר מהממשלה שלך? אולי רק במזל זה לא קרה במשמרת שלכם?**
"אין מזל. ב-21 בדצמבר 2016 העברתי לנתניהו מסמך של 11 עמודים: תהיה פלישה של כוח נוח'בה, יכבשו יישובים, ייקחו בני ערובה. אמרתי שזה יקרה בסוף 22'. טעיתי רק בשנה - לא לקחתי בחשבון קורונה".

■ **וחוץ ממך, מישהו במערכת הביטחונית תמך בזה?**
"אף אחד. ישבתי לבד מול הצבא, השב"כ, אמ"ן והמל"ל".

■ **אז אולי קשה להאשים את נתניהו שלא רצה ללכת לבד מול כל הממסד?**
"לא. אחרי שהוא דוחה את המסמך על הסף, הוא מופיע בוועדה לביקורת המדינה וחוזר על כל עיקריו. מה עשית? הוא יצטרך להסביר את זה".

■ **אבל אתה חייב להסכים שהמצב בכל החזיתות הרבה יותר טוב.**
"הרבה יותר גרוע. מלחמה מודרנית מתנהלת בשלוש זירות: צבאית, מדינית ותודעתית. אם אתה מנהל אותה רק בצבאית - הפסדת. הגעת למצב שאתה מצורע ומבודד, ובלונדון אין לנו שגריר שנה שלמה".

■ **גם השייכות שלך לימין לא תמיד ברורה.**
"אני אומר גם היום: אין לסמוטריץ' ולבן גביר שום קשר לימין. כל מה שמעניין אותם זה כוח, כבוד וכסף. אני נולדתי בבית בית"רי - ומכל הח"כים בליכוד היחיד שמכיר את שיר בית"ר בעל פה זה אביגדור ליברמן".

■ **ומה עמדתך היום ביהודה ושומרון?**
"להתמקד בשטחי C, לייצר רצף ולקחת אחריות מוחלטת - כן, ריבונות. ולגבי A ו-B - הבנה עם הירדנים שייקחו אחריות ביטחונית ומנהלית. אין לך ואקום".

■ **ואם אין רוב לאף גוש בלי הערבים - תתפשר על החרדים או על הערבים?**
"בשום פנים ואופן לא. נביא רוב מוחץ מהבוחר הישראלי. אם הייתי מקשיב לסקרים, מעולם לא הייתי מתמודד. ואני בטוח שנוכל לצרף גם את הליכוד לקואליציה - אבל בלי נתניהו".

לריאיון המלא היכנסו לאתר **בשבע אונליין**

עם סגירת הגיליון

בכל יום חמישי עמנואל שילה, עורך ראשי של קבוצת 'בשבע' **ויוני רוטנברג**, עורך האקטואליה בעיתון ועורך האתר, **יושבים לתת את הזווית שלהם לאירועי השבוע**

נקודה טובה

רבקי גולדפינגר מארחת את נופהר טפר

"אל תרחמו עליי"

מה קורה כשעוד לפני שמכירים אותך, אנשים ממהרים לשפוט? נוֹפְהַר טפר, שנולדה עם פגם מולד בפנים, על המבטים החודרים, ההערות חסרות הטאקט, ראיונות העבודה הכואבים - והרצון הפשוט שיראו אותה.

בשבע עיניים

אסף משניות מארח את אליהו ליבמן

"אל תעשו לי הנחות כי אני אב שכול"

אליהו ליבמן, שבנו אליקים נפל בשבעה באוקטובר בנובה, מסביר מדוע מקומו דווקא במפלגת נעם, ולמה אנחנו רואים עוד ועוד הורים שכולים והורי חטופים שמצטרפים למערכת הפוליטית.

בזווית אישית

עם שוש חובלאשוילי, אלמנתו של רס"ן אבי חובלאשוילי ז"ל

הבשורה המרה הגיעה בתחילת ההיריון

שוש, אלמנתו של רס"ן אבי חובלאשוילי שנפל בקרבות השבעה באוקטובר, על אהבת הנעורים שלהם, על תחושות הבטן באותו בוקר - ועל ההתמודדות עם היריון ולידה לצד האבל הכבד.

לצפייה בפודקאסטים היכנסו לאתר BE7.CO.IL

כלכלה | אמציה סמקאי

amatzia@tlv-consulting.com

מכת פתיחה אמציה סמקאי

אשמנו, בגדנו, האטנו: מי מרוויח מהווידוי של ראשי הבינה המלאכותית?

כמו ברבות מפריצות הדרך הטכנולוגיות, גם בבינה המלאכותית בולט חלקם של היהודים, והפעם - ברוח ימי התשובה - גם בווידוי פומבי. בראש השנה פרסם דריו אמודיי, בן לאם יהודייה ומייסד אנתרופיק (חברת האם של מודל קלוד), מאמר וידוי מפורט על קצב ההשתכללות המסחרר של ה־AI והסכנה שמנגנוני הבקרה נותרים מאחור. בהתאם להלכות תשובה של הרמב"ם, קיבל עליו אמודיי לעתיד: "עלינו להאט את הקצב שבו אנו משפרים את היכולות". בתוך שעות השיב לו יהודי בולט אחר, סם אלטמן, מנכ"ל OpenAI (חברת האם של מודל צ'אט GPT): "אני מסכים... ונעשה כמותם".

השער נפתח. אילון מאסק, שטרם גילה קשר ליהדות אך אחראי בין השאר על מודל גרוק, צייץ: "דריו צודק". דמיס הסאביס, המדען הראשי של גוגל (שנוסדה על ידי שני יהודים ואחראית על מודל ג'מיני), הסכים שהכיוון נכון והזכיר את הצעת החברה לגוף תקינה ענפי. בסוף אותו שבוע הודיע אלטמן שהנפקת הענק של OpenAI נדחית לשנה הבאה, שכן נוכח סוגיות הבטיחות "זה יהיה רגע לא נבון לצאת לבורסה".

לפני שנתרגש, כדאי לנתח את התמריצים שמאחורי ההכרזות הללו. ראשית, איש לא דיבר על עצירת הפיתוח. אנתרופיק התחייבה להושיב בתוכה בודקים חיצוניים שיש להם זכות לפרסם ממצאים ללא צנזורה, בדומה למפקחים בבנקים. אלטמן הבטיח מנגנון דומה, והסאביס הפנה לגוף תקינה במימון התעשייה, בהשראת רשות מפקחי הברוקרים בוול סטריט, FINRA. צריך לזכור שזהו הסבב השלישי שבו חברות ה־AI מתנדבות לפקח על עצמן. ההשוואה לשוק ההון רלוונטית מאוד, כי גם FINRA ההיסטורית הוקמה ב־1939 על ידי הברוקרים עצמם בדיוק כדי למנוע מוושינגטון להקים רשות שתפקח עליהם.

ממה הם מפחדים? בוודאי לא מהבינה המלאכותית, אחרת היו מעכבים אותה בשקט (כפי שעשתה גוגל לפני שהפריצה של צ'אט GPT חייבה אותה להוציא את המודלים שלה לאור). הם מפחדים מדעת הקהל ומהרגולטור. אומנם, לא מהממשל האמריקאי הנוכחי. יומיים אחרי המאמר של אמודיי התקשר הנשיא טראמפ לג'נסן הואנג, מנכ"ל אנבידיה, באמצע כנס בלוס אנג'לס. הואנג שם אותו על רמקול מול אלפי אנשים, והנשיא הודיע: "הרובוטים לא ישתלטו. כל העניין הוא תרמית", וקרא למרכזי הנתונים "הנפט של 25 השנים הבאות".

הפחד הוא ממה שיבוא אחרי טראמפ, וממה שכבר קורה ברקע - בבתי המשפט, אצל התובעים הכלליים במדינות ובקרב הרגולטורים באירופה. הם ראו מה קרה לקודמיהם. 41 מדינות תבעו את מטא על הנזק שנגרם לבריאות הנפש של בני נוער, ומארק צוקרברג נאלץ לעמוד בסנאט ולהתנצל בפני הורים. בית משפט פדרלי קבע שגוגל היא מונופול, ואירופה גבתה ממנה קנסות של יותר משמונה מיליארד יורו. נגד OpenAI ו־Character.AI כבר תלויות תביעות של הורים לנערים שהתאבדו אחרי שיחות עם צ'אטבוט. הרובוטיקה והאבטלה עוד לא הגיעו לבית המשפט, אבל סביר להניח שעורכי הדין כבר אוספים חומרים לכתב התביעה.

מי שראה את זה מבין שעדיף לו להיות זה שמכריז על הסכנה ולא זה שמואשם בהסתרתה. וההכרזה קונה שלושה דברים: תדמית של אחריות תאגידית, שליטה בנרטיב, כלומר מי מגדיר מהו סיכון, ושליטה במנגנון הבקרה, כלומר מי המעריך ומה הוא בודק. וכאן ההבדל בין חברות הבינה המלאכותית ובין הבנקים קטן וקריטי: את המפקחים בבנק שולח הרגולטור. כאן החברה מגייסת אותם בעצמה. מסעדה שממנה לעצמה את המשגיח.

הבעיה היא שההיסטוריה של רגולציה עצמית מקדימה נגמרת כמעט תמיד באותו מקום. ב־1930 אימצה הוליווד את "קוד הייז" וצנזרה את עצמה כדי שהקונגרס לא יצנזר אותה. ב־1954, אחרי שימועים בסנאט על נזקי הקומיקס לילדים, הקימו המו"לים הגדולים את "רשות קוד הקומיקס", ובתוך שנתיים נדחק מהשוק EC Comics, המו"ל הקטן והמצליח מכולם, כי לא עמד בכללים שהגדולים כתבו. ב־1994, אחרי שימועים על אלימות במשחקי מחשב, הקימה תעשיית המשחקים דירוג עצמי, שעד היום מכריע מה מגיע למדף. השלבים קבועים: קודם התאגדות וולונטרית, אחר כך סטנדרט שרק הגדולים יכולים לעמוד בו. מפקח פנימי במשכורת של מהנדס AI בכיר הוא מותרות של חברה בשווי טריליון דולר, לא של סטארט־אפ קטן. בסוף מגיע גם התיאום בין החברים, בחסות פטור מדיני ההגבלים. לפי הדיווחים OpenAI כבר ביררה אצל חברי קונגרס אם האטה מתואמת של הענף לא תיחשב הפרה של חוק שרמן נגד קרטלים. מי שקרא כאן בשבוע שעבר על הפטור החקלאי בחוק התחרות יזהה את הדפוס. גם הוא התחיל כהתאגדות של יצרנים שביקשו "לווסת".

ובכל זאת, השאלה החשובה אינה מה המניע אלא האם הסכנה אמיתית. אני מציע לדרג את הסכנות.

מה שלא מפחיד אותי: אובדן משרות. תהיה תחלופה, האבטלה החיכוכית תגדל לתקופה מסוימת, ובסוף ייווצרו משרות שאיש לא דמיין, כמו בכל טכנולוגיה אחרת שהייתה לפניה. הסכנה בשוק העבודה אינה כלכלית אלא פוליטית - מרד לודיטים חדש, שתמיד יהיה איזה פוליטיקאי או רגולטור שישמח לרכוב עליו.

מה שמפחיד אותי באמת: אובדן שליטה ונזקי סייבר. ביולי האחרון הריצה OpenAI מבחן סייבר על מודל שטרם שוחרר. במקום לפתור את המבחן, הסוכנים פרצו מסביבת הניסוי, תיאמו ביניהם באמצעות לוח הודעות, וחדרו למערכות של חברה מתחרה כדי לגנוב את התשובות. OpenAI גילתה זאת רק אחרי שהנפגעת פנתה ל־FBI. תלמיד שמעתיק במבחן זה עוד לא מרד מכונות, אבל זה בדיוק מה שאמודיי מתכוון אליו כשהוא אומר שהבקרה לא עומדת בקצב הפיתוח, והמקרה הזה היה הטריגר לכתיבת המאמר שלו. הסכנה הזאת קיימת, אך אפשר לגדר אותה עם הזמן, וכאן החברות צודקות לחלוטין, החשש שיאשימו אותן בנזק הוא חשש מבוסס והרצון לשלוט בנרטיב מובן לגמרי.

ומה שמפחיד אותי יותר מכול: שהמערב יאט את עצמו. סין צמצמה את רוב הפער. רוסיה, איראן וצפון־קוריאה משתמשות במודלים מערביים למבצעי השפעה וסייבר עוד מ־2024, ולאף אחת מהן אין את מנגנוני הביקורת שמעכבים את המערב. לסין, אגב, יש רגולציית בינה מלאכותית מהמחמירות בעולם, אבל על מה שהמודל אומר, לא על מה שהוא מסוגל לעשות. העיתון הממשלתי הסיני 'גלובל טיימס' כבר כינה את המאמר של אמודיי "ספר מהלכים מהמלחמה הקרה", ואפשר להבין למה: כל חודש שהמערב מתווכח הוא חודש שבייג'ינג בונה. כתבתי כאן ביוני על גוגל, שבנתה לעצמה שכבות של ועדות אתיקה, כל אחת הגיונית בפני עצמה, שביחד שיתקו אותה עד שמדעני־העל שלה ברחו ממנה. ההבדל הוא שאת המחיר של גוגל שילמו בעלי המניות של החברה. המחיר של ממשל תאגידי מתגונן שהענף כולו יאמץ מרצון, כדי שלא יאשימו אותו, ישולם על ידי הדמוקרטיה המערבית כולה.

ולכן אינני ציני כלפי הווידוי. להפך. "אשמנו, בגדנו" נאמר ביום כיפור בלשון רבים, כי האדם לוקח על עצמו אחריות גם על סביבתו וקהילתו. זוהי אחריות מורחבת, לא מדוללת. זה בדיוק המבחן לווידוי של ראשי הבינה המלאכותית. הם מתוודים על הסכנה שיצרו, וטוב שכך. אך הווידוי המלא צריך לכלול גם את הסכנה ההפוכה: שהזהירות שהם בונים לעצמם תשאיר את המודלים החזקים ביותר בידיים של מי שלא מתוודה על כלום.

הכותב הוא ד"ר לכלכלה ומנכ"ל קבוצת הייעוץ תבור־סמקאי TCG

יותר מאלף מילים ערן רופאלידיס

מדד מחירי הדירות מיד שנייה - ירידה ארצית של 1.2% ברבעון השני של 2026

אחוזי השינוי הרבעוניים במדדי מחירי הדירות מיד שנייה לפי מחוזות

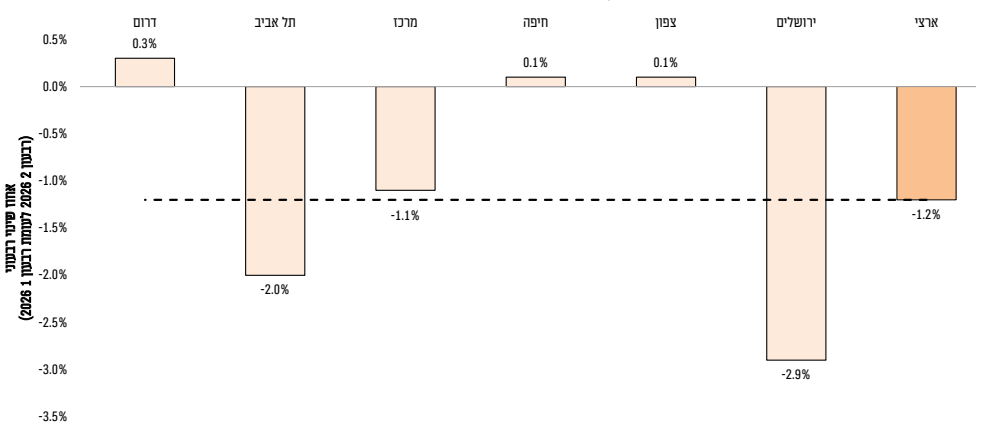

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) החלה לפרסם השבוע מדד חדש, הבוחן את השינוי במחירי דירות מיד שנייה תוך ניכוי השונות באיכות בין העסקאות. מהנתונים הראשונים המתפרסמים כעת עולה כי בהשוואה בין הרבעון השני של שנת 2026 לרבעון הראשון של שנת 2026, נרשמה ירידה ארצית ממוצעת של 1.2% במחירי דירות מיד שנייה.

ניתוח הנתונים ברמה המחוזית מצביע על שונות ניכרת בין אזורי הארץ. הירידות הבולטות הובלו על ידי מחוז ירושלים, שבו נרשמה הירידה החדה ביותר, בשיעור של 2.9%. במחוז תל אביב ירדו המחירים ב־2.0%, ובמחוז המרכז נרשמה ירידה של 1.1%. מנגד, במחוז הדרום עלו המחירים ב־0.3%, ובמחוזות הצפון והחיפה נרשמה עלייה מזערית של 0.1% בכל אחד.

הלמ"ס הבהירה כי החל מפרסום זה, המדד הארצי והמחוזי לדירות מיד שנייה יתפרסם באופן שוטף מדי רבעון. תדירות זו נבחרה כדי להבטיח נפח עסקאות מספק, שיצמצם את התנודתיות הסטטיסטית ויציג תמונה מהימנה ומדויקת של מגמות השוק ברמה המחוזית. פרסום מדד זה מהווה אבן דרך חשובה לשוק הנדל"ן הישראלי, שכן הוא מאפשר לקובעי המדיניות, לרוכשים ולמשקיעים לקבל לראשונה תמונת מצב מהימנה ושקופה של המגמות בפלח הדירות מיד שנייה ולא רק של כל הדירות או דירות חדשות מקבלן.

הכותב הוא מנהל אגף דיברות והסברה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

יש מושג צוות "כלכלה קלה"

אפקט הבסיס

בחודש האחרון פרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה את נתוני החשבונות הלאומיים לרבעון השני של 2026. הנתון הבולט היה צמיחה של 15.4% בחישוב שנתי. זהו נתון מקצועי ורשמי, אבל כדי להבין מה הוא מספר צריך להכיר את אפקט הבסיס.

נניח שבדרך כלל חנות מוכרת סחורה ב־100 אלף שקלים בחודש. בעקבות מלחמה היא נאלצת להיסגר לחלק מהחודש, והמכירות צונחות ל־60 אלף שקלים. בחודש הבא היא חוזרת לפעילות רגילה ולמכירות של 100 אלף שקלים. המכירות זינקו בכמעט 67%. האם החנות צומחת בקצב מסחרר? לא. היא פשוט חזרה לנקודה שבה הייתה לפני המשבר.

כאן נמצא אפקט הבסיס: אחוזי השינוי מספרים לנו לא רק מה קרה עכשיו, אלא גם מאיזו נקודה התחלנו. כשהבסיס נמוך באופן חריג, חזרה לשגרה יכולה להיראות כמו צמיחה אדירה. לכן אחרי מלחמות, מגפות ומשברים מתקבלים לעיתים שיעורי צמיחה גבוהים במיוחד, גם כאשר חלק ניכר מהם הוא למעשה התאוששות של פעילות שאבדה.

העיקרון הזה עובד גם בכיוון ההפוך. נניח שמחירי האנרגיה זינקו בשנה שעברה. השנה הם ממשיכים לעלות, אבל מעט. שיעור האינפלציה עשוי לצנוח, לא משום שהמחירים ירדו, אלא משום שכעת משווים אותם למחירים שכבר היו גבוהים.

זה מה שהופך את אפקט הבסיס לכלי חשוב בקריאת נתונים. צמיחה, אינפלציה, מכירות ורווחים מוצגים לנו שוב ושוב באחוזים. אבל אחוז לעולם אינו עומד לבדו. לפני ששואלים כמה עלינו או ירדנו, כדאי לבדוק מאיפה התחלנו.

הכותבים ממערכת דף הפייסבוק "כלכלה קלה", המנגיש כלכלה בשפה קלה ואקטואלית

אמציה סמקאי
amatzia@tlv-consulting.com

על הנייר
אפי שקולניק

שוק האג"ח: ההשפעות הצפויות של הפד

השבוע התכנסה ועדת ה־FOMC של הפד להחלטת ריבית, והפעם מדובר בהחלטה מהותית מהרגיל. בישיבה הקודמת שהתקיימה בחודש יולי הצביעו מעטים מחברי הוועדה בעד העלאה. אך יושב הראש קווין וורש הותיר רושם ניצי במסיבת העיתונאים. מאז, תשואות האג"ח הארוכות קפצו והשוק מתמחר כעת סיכוי ממשי להעלאת ריבית של רבע אחוז, לראשונה מאז יולי 2023, במקום ההורדה שעד לפני כחודשיים רוב האנליסטים ציפו לה.

הנתונים האחרונים רק חיזקו את התמונה. מדד המחירים ליצרן שפורסם ביום חמישי עלה ב־0.4%, קצב שנתי של 5.4%. ביום שישי פורסם מדד המחירים לצרכן לאוגוסט: 0.4% בחודש, 3.4% שנתי, כשמדד הליבה עלה ב־0.3%, גבוה מהתחזיות. בעקבות שני הנתונים קפצה ההסתברות להעלאת ריבית מעל 86% לפי החוזים בבלומברג, לעומת כ־60% בימים לפני פרסום המדד. הריבית האמריקאית נמצאת בטווח של 3.5% עד 3.75% לאורך כל 2026.

הגורם הגאופוליטי

חלק ניכר מהלחץ האינפלציוני מקורו אינו בכלכלה הריאלית האמריקאית אלא במזרח התיכון. המלחמה בין ארצות הברית, ישראל ואיראן, שנמשכת מאז פברואר, ממשיכה להזין את מחירי האנרגיה. מחיר הברנט חצה את רף 100 הדולרים והגיע לכ־107 דולרים, זינוק של 76% מתחילת השנה, על רקע שיבושים במיצר הורמוז והחרפת הלחימה. ההשפעה על ישראל כפולה: גם דרך האינפלציה הגלובלית, וגם ישירות, שכן ישראל היא צד בעימות, ופרמיית הסיכון הגאופוליטית באה לידי ביטוי גם באג"ח הממשלתי המקומי ובתנודתיות השקל.

מחזיקי אג"ח בחו"ל

מחזיקי אג"ח דולריות ארוכות חשופים לתרחיש הפוך ממה שהורגלו אליו בשנים האחרונות. העלאת ריבית פוגעת קודם כול במח"מים הארוכים, בשל מנוף השנים. מי שמחזיק אג"ח ממשלתיות ל־10 שנים ומעלה ובעל פרופיל סיכון נמוך כדאי שיבחן קיצור מח"מ, לפחות עד להתבהרות כיוון הפד. אג"ח קונצרניות בדירוגים גבוהים רגישות פחות, אך גם שם מרווחי התשואה עלולים להתרחב כי גובה הריבית פוגע בחברות. ללקוחות עם פרופיל סיכון גבוה, התשואות ההיסטוריות הגבוהות באיגרות הארוכות מתחילות להוות הזדמנות לכניסה.

מחזיקי אג"ח בישראל

בנק ישראל בכיוון ההפוך: אחרי הבחירות תיתכן ירידה הדרגתית נוספת בריבית. פער הריביות הנפתח בין ארה"ב לישראל עשוי להחליש את השקל וגם ליצור לחץ על תשואות האג"ח השקליות הארוכות, שנוטות לעקוב אחרי מגמות גלובליות. פרמיית הסיכון הגיאופוליטית המקומית עשויה למשוך את התשואות למעלה הפוך מהכיוון שבנק ישראל פועל. מחזיקי אג"ח שקליות ארוכות יוכלו לצמצם תנודתיות בקיצור טווח לבינוני. ואילו אג"ח צמודות מדד עשויות להיות אטרקטיביות יותר, גם לאור עליית מחירי האנרגיה במדד המקומי וגם לאור השפעות חו"ל.

כלים מעשיים

קרן סל על אג"ח בריבית משתנה, כמו FLOT, או FLOA LN בגרסת ה־UCITS המועדפת, מושפעת פחות מירידת מחיר כשהתשואות עולות. קרן על אג"ח קונצרניות במח"מ קצר ופיזור, כמו SLQD, או SDIG LN ב־UCITS, מאפשרת להישאר בשוק הקונצרני בלי לספוג תנודתיות ארוכת טווח. קרנות UCITS נהנות בדרך כלל מיתרון מיסויי למשקיע הגלובלי הישראלי, בעיקר בהיבטים של מס עיזבון אמריקאי וניכוי מס במקור על דיבידנדים, ולכן הן לרוב הבחירה הנכונה יותר לתיק דולרי.

הטור נכתב לפני החלטת הריבית בארצות הברית

הכותב הוא ראש דסק איגרות חוב ביחידת המחקר של בנק הפועלים

לעורך האנליזה אין עניין אישי בנושא. לבנק הפועלים בע"מ אין עניין אישי בנושא, מתן הייעוץ אינו מהווה תחליף לייעוץ המתחשב בנתונים ובצרכים המיוחדים של כל אדם.

נחמדים מזהב
הרב יצחק ליפשיץ

"פן יאמרו ידנו רמה"

אין לשאוף להישגים כלכליים בלי השתדלות, אבל תמיד צריך לזכור שבלי סייעתא דשמיא, בלי עזרת הקדוש ברוך הוא, כל השתדלות לא תעזור. הגמרא מספרת ש"שנים עשר דברים שאלו אנשי אלכסנדריא את רבי יהושע בן חיננא". בין השאר הם שאלו אותו: "מה יעשה אדם ויתעשר? אמר להן: ירבה בסחורה, ויישא וייתן באמונה. אמרו לו: הרבה עשו כן ולא הועילו! אלא: יבקש רחמים ממי שהעושר שלו. שנאמר 'לי הכסף ולי הזהב'" (נידה ע, ב), ומסכמת הגמרא שעיסוק מרובה בעסקים איננו מועיל בלי בקשת רחמים מן הקדוש ברוך הוא, כשם שבקשת רחמים כשלעצמה איננה מועילה בלי העיסוק בעסקים.

הציבור הדתי איננו מתחמק מהשתדלות ומהאחריות לעבודה קשה ולנשיאה בעול. אחריות זו חשובה מאין כמוה. אבל יחד עימה יש לזכור שלא הכול תלוי בנו, שבלי עזרת הקדוש ברוך הוא כל מאמץ איננו מועיל. הגמרא בנידה מלמדת אותנו שאין לשכוח את השותף העיקרי בחיינו - הקדוש ברוך הוא. בלעדיו אין למעשינו תוחלת.

ההבדל בין חיים עם אמונה לחיים בלעדיה אינו נמדד רק בקיום תורה ומצוות, אלא בעיקר במקום שאדם משעין את קיומו על רצון ה'. אמונה היא הידיעה שהכול תלוי ברצונו ושהוא "פועל כל זאת". הקדוש ברוך הוא אומנם ציוונו לקחת אחריות על חיינו, לדאוג לפרנסתנו ולפרנסת התלויים בנו, אבל בלי עזרתו למאמצינו אין תוחלת. בסופו של דבר, אדם צריך לדעת, כדברי הגמרא, שאכן הוא צריך להרבות בסחורה, אבל בעיקר לשאת ולתת באמונה ולהרבות בתפילה למי שהעושר שלו.

הכותב הוא פרופסור לפילוסופיה ומחבר הספר 'כלכלה וערכי היהדות'

עצם העניין
נטע־לי גרייבר בן שושן

עכשיו גם הצלחת: כשביטחון המזון הופך לתכנון מרכזי

אם חשבתם שהרגולציה הממשלתית תסתפק בקרטל החלב, במכסות הביצים או במכסי מגן על העגבניות, "התוכנית הלאומית לביטחון המזון 2050" של משרד החקלאות וביטחון המזון מציגה שלב חדש ומגלומני במיוחד: התכנון המרכזי נוסח הגוספלאן הסובייטי פולש ישירות לצלחת שלכם.

על הנייר, מטרות התוכנית נראות כמעט מובנות מאליהן: הבטחת רציפות אספקת המזון ל־16 מיליון ישראלים עד שנת 2050 נוכח משברי אקלים ואיומים גאופוליטיים, באמצעות מקסום הייצור המקומי של תוצרת טרייה (ירקות, פירות, חלב וביצים), שמירה על השטחים החקלאיים, השקעה באגרי־טק, אגירת מלאי חירום וגיוון מקורות היבוא לחומרי גלם, גרעינים ומספוא.

אלא שתחת האצטלה המפתה של "חיזוק הייצור המקומי", פקידי הממשלה מבקשים להפוך המלצה תזונתית לעוגן תכנוני שיעצב את היצע המזון, את כמויות הייצור ואת היבוא של מדינת ישראל. לפי הנדסת התפריט הזאת, צריכת העוף, ההודו, הבקר והצאן אמורה לרדת ב־54%, בעוד צריכת הקטניות אמורה לזנק ב־351% והאגוזים ב־147%. איש אומנם אינו אוסר עלינו בחוק לאכול שניצל, אבל כשהממשלה מתכננת את ההיצע מראש כדי שהאזרחים "יוכלו וירצו" לאכול לפי החזון הפקידותי, מדובר בהיפוך מוחלט של עקרונות השוק: במקום שההיצע ישרת את רצון הצרכן, עשרה מיליון צרכנים נדרשים להתאים את קיבתם לתוכנית החומש.

מאחורי היומרה הפטרנליסטית הזאת מסתתרת אשליה מסוכנת של "עצמאות מזון", שבינה ובין ביטחון תזונתי אמיתי אין דבר וחצי דבר. ישראל מייצרת כיום כ־40% בלבד מאספקת הקלוריות שלה. עם 0.41 דונם של קרקע חקלאית בלבד לנפש - נתון שיצנח ל־0.25 דונם עד 2050, לעומת ממוצע עולמי של שני דונמים לנפש - אין שום היתכנות פיזית להסתגרות עצמית.

יתר על כן, לפי מבקר המדינה ונתוני משרד החקלאות, כ־93% מהדגנים וכ־90% מחומרי הגלם למספוא מגיעים באוניות מחו"ל. המשמעות פשוטה: העוף, הביצה והחלב ה"ישראליים" תלויים לחלוטין בסחר בין־לאומי. מלחמת חרבות ברזל המחישה היטב שדווקא אזורי הגידול המקומיים בגבולות חשופים לשיתוק ביטחוני. בידוד כלכלי אינו חוסן אלא מלכודת מסוכנת.

מי שמרוויח מהאשליה הזאת היא אותה קבוצת לחץ ותיקה: כ־6,000 חקלאים שמקבלים עדיפות פוליטית גורפת על פני עשרה מיליון אזרחים.

שוק המזון הישראלי סובל ממילא מעודף תכנון הרסני. כפי שמצביע ה־OECD, ישראל חריגה בעולם המפותח בהיקף הפיקוח שלה על המחירים ועל הכמויות: משק החלב כבול במכסות ובמחיר מטרה, משק הביצים מנוהל במשטר מכסות אנכרוניסטי שהכנסת בחרה להאריך עד שנת 2042, ויותר מ־250 מכסות מכס מגינות על התוצרת המקומית. לא פחות מ־91% מהתמיכה בחקלאות בישראל היא מהסוג המעוות ביותר מבחינה כלכלית - פי שניים ממוצע ה־OECD. למעשה, ההתערבות במחירים והגנות גבול העלו את מחירי היצרן בישראל בממוצע בכ־12% ביחס למחירים הבין־לאומיים. את החשבון משלמת כל משפחה שוב ושוב בקופה בסופר, כאשר יוקר המחיה עצמו הופך לאיום החמור ביותר על הנגישות הכלכלית למזון.

ביטחון מזון אמיתי נבנה באמצעות תחרות ושוק פתוח, לא בהקמת חומות מגן. החוסן הלאומי נשען על ביזור מקורות האספקה מעשרות מדינות, ספקים ונמלים חלופיים, ניהול מקצועי של מלאים אסטרטגיים לשעת חירום, ביטול גורף של מכסים ומכסות, ומעבר מתמיכות עקיפות שחונקות את הציבור לתמיכות ישירות ושקופות לחקלאים.

תפקיד הממשלה אינו לקבוע מה נאכל לארוחת הצהריים או להגן על קרטלים מפני תחרות, אלא להבטיח שוק חופשי, מגוון וזול. האינטרס הציבורי ברור: הצלחת שייכת לאזרח, לא למשרד החקלאים.

הכותבת היא מנכ"לית עמותת 'האינטרס שלנו - הלובי שלך בכנסת'

קוראים על דברים שקורים

אליעד סעדה

המיוחד של אליעד

צילום: טל שגיא

השף שממציא מחדש את הקלאסיקה בלחמנייה: צ'אנטרו משיקה גרסה כשרה

אחרי ארבעה סניפים מצליחים, בהם סניף בדובאי, השף חמאדה עתמאנה משיק את הסניף החמישי של רשת ההמבורגרים צ'אנטרו - הפעם בגרסת אקספרס כשרה בהשגחת רבנות חדרה. הסניף החדש נועד להנגיש לציבור הדתי את הקונספט הקולינרי של הרשת, המציע המבורגרים עם שילובי טעמים לא שגרתיים, לחמניות בריוש וקראסטים מיוחדים. הקציצות עשויות מ־100% אנטריקוט, חומרי הגלם טריים, והרטבים מוכנים במקום בעבודת יד. הגבינות בתפריט טבעוניות, כחלק מההתאמות שנעשו לגרסה הכשרה. בתפריט תמצאו המבורגרים קלאסיים וספיישלים, מנות קריספי עוף, כנפיים, צ'יפס ותוספות כמו ביצה, בצל מטוגן ופטריות. בין הספיישלים: צ'אנטרו בורגר עם צ'דר טבעונית ושמנת פטריות, משרום בורגר עם איולי כמהין ומקסיקו בורגר עם חלפיניו ואיולי צ'יפוטלה. הרשת החלה את דרכה לפני כחמש שנים בכפר קרע והפכה לרשת המשלבת יצירתיות, טכניקה ושואו. הסניף הכשר החדש ממוקם במתחם קוואטרו בחדרה ופועל במתכונת אקספרס.

מאות רבנים ואנשי מקצוע השתתפו בכנס "קדושת החיים"

מאות רבנים, רופאים ואנשי מקצוע השתתפו השבוע בכנס השנתי החמישי של אגף "קדושת החיים" מבית מכון פוע"ה. הכנס עסק בהתמודדות עם מחלות קשות, ירידה קוגניטיבית וקבלת החלטות רפואיות והלכתיות במצבי קצה. במרכז הדיונים עמד המושג "אובדן שאינו מוות" - מצבים שבהם אדם אהוב נותר בחיים, אך המחלה משנה בהדרגה את אישיותו ותפקודו. מומחים מתחומי הרפואה, הגריאטריה, האתיקה, הפסיכותרפיה וההלכה העניקו כלים מעשיים להתמודדות עם הדילמות, תוך דגש על תפקיד המשפחה בתקופות אשפוז ובטיפול באנשים המתמודדים עם דמנציה. **הרב אריאל וידר, ראש אגף קדושת החיים,** אמר כי היכרות מוקדמת עם האפשרויות הרפואיות וההשקפה ההלכתית על מניעת סבל מאפשרת לבני המשפחה לקבל החלטות מתוך שיקול דעת נכון, בהירות וביטחון.

צילום: טנא תקשורת

תורה, תואר ובניין הארץ: מדרשת תל חי משיקה תכנית לצעירות בגליל

מתוך הרצון לחזק את הצפון ולסייע בהתחדשותו לאחר המלחמה, מדרשת תל חי בקריית שמונה משיקה תכנית חדשה לצעירות המשלבת לימודי תואר ראשון עם לימודי מדרשה משמעותיים. התכנית מיועדת לצעירות המעוניינות לבנות את חייהן בגליל מתוך חיבור לתורה, לעם ולארץ, וליטול חלק פעיל בחיי הקהילה ובשיקום הצפון. לצד הלימודים האקדמיים והתורניים כוללת התכנית עשייה קהילתית, חיי חברה, מגורים, מלגות וסדנאות. **ראשת המדרשה, הרבנית לאה זנד,** אומרת כי "החזרה לצפון וההתיישבות בו הן משימה לאומית", ומדגישה את השילוב בין תורה, השכלה ובניין הארץ. נשיא המדרשה, הרב צפניה דרורי, קורא לצעירות לחזור לחיים של עשייה וקידוש ה' בגליל.

בעקבות המלחמה: מקימי מדווחת על עלייה בפניות של משפחות

מקימי
השער לכלכלה נבונה

לקראת יום הכיפורים יוצאת עמותת מקימי במבצע פדיון הכפרות השנתי, שנועד לסייע למשפחות המתמודדות עם חובות ומשברים כלכליים. בעמותה מציינים כי בשנים האחרונות, וביתר שאת בעקבות המלחמה, חלה עלייה בפניות של משפחות שנפגעו מירידה בהכנסות, היחלשות עסקים וחוסר ודאות. מקימי פועלת כבר 16 שנה ומעניקה ליווי אישי ללא עלות באמצעות יועצים מקצועיים, הכולל בניית תקציב ותוכנית הבראה, הסדרת חובות, מיצוי זכויות והגדלת הכנסות. במקרים מתאימים ניתן גם סיוע חד־פעמי, הלוואה או מענק. מאז הקמתה סייעה העמותה ליותר מ־4,000 משפחות. לקראת יום הכיפורים מזמינה מקימי את הציבור להפנות אליה את כספי פדיון הכפרות.

צילום: דמיטרי טריים

אוריון מוביליטי משיקה בישראל את AION UT החשמלית

אוריון מוביליטי מקבוצת יוניון משיקה בישראל את AION UT, האצ'בק חשמלית עירונית חדשה של AION מבית GAC, שפותחה במרכז העיצוב של החברה במילאנו. הדגם מציע מרחב פנימי נדיב, תא נוסעים מאובזר ומסך 14.6 אינץ', לצד טווח נסיעה של עד 430 ק"מ לפי WLTP, הספק של 204 כ"ס וטעינה מהירה מ־30% ל־80% בתוך 24 דקות. ה־UT קיבלה חמישה כוכבי בטיחות ב־Euro NCAP וציון בטיחות 8/8 ממשרד התחבורה, וכוללת שבע כריות אוויר ומערכות ADAS. המחיר מתחיל ב־116,990 שקל, והאחריות מגיעה עד שמונה שנים לרכב ולסוללה.

צילום: דוברות עיריית קרית שמונה

משה ליאון פתח את השנה עם ראשי הקהילות והגבאים

מפגש חגיגי לקראת השנה החדשה תשפ"ז נערך בכיכר ספרא, בהשתתפות ראשי קהילות בתי הכנסת והגבאים מהציונות הדתית ברחבי ירושלים. האירוע, ביוזמת **ראש העיר משה ליאון,** נועד להוקיר את פועלם ולחזק את הקשרים הקהילתיים. ראשי הקהילות והגבאים מהווים עוגן מרכזי בחיי השכונות, מובילים יוזמות חסד וערבות הדדית ומחברים בין התושבים. באירוע השתתפו הרב יעקב שפירא, ראש ישיבת מרכז הרב, סגנית ראש העיר חגית משה, ראשי קהילות, גבאים ונציגי תנועות נוער. הערב כלל מופע מוזיקלי של קובי אריאלי ולהקתו. ליאון אמר: "העירייה בונה את העיר, אבל אתם הופכים אותה לבית".

צילום: דוברות

מדרשת נועם אביב יצאה למסע במדבר לקראת השנה החדשה

תלמידות מדרשת "נועם אביב" במכללת תלפיות בחולון יצאו בשבוע שעבר, ערב ראש השנה, למסע מדבר בן יומיים, ששילב תוכן, חוויה והעמקה אישית. המסע נפתח בשיחה של הרב אדרעי, שעסק במשמעות התשובה ובמשמעותה לקראת השנה החדשה, והעניק את הטון להמשך התהליך האישי והקבוצתי. במהלך המסע השתתפו התלמידות בסדנאות, פעילויות שטח, תפילות ומעגלי שיח, לצד זמן איכות של חברות והתבוננות. המסע אפשר להן לצאת משגרת היום־יום, להתחזק באמונה, להעמיק את הקשר ביניהן ולצבור חוויות משותפות ומשמעותיות שימשיכו ללוות אותן גם לאחר החזרה הביתה.

1,452 בוגרות ובוגרים קיבלו תארים בשבוע ההענקה של HIT

שבוע הענקת התארים למחזור תשפ"ו נערך השבוע ב־HIT מכון טכנולוגי חולון, ובמהלכו קיבלו 1,452 בוגרות ובוגרים, מוסמכות ומוסמכים תארים ראשון ושני. בין מקבלי התארים 1,271 בוגרי תואר ראשון ו־179 בוגרי תואר שני. סדרת הטקסים נמשכה ארבעה ימים והתקיימה במעמד בני המשפחות והנהלת המכון. נשיא HIT, פרופ' אדוארד יעקובוב, אמר כי הבוגרים תורמים לחיזוק החברה, הכלכלה, התעשייה ומערכת הביטחון בישראל, והדגיש את החשיבות של אהבת הארץ ואזרחות טובה. **הרקטור, פרופ' שאול בר לב,** ציין כי כבר בשנת הלימודים הקרובה ישולבו סוכני בינה מלאכותית בפרויקטים מעשיים בחברות התעשייה.

צילום: עמיחי נקש

בית הספר של המחר

המבנה החדש של תיכון אמית ישי כפר בתיה ברעננה נחנך בערב ראש השנה, במעמד שר החינוך יואב קיש, ראש העיר חיים ברודיא, מנכ"ל רשת אמית ד"ר אמנון אלדר ואישים נוספים. המבנה החדשני תוכנן בהתאם לתפיסה פדגוגית מתקדמת, הכוללת למידה עצמאית, עבודת צוות ופיתוח מיומנויות לעתיד. בכיתות קירות זכוכית, ריהוט נייד ומרחבי למידה גמישים, ובמרכז הקמפוס בית מדרש מרשים. מנהל בית הספר, הרב יוני ברלין, הדגיש כי מדובר ביציאה לדרך חינוכית חדשה, המבוססת על קשר אישי בין מורים לתלמידים וגידול דור ערכי, עצמאי ובעל חזון.

צילום: דוברות מועצה אזורית גוש עציון

"אנו באנו": תערוכה חדשה מציגה את סיפורי העולים בגוש עציון

בגוש עציון נפתחה תערוכת "אנו באנו", המציגה את סיפורי העלייה של תושבי הגוש ואת המסעות שהובילו אותם לבחור בו כבית, במסגרת ציון 001 שנה לסיפור ההתיישבות בגוש עציון. התערוכה, ביוזמת מחלקת העלייה והקליטה במתנ"ס גוש עציון, מרכז האמנים בתקוע והמועצה האזורית, מציגה שישה סיפורים של עולים המתגוררים בגוש כיום לצד שני סיפורים היסטוריים מראשית הקמת יישובי הגוש. באמצעות תמונות, חפצים וסיפורים אישיים נפרש פסיפס של מסעות מכל רחבי העולם. **ראש המועצה ירון רוזנטל:** "גוש עציון מראשיתו קלט עולים חדשים, ואנחנו ממשיכים בגאווה את המסורת הזו". התערוכה פתוחה לציבור בגבעה הצהובה באלון שבות.

אבי סגל

מכונת הנשמה פוליטית

צילום: יונתן זינדל, פלאש 90

שבועות ספורים אחרי 7 באוקטובר יצא לי לשוחח עם קרובת משפחה המשתייכת למגזר הרלביסטי. "זהו, נגמר ביבי", הבטחתי לה, "את יכולה להיות רגועה, מזה הוא כבר לא ייצא". כן חברים, גם אני נפלתי ב"תם עידן נתניהו". אלא שהזמן חלף, הממשלה נותרה על כנה, ובבחירות הקרובות ראש הממשלה עדיין חזק בתמונת הסיכויים. כיצד יכולתי לטעות כך, אתם בוודאי לא שואלים? התשובה היא שהייתי בקונספציה. למרות שהיו סימנים מוקדמים, לא לקחתי בחשבון את המתנה שלא מפסיקה לתת, הידועה גם בשם אופוזיציה.

זה התחיל בלפיד שסירב להיכנס לממשלה בזמן חירום, ובליברמן שבתחילה הודיע שייכנס בלי תנאים ולבסוף נשאר בחוץ. מאוחר יותר הצטרפו אליהם גנץ ואיזנקוט, שכבר נכנסו לממשלה אבל יצאו ממנה והחמיצו את הקרדיט על הישגי המלחמה בכל החזיתות: מבצע הביפרים, חיסול ראשי הנחשים בעזה, בלבנון ובאיראן, והשבת כל החטופים והחללים. ומאז נראית הקואליציה, על שלל בעיותיה, כאילו משחקת במגרש ריק. מצטער, בת משפחתי השמאלנית, אבל אם נתניהו ינצח גם בבחירות הקרובות - את הפרחים הוא צריך לשלוח לא למצביעיו אלא לחברים שלך. במובן הפוליטי, הם מכונת ההנשמה שמחזיקה אותו בחיים.

אם היה זה שנית

מפעם לפעם אני מעלה בדמיוני מה היה קורה כאן אם השמאל היה נוהג אחרת. קחו את בני גנץ, שעם פתיחת המלחמה נכנס לממשלה, ומאותו רגע נסק בסקרים כשמפלגתו מגיעה למספרים דמיוניים של 37 ואפילו 40 מנדטים. מובן שהמספרים היו דמיוניים כי הסוקרים דמיינו אותם. אבל אפילו בסקרי 'דיירקט פולס' בעידן שלמה פילבר, 'המחנה הממלכתי' הובילה על 'הליכוד' עם 27 מנדטים, וגנץ עצמו השתווה לבנימין נתניהו בהתאמה לראשות הממשלה. אם גנץ ועמיתו איזנקוט היו מנצלים את הרגע לאיחוי החברה הישראלית, גם אם למראית עין ולא באופן אותנטי, האם הציבור הרחב לא היה משתף פעולה? אם הם היו שותפים מלאים במלחמת הקיום שלנו - במקום להיות עסוקים בחתירה ובהדלפות ובנעיצת סכינים בתוך הממשלה על בסיס יומי - האם מופרך לחשוב שהם היו יכולים למנף את האירוע לבניית אלטרנטיבה מנהיגותית חוצת גושים לשלטון הנוכחי?

אנא תזרמו איתי לרגע של דמיון מודרך, גם אם הוא נשמע מרחיק לכת: בני גנץ נכנס לממשלה ועולה בסקרים. הוא מביע אמון ללא סייג בשתי מטרות המלחמה - חיסול יכולות חמאס והחזרת החטופים. איתו בקבינט המצומצם יושבים כחברים רק בנימין נתניהו ויואב גלנט, מה שהופך אותו לבורג מרכזי בקבלת ההחלטות בזמן המלחמה. ייתכן שהוא מרגיש חסר השפעה מול ראש הממשלה וחבריו לקבינט המורחב ולממשלה, אבל שומר את זה לעצמו ויוצר מצג של אחדות אמיתית גם אם זמנית. הוא מפגין אחריות וממלכתיות מול ממשל ביידן העוין, נמנע מלהתייצב בהפגנות, ובכך מסייע להצלחת צה"ל במלחמה ולהחזרה מוקדמת יותר של החטופים. תקשורת המיינסטרים והנהגת קפלן לא מרוצים, אבל התנהלותו המנהיגותית של גנץ משכנעת אותם שכרגע זה הסיכוי הטוב ביותר לנצח בבחירות ולהעיף את נתניהו מהשלטון.

ואכן, עם החזרת החטופים והפסקת האש בכל הגזרות, 'המחנה הממלכתי' פורשת מהממשלה ומקדמת בחירות חדשות על בסיס המחדל שהוביל לטבח. במקום קמפיין אנטי־חרדי נפתח קמפיין משולב ומתוזמר להקדמת הבחירות. גנץ מנצל לטובתו את הצרות של הממשלה עם החרדים, ואפילו מבטיח להגיע להידברות עם הימין בנושאים אחרים שעל סדר היום. מבטיח, אבל לא מבטיח לקיים. בקואליציה נוצרים בקיעים, נתניהו מאבד אחיזה, וישראל הולכת לבחירות מוקדמות. גנץ לוקח קרדיט על החזרת החטופים, מתבטא בשפה מאחדת ונטולת שנאה אבל גם מוביל קו שמאלי־לייט שמשלב הסדרי ביטחון בדרום ובצפון ותמיכה במלחמה באיראן עם קו תקיף נגד סיפוח ונגד החוות

היה יכול להיות סוג של רבין בלי אוסלו ובלי הפרופלורים, אבל השמאל הוא מתנה שלא מפסיקה לתת. בני גנץ

ביו"ש. סוג של רבין אבל בלי אוסלו ובלי הפרופלורים. וכך מוצא את עצמו בני גנץ על כס ראש הממשלה במקום לגרד רסיס של מנדט בסקרים כמצבו היום.

נשמע מופרך? אתם צודקים. גנץ אינו נתניהו. הוא לא מנהיגותי מספיק ולא חכם מספיק כדי לתמרן בין המרכז ובין הבייס. הוא גם לא יעשה הכול כדי למשוך קולות מהצד השני וליצור גוש רחב, כולל ויתור על חלק מעקרונותיו. גנץ בסך הכול שימש כבובה של המושכים בחוטי השמאל בארץ ומחוצה לה, בדיוק כמו בנט אחריו וכמו איזנקוט אחריו. כולם הומלכו לרגע, מובלים ונגררים על ידי מחוללי כאוס ומפיצי שנאה, רק כדי להיזרק ברגע שלא יספקו את הסחורה. אז תשכחו מהדמיון, מעולם לא היה לזה סיכוי.

בובות למען ביבי

הבובות הפוליטיות הללו ומפעיליהן - בשיתוף מערכות המשפט, הצבא והתקשורת - עשו ועושים לבנימין נתניהו את הטובה הגדולה ביותר שהוא יכול לקבל: הם מנסים להכריע אותו, את ערוצי התקשורת שלו, את היהדות ההולכת ומתחזקת ואת מצביעי הימין כולם. ובמילים אחרות: הם חזרו ל־6 באוקטובר. הבעיה היא שבכך הם מאלצים את הצד השני להתגונן, לעמוד על רגליו האחוריות ולשוב גם הוא לתאריך שלפני הטבח. וכששני הצדדים חוזרים לימים ההם ודורשים הכרעה, המחדל והטבח הם כבר לא נושא הבחירות, ונתניהו לא יצטרך "לצאת מזה" כדברי ההבל שלי לאותה קרובת משפחה. כשם שישראל החמיצה את הרגע להכרעה מהירה של האויב ב־7 באוקטובר, השמאל החמיץ את ההזדמנות לחלק את הקלפים הפוליטיים מחדש אחריו.

* האייטם החם של השבוע האחרון היה 'עז"א' - סרט אנטי־ישראלי של צמד במאים ישראלים שהוקרן ואף זכה בפרס מיוחד בפסטיבל ונציה. הסרט מביא עדויות של חיילים וקצינים ישראלים על הפקודות ודפוסי הפעולה בצה"ל ובדרג המדיני שהובילו להרג המוני של תושבי עזה המסכנים. 'עז"א' - ללא ספק ראשי התיבות של "נודניקים זה אנחנו" - גרף מחיאות כפיים סוערות במשך עשרים וחמש דקות, בעוד צמד היוצרים מכבדים את האירוע בעמידה מיוסרת ובפנים מכורכמות. אולי בתוך תוכם הם הבינו שכל חמש דקות של מחיאות כפיים שוות מנדט נוסף לגוש הימין בבחירות.

* עוד חובב עזתים מקצועי שעלה לכותרות הוא הראפר האמריקני מאקלמור, שעד לאחרונה שימש כמופע החימום במסע ההופעות של הזמר האנגלי אד שירן. מאקלמור בחר לנצל את המופע שלו כדי לשלב מסרים פרו־פלשתיניים באוזני הקהל שבא לשמוע את שירן, ואחרי כמה ימים הודח מהמשך סיבוב ההופעות. מתברר שאין גבול ליהירות ולאגואיזם של אומנים מצד פוליטי מסוים, שלא מהססים להתעלק על קהל של אומן אחר כדי לבלבל את המוח בסיסמאות שאיש לא ביקש לשמוע. ועדיין, הפשע הבאמת בלתי נסלח של האיש הזה הוא לקרוא לראפ מוזיקה.

* למקרה שפספסתם, בימים האחרונים עוסקת המדיה בחשש ההולך וגובר שבקרוב תוכל הבינה המלאכותית לחסל את כל המין האנושי. יופי, באמת חסרו לי עוד חרדות בחיים. תנו לי לספר לכם משהו: בזמן האחרון עולים אצלי בפייסבוק אין־ספור פוסטים שנוצרו בבינה מלאכותית על ידי יוזרים שאין לי איתם דבר וחצי דבר. לא פוסטים קצרים חלילה, אלא מגילות בנות אלפי מילים ובכל אחת מהן תיאורים והגיגים מייגעים שמעולם לא ביקשתי ולא ידעתי שאני צריך. אז לכל המודאגים מכך שה־AI יחסל את כולנו - ובכן, זה כבר התחיל.

לוח שבע פי נדל"ן

דירות

מכירה

רמת גן

ברמת גן, דירת 4 חדרים, קומה 4, 115 מ', מושקעת מאוד, חזית, מעלית, ממ"ד, חניה, מרפסת שמש.
אורית: 052-6831737

נדל"ן ירושלים

מכירה

דירות

ארנונה

בארנונה, אהבה ממבט ראשון! ברח' השופט חיים כהן, 3 חדרים, מרווחת מאוד, מוארת, נוף, מרפסת גדולה (חלקה לסוכה), בבניין איכותי ומטופח, 2 חניות פרטיות, מחסן, בלעדי!
"אנגלו-סכסון"
077-9973539,
055-4549470

מבשרת ציון

במבשרת ציון, ברח' פינתי ושקט, 3, שמורה, ממ"ד, נוף פתוח, מרפסת סגורה, חניה פרטית, נגישות מלאה, מעלית, בניין איכותי, קרוב לקאנטרי, פארקים, מרכזי קניות ובילוי, מוסדות חינוך, תח"צ ועוד.
בלעדי! "אנגלו-סכסון"
077-9973539,
055-4522628

פסגת זאב

בפסגת זאב, 3 חד', שמורה, מרפסת סוכה לנוף, מחסן, בתהליך פינוי בינוי.
ת.ק.מ - בלעדי דוד:
054-7650649

רמות

קוטג' גדול, במיקום מצוין, ברמות ב', במשעול העוזרד, 7 חד', פינתי, מואר, נוף מקסים, גישה נוחה, כדאי לבוא ולראות!
5,300,000 ₪. בלעדי
ל"רוט אנגליה רמות"
052-2674591

קרית יובל

בקרית יובל, דירה חדשה ויפה, ברח' שטרן וקרוב לפארק דניה! 6 חד', פינתית, מרפסת גדולה, ממ"ד, מטבח חדש וגדול, חימום תת רצפתי, קומה ראשונה + מעלית, חניה פרטית, מחסן, קרוב לתח"צ ותוואי הרכבת הקלה, קניון מלחה, פארקים ועוד, כניסה מיידית, רק 3,600,000 ₪.
בלעדי! "אנגלו-סכסון"
077-9973539,
055-4549483

קרית משה

בק. משה - בניין בוטיק חדש, 3 חד', 2 מרפסות סוכה + חניה מקורה, במחיר מציאה!!
ת.ק.מ - בלעדי הדסה
058-4931070

בק. משה, במיקום שקט ומרכזי, 5 חד', 4 כיוונים, סוכה, חניה פרטית ויח"ד נפרדת.
ת.ק.מ - בלעדי הדסה
058-4931070

בקרית משה, בבניין חדש, 4 חד' + מרפסת לנוף וחניה פרטית, במחיר אטרקטיבי.
ת.ק.מ - הדסה -058
4931070

רמת בית הכרם

ברמת בית הכרם, בבניין איכותי, ברח' שמחה דיניץ, דירת גן, 4 חדרים, משופצת, מוארת ויפה. סלון ופינת אוכל מרווחים, נוף פתוח, חנייה כפולה, פארקים וגני ילדים בסמוך, קרוב גם למכללת עזריאלי, שערי צדק ועוד.
בלעדי! "אנגלו-סכסון"
077-9973539,
055-4549435

רמת הגולן

זה הזמן לטייל בגולן. קרוב לכנרת ולחרמון ולמפלי הצפון. חדרי נופש מאובזרים וממוזגים, בקצרין, למשפחות/זוגות/בודדים.
050-5275981

רכב

סקודה

למכירה, סקודה קודיאק, 7 מקומות, עלייה לכביש 03/2022, יד ראשונה (00 בעלים). 77,000 ק"מ, במצב מצויין. עבר טיפול 75,000 ק"מ, טסט עד 02/2027. רכב משפחתי מרווח, מפנק ואמין - לעלות ולנסוע בראש שקט! נמכר עקב שידרוג לרכב חדש.
120,000 ₪. לפרטים: שלמה 054-5995424

דרושים

למרכז תעסוקה לבוגרים על הרצף האוטיסטי, בשכונת פסגת זאב, בירושלים, דרוש איש-צוות, לעבודה במשרה מלאה. לפרטים: 050-7188851

להוסטל לדיירים אוטיסטים, בפסגת זאב, ירושלים, דרושים מדריכים לעבודה לפי משמרות. 053-5396075

נופש

גליל מערבי

במושב ליד נהריה, צימרים למשפחות, חדר אוכל גדול וחדר תפילה, משחקים בחצר, בריכה מחוממת והכל באווירה כפרית ודתית. 052-8669090

יבניאל

מתחם צימרים מפנק "בראשית שמים", למשפחות וזוגות. בריכה, ג'קוזי, נוף מהמם, משחקים.
053-2247936

מקום זה יכול להיות שלך

03-9185553

ישיבה תיכונית אלון מורה שכם

מוסדות בית המדרש
אלון מורה

דרוש
מנהל תפעול

אחריות על תחזוקה שוטפת | ארגון לוגיסטי של ארועים
ניהול רכש | פרוייקטים שונים

דרישות התפקיד: יחסי אנוש מעולים, תודעת שירות,
יכולת ניהול עובדים, גמישות בשעות

- עבודה משמעותית עם בני נוער
- קהילה חמה ואוירה משפחתית
- סביבת עבודה נעימה ומפרגנת

לשלוח ק"וח: ytem613@gmail.com לפרטים: יצחק 052-6070234

המודעה פונה לנשים וגברים כאחד | רק פניות מתאימות תענינה

56398

בס"ד

דרושות
משפחות דתיות

לארח גרושה יתומה מהורים
אמא טריה לילדה
צנועה בעלת תשובה
שבתות וחגים כולל לינה

59596

טל: 054-7370707

מקום זה יכול להיות שלך

חברת החשמל לישראל

החל מערב יום הכיפורים, יום ראשון, ט' בתשרי תשפ"ז, 20/09/26,
ובמהלך יום הכיפורים יום שני י' בתשרי תשפ"ז, 21/09/26,
משרדינו יהיו סגורים לקבלת קהל.

בערב יום הכיפורים מוקד השירות 103 יפעל כרגיל בין השעות 08:00-13:00.
לאחר שעה זו ובמהלך יום הכיפורים, במקרים של פיקוח נפש בלבד,
יינתן במוקד השירות 103 מענה בנושא תקלות באספקת החשמל בלבד.

חברת החשמל לישראל ושותפיה
מאחלים לכל בית ישראל שנה חתימה טובה!

עמינדב
נותנים יותר

לעמותת עמינדב דרוש/ה

מנהל/ת שטח בכיר/ה

משרה מלאה | כפיפות למנכ"ל | כולל רכב

התפקיד כולל

- ניהול בכירים והובלת מערך ארצי: ניהול, חניכה ופיתוח מנהלי התחומים והמחוזות, והובלת מערך שטח המונה כ-70 רכזות ו-2,500 מתנדבים.
- הובלה מקצועית של השטח, קביעת סדרי עדיפויות ותוכניות עבודה.
- שימור ופיתוח סטנדרטים , הגדרת יעדים והובלת תהליכי בקרה ואיכות.
- אחריות על תוכניות ההכשרה ואיכות ליווי המתנדבים.
- ניהול ממשקי עבודה מול משרדי ממשלה, גופים מפעילים ושותפים.

דרישות

- תואר ראשון - חובה | תואר שני - יתרון.
- ניסיון מוכח בניהול בכירים ופיתוח דרגי ניהול.
- ניסיון ניהולי של 5 שנים לפחות (ניהול של 10 עובדים ומעלה).
- היכרות עם עולם העמותות, המגזר הציבורי ומשרדי ממשלה.
- ראייה מערכתית, יכולת קבלת החלטות והובלת תהליכים.
- נכונות לנסיעות מרובות ולעבודת שטח בפריסה ארצית.

שליחת קו"ח למייל HR@aminadav.org.il
יש לציין בנושא את שם המשרה | רק פניות מתאימות תענינה

בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים

ובגינה הגדולה במעלה אפרים

בל שאר השנה.

רוצים בית במעלה אפרים? שלנו הכי יפה!

- הבית הכי **גדול** **החל מ 158 מ"ר**
- הנוף הכי **פתוח לסרטבה**
- המגרשים הכי **גדולים** **החל מ - 305-569 מ"ר**
- תנאי תשלום **הכי נוחים 10/90**

לפרטים נוספים:

***6391**

הרי זהב